

δελτίο

Ε Ν Ω Σ Η Σ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2004

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΤΕΥΧΟΥΣ

39

Διοίκηση ΕΕΤ

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος

Γιάννης Κωστόπουλος
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος Alpha Bank

Αντιπρόεδροι

Τάκης Αράπογλου
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος ΑΕ

Νικόλαος Νανόπουλος

Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας EFG Eurobank Ergasias ΑΕ

Γεώργιος Προβόπουλος

Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος ΑΕ

Μέλη

Δημήτρης Μηλιάκος
Διοικητής Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος ΑΕ

Μιχάλης Σάλλας

Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας Πειραιώς ΑΕ

Παναγιώτης Τσουπίδης

Πρόεδρος
Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου Ελλάδος ΑΤΕ

Χρήστος Σορώτος

Γενικός Διευθυντής Citibank International plc

Τρύφων Κολλίντζας

Διευθύνων Σύμβουλος Τράπεζας Αττικής ΑΕ

Κωνσταντίνος Καρατζάς

Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Aspis Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία

Γιάννης Πεχλιβανίδης

Αναπληρωτής Προέδρου
Εκτελεστικής Επιτροπής ΕΕΤ

Χρήστος Γκόρτσος

Γενικός Γραμματέας
Ενώσης Ελληνικών Τραπεζών

Εκτελεστική Επιτροπή

Πρόεδρος

Γιάννης Κωστόπουλος
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος Alpha Bank

Αναπληρωτής Προέδρου ΕΕ

Γιάννης Πεχλιβανίδης
Αντιπρόεδρος και Αν. Διευθύνων Σύμβουλος
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος ΑΕ

Μέλη

Δημήτριος Μαντζούνης
Εντεταλμένος Σύμβουλος - Γενικός Διευθυντής
Alpha Bank

Βύρων Μπαλλής

Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας EFG Eurobank Ergasias ΑΕ

Βασίλειος Δρούγκας

Υποδιοικητής Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος ΑΕ

Λεωνίδας Ζώνιος

Γενικός Διευθυντής
Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος ΑΕ

Θεόδωρος Πανταλάκης

Αντιπρόεδρος - Αναπληρωτής Διευθύνων
Σύμβουλος Τράπεζας Πειραιώς ΑΕ

Αντώνιος Καμινάρης

Α' Αντιπρόεδρος
Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου Ελλάδος ΑΤΕ

Λάμπρος Δημοσθένους

Chief Financial Officer Greece
Citibank International plc

Βασίλης Κελτσόπουλος

Διευθύνων Σύμβουλος Εγνατίας Τράπεζας ΑΕ

Γιώργος Τανισκίδης

Διευθύνων Σύμβουλος Novabank

Ανα Πουσκούρη - Reiche

Γενικός Διευθυντής Bayerische Hypo und
Vereinsbank

Χρήστος Γκόρτσος

Γενικός Γραμματέας
Ενώσης Ελληνικών Τραπεζών

Περιεχόμενα

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
Ένωση Ελληνικών Τραπεζών

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Χρήστος Γκόρτσος
Γενικός Γραμματέας ΕΕΤ

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
Μαρία Μαγγιώρου

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Μέλη Επιστημονικού
Συμβουλίου ΕΕΤ:
Νικόλαος Καραμούζης
Γιώργος Βαφειάδης
Μιχάλης Μασουράκης
Δημήτριος Μόσχος
Πάυλος Μυλωνάς
Ιωάννης Παπαδάκης
Γκίκας Χαρδούβελης

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΥΛΗΣ
Αλεξάνδρα Μανιάτη

ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΚΑΙ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Τίνα Σταματοπούλου

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ
ΚΕΙΜΕΝΩΝ
Κατερίνα Ηλιοπούλου
Τίνα Σταματοπούλου

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΔΟΚΙΜΙΩΝ
Χάρις Γκότζη

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ/ΕΚΤΥΠΩΣΗ
s.m. graphics adv. Ε.Π.Ε

Τιμή Τεύχους 0,01

- Με τα λόγια του Εκδότη
Χρήστου Γκόρτσου, Γενικού Γραμματέα ΕΕΤ 2-3
- Οι προκλήσεις του Retail Banking στην Ελλάδα
Γιάννη Κωστόπουλου, Προέδρου ΕΕΤ 4-8
- ΕΕΤ - Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών 9, 16-17
- Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα
Ιωσήφ Χασσίδ 10-15
- Το νέο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο για τα Α/Κ
και τους ΟΣΕΚΑ 19-30
Ιωάννη Γκατζιώνη - Παναγιώτη Λούτα
- Τραπεζικό Δίκαιο και Δίκαιο Κεφαλαιαγοράς 31-52
- Δραστηριότητες ΕΕΤ 53-65
- Συνήγορος του Καταναλωτή 67
- Τραπεζικός Μεσολαβητής 68-73
- ΕΕΤ - ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ 75
- Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο 76-80
- Hellenic CFA Society 81-83
- Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα
Γεωργίου Ιατρίδη 84-95

ΤΑ ΑΡΘΡΑ ΠΟΥ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ ΕΚΦΡΑΖΟΥΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΩΝ

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ 1, 106 80 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ. 210 3386500

WWW.
HBA.

GR

Με τα λόγια του Εκδότη

Χρήστος Βλ. Γκόρτσος
Γενικός Γραμματέας ΕΕΤ

Οι αναγνώστες του Δελτίου της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών εύκολα αναγνωρίζουν στους "κύκλους ζωής" του τους αντίστοιχους "κύκλους ανάπτυξης" της ίδιας της Ένωσης. Στην εικοσαετή πορεία του τριμηνιαίου αυτού εντύπου αποτυπώνεται ταυτόχρονα η εξέλιξη των ελληνικών τραπεζών, καθώς και των δραστηριοτήτων του φορέα που τις εκπροσωπεί και στηρίζει το διαρκή εκσυγχρονισμό τους.

Ο πρωταρχικός ρόλος της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, που συνίσταται στη στήριξη ανάπτυξης του χρηματοπιστωτικού συστήματος και της εν γένει οικονομίας της χώρας μας, παραμένει εμφανής στο Δελτίο, από την πρώτη του έκδοση μέχρι τη σημερινή. Παραμένει προφανής κατά συνέπεια και η ανάγκη να αποτελεί ουσιαστικό μέρος της ύλης του η δραστηριότητα της Ένωσης. Η παρουσίασή της, με διάφορες μορφές ανάλογα με τις φάσεις εξέλιξης της Ένωσης, στόχευε κυρίως στην ενημέρωση του τραπεζικού κοινού για τη διατραπεζική δραστηριότητα, τις νομοθετικές παρεμβάσεις και την καθιέρωση αναπτυξιακών θεσμών.

Η ενεργός εξάλλου συμμετοχή της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών στην επεξεργασία και διαμόρφωση του ευρωπαϊκού και εθνικού πλαισίου λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος οδήγησε στην ένταξη μιας μόνιμης ενότητας για το Τραπεζικό Δίκαιο και το Δίκαιο της Κεφαλαιαγοράς. Με τη μορφή περιοδικής επισκόπησης και σύνδεσης των διεθνών, κοινοτικών και εθνικών ρυθμιστικών, η ενότητα αυτή μαζί με σειρά σχετικών άρθρων είχε σκοπό να απευθύνει το Δελτίο σε ευρύτερη κοινότητα αναγνωστών.

Παράλληλα, με την ανάπτυξη της επεξεργασίας από την Ένωση νομοθετικών σχεδίων, ζητημάτων κοινοτικής εναρμόνισης, κανόνων αυτορρύθμισης και δεοντολογίας, τυποποιήσεων, ζητημάτων τεχνικού εκσυγχρονισμού, μεγάλα ζητήματα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σφράγισαν τη δραστηριότητά της και συνεπώς και τη μορφή του Δελτίου. Όπως, για παράδειγμα, η πρωταγωνιστική δράση της Ένωσης για την προετοιμασία της εισαγωγής του ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος. Δεν υπήρξε συμπτωματικό που το Δελτίο άρχισε έκτοτε να φιλοξενεί περισσότερα άρθρα, συζητήσεις, στρογγυλής τραπέζης και αφιερώματα. Καθιερώθηκε έτσι ως βήμα δημόσιου διαλόγου και επιστημονικής τεκμηρίωσης.

Σήμερα, που ο κυριολεκτικός καταιγισμός ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αλλαγών καθορίζει αποφασιστικά τις προτεραιότητες της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, το Δελτίο ούτε επαρκεί για να αποτυπώσει με το γνωστό τρόπο τις δραστηριότητές της ούτε επιτρέπεται να περιορίζεται στο τραπεζικό, νομικό και επιστημονικό κοινό. Πέρα από το μελετητικό και νομοπαρασκευαστικό έργο της, η Ένωση αναπτύσσει δραστηριότητες που αφορούν όλο και ευρύτερες ομάδες καταναλωτών, απλών πολιτών και επιχειρηματιών, καθιστώντας απαραίτητη την προβολή τους. Είναι λοιπόν αναγκαία συνέπεια της διαρκούς διεύρυνσης του έργου της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών το Δελτίο να συνεχίσει τη δυναμική του μετεξέλιξη με νέα μορφή.

Το νέο Δελτίο της Ένωσης θα παραμείνει βεβαίως το έντυπο ενημέρωσης του τραπεζικού κοινού. Θα παραμείνει επίσης βήμα δημόσιου διαλόγου, με επίκαιρες παρουσιάσεις και άρθρα. Θέλουμε όμως να γίνει το έγκυρο μέσο ενημέρωσης των πολιτών για το τι πραγματικά σημαίνουν ζητήματα που τους απασχολούν αναφορικά με το χρηματοπιστωτικό σύστημα και για το ποιες είναι οι θέσεις των τραπεζών σε σημαντικά θέματα οικονομικών και ρυθμιστικών εξελίξεων.

Το Δελτίο της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών θα παραμείνει επίσης έντυπο επιστημονικής τεκμηρίωσης, συνεχίζοντας τη δημοσίευση τόσο του χρήσιμου εργαλείου της επισκόπησης του χρηματοοικονομικού δικαίου όσο και άρθρων που απευθύνονται σε περιορισμένο αναγνωστικό κοινό. Τα εξειδικευμένα όμως άρθρα θα περιοριστούν, γιατί στόχος μας είναι να γίνει το Δελτίο χρήσιμο έντυπο για κάθε επιχειρηματία, κάθε εργαζόμενο και σπουδαστή, για κάθε καταναλωτή που θέλει να είναι χρηματοοικονομικά εγγράμματος.

Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, έχοντας απόλυτη συνείδηση της ανάγκης για διάχυση της σωστής ενημέρωσης και επίγνωση του ρόλου της στην ανάπτυξη της ελληνικής κοινωνίας μέσα από την οικονομική της άνοδο, έχει ήδη προβεί σε συστηματική επικοινωνία με τους πολίτες μέσα από ειδικές καταχωρήσεις στον Τύπο. Η πρωτοβουλία αυτή έχει σκοπό να διευκρινίσει στους καταναλωτές τι ακριβώς πληρώνουν όταν συναλλάσσονται με τις τράπεζες, τι ακριβώς πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όταν αποφασίζουν να επιλέξουν μια τραπεζική υπηρεσία ή ένα προϊόν. Με την ίδια λογική, στο Δελτίο της Ένωσης οι αναφορές σε θέματα που απασχολούν τον καταναλωτή θα γίνονται με πιο εύληπτο και εμπεριστατωμένο τρόπο. Εγκαιριάζουμε την κατεύθυνση αυτή με την παρουσίαση συγκεκριμένων περιπτώσεων συναλλακτικής πρακτικής που επιλήφθηκε ο Τραπεζικός Μεσολαβητής.

Η συναίσθηση της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών για διάχυση της σωστής ενημέρωσης συμβαδίζει πάντως και με τη μέριμνά της για διάχυση της αναγκαίας γνώσης. Αναπτύσσοντας τη δραστηριότητα του εκπαιδευτικού της φορέα, του Ελληνικού Τραπεζικού Ινστιτούτου, θέλει να προσφέρει ευκαιρίες εκπαίδευσης σε ενδιαφερομένους εντός και εκτός του τραπεζικού συστήματος, οι οποίες θα παρουσιάζονται στο νέο Δελτίο.

Οι προκλήσεις του
Retail Banking
στην Ελλάδα*

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Προέδρου της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών
και
Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου
της Alpha Bank

* Ομιλία που πραγματοποιήθηκε στο 3rd International Banking Forum
The Economist Conference (1/12/2004, Ξεν. Intercontinental)

Κυρίες, Κύριοι,

Ευχαριστώντας για την πρόσκληση των διοργανωτών αυτής της εξαιρετικά ενδιαφέρουσας ημερίδας να συμμετάσχω ως ομιλήτης υπό την ιδιότητα του Προέδρου της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, θα αναφερθώ σε τρεις σημαντικές θεματικές ενότητες που συνδέονται άμεσα με το αντικείμενό της, δηλαδή το retail banking:

- Κατ' αρχήν θα ήθελα να επισημάνω τον καθοριστικό ρόλο που διαδραμάτισε η διαδικασία απελευθέρωσης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος στην ανάπτυξη του retail banking στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια.
- Στη συνέχεια, θα ήθελα να σχολιάσω τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται την τρέχουσα περίοδο σε ευρωπαϊκό επίπεδο και οι οποίες αφορούν την προστασία του καταναλωτή των υπηρεσιών retail banking.
- Τέλος, θα ήθελα να προβώ σε ορισμένες επισημάνσεις αναφορικά με τις επιπτώσεις που αναμένεται να επέλθουν στον τομέα του retail banking από την εφαρμογή στην Ελλάδα των νέων κανόνων για την τραπεζική κεφαλαιακή επάρκεια, στους οποίους αναφέρθηκε προηγουμένως η κυρία Doyle.

Το retail banking ή η λιανική τραπεζική, όπως αποδίδεται ο όρος στα ελληνικά, έχει γνωρίσει ιδιαίτερη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας και εξακολουθεί να αναπτύσσεται με ταχείς ρυθμούς. Αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με στοιχεία της Τραπεζής της Ελλάδος, τα τραπεζικά δάνεια προς τα νοικοκυριά (πλην των στεγαστικών δανείων) αυξήθηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό 34,7% την περίοδο 1999-2003.

Η τάση αυτή υπήρξε εύλογη, καθώς πρόκριμα για την ανάπτυξη του retail banking στη χώρα μας υπήρξε η σταδιακή απελευθέρωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος από το αυστηρό διοικητικό καθεστώς που καθιερώθηκε στη μεταπολεμική περίοδο. Το καθεστώς αυτό περιόριζε σημαντικά τη δυνατότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων να αναπτύξουν τις εργασίες τους και τον μεταξύ τους ανταγωνισμό, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις την απαγόρευε πλήρως.

Από τα τέλη της δεκαετίας του 1980 και στα πλαίσια της προετοιμασίας της χώρας για ένταξη στον ενιαίο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό χώρο, άρχισαν να σημειώνονται σημαντικές αλλαγές προς την κατεύθυνση τόσο

της απελευθέρωσης της αγοράς όσο και του εκσυγχρονισμού του συστήματος. Έκτοτε και μέχρι σήμερα έχουν ληφθεί μέτρα, ώστε να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων, το οποίο να βασίζεται στην αρχή της οικονομίας της ανοικτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, με γνώμονα πάντοτε τη διασφάλιση της σταθερότητας του συστήματος. Το πιο πρόσφατο μέτρο προς την πρώτη κατεύθυνση αποτέλεσε η πλήρης απελευθέρωση το 2003 της καταναλωτικής πίστης με την κατάργηση των περιορισμών στα ποσοτικά όρια χορηγήσεων, που ίσχυαν μέχρι τότε.

Η απελευθέρωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος από τον ασφυκτικό διοικητικό εναγκαλισμό του παρελθόντος, συνοδεύτηκε όπως ήταν αναμενόμενο από σημαντική αύξηση της ζήτησης στον τομέα του retail banking, στην οποία ανταποκρίθηκε θετικά το ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

Ο αυξανόμενος ανταγωνισμός μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων εκφράζεται ιδίως με την προσφορά ελκυστικών προϊόντων σε ό,τι αφορά τόσο το κόστος όσο και την ποικιλία των παρεχόμενων υπηρεσιών, ώστε να ανταποκρίνονται στις διαφορετικές ανάγκες των νοικοκυριών κατά περίπτωση.

■ Το κόστος χρηματοδότησης των νοικοκυριών από το τραπεζικό σύστημα μειώθηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια και η μείωση των επιτοκίων, τόσο σε ονομαστικούς όσο και σε πραγματικούς όρους, είναι αισθητή. Αυτό υπήρξε αποτέλεσμα της αισθητής βελτίωσης των μακροοικονομικών μεγεθών στη χώρα μας εν όψει και στη συνέχεια λόγω της συμμετοχής της στην ευρωζώνη.

■ Η ενίσχυση του ανταγωνισμού των πιστωτικών ιδρυμάτων εκφράζεται επίσης με τη δημιουργία νέων τραπεζικών προϊόντων με ευνοϊκούς όρους χρηματοδότησης, με ευέλικτους τρόπους αποπληρωμής, αλλά και με την παράλληλη προσφορά άλλων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, προκειμένου ο κάθε καταναλωτής να μπορεί να επιλέξει το προϊόν εκείνο που ανταποκρίνεται καλύτερα στο προφίλ του και τις ανάγκες, τις οποίες εκφράζει. Το retail banking εστιάζει πλέον όλο και περισσότερο στις διαφοροποιημένες ανάγκες των διαφορετικών κατηγοριών καταναλωτών, ενώ παράλληλα δημιουργούνται προϊόντα, τα οποία ανταμείβουν τους συνεπείς πελάτες (χαμηλότερα επιτόκια, περίοδοι χάριτος κ.λπ.).

Στο σημείο αυτό επιτρέψτε μου μια παρατήρηση σε ό,τι αφορά το βαθμό ανταγωνισμού μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα στον τομέα του retail banking. Μια κριτική που ασκείται συχνά είναι ότι το ελληνικό τραπεζικό σύστημα χαρακτηρίζεται από ολιγοπωλιακή δομή, η οποία τελικά λειτουργεί σε βάρος του ανταγωνισμού. Αυτό δεν είναι αληθές, αν λάβει κανείς υπόψη του ότι αυτή τη στιγμή υπηρεσίες retail banking προσφέρουν οι πέντε μεγάλοι ελληνικοί τραπεζικοί όμιλοι, τρεις από τις μεγαλύτερες σε διεθνές επίπεδο ξένες τράπεζες και τουλάχιστον πέντε μικρότερες τράπεζες. Πέραν αυτού, είναι γνωστό ότι σε περιφερειακό επίπεδο δραστηριοποιούνται επίσης σε πολύ μεγάλο βαθμό και οι συνεταιριστικές τράπεζες.

Ο αριθμός αυτός κινείται σε παρεμφερή επίπεδα σε σχέση με άλλα κράτη-μέλη, των οποίων η δομή της οικονομίας προσομοιάζει με την ελληνική, όπως για παράδειγμα συμβαίνει με την Πορτογαλία. Είναι δε σαφές ότι η σύγκριση με χώρες, όπως η Ιταλία, η Γερμανία και η Αυστρία όπου υπάρχει κατά πολύ μεγαλύτερος αριθμός πιστωτικών ιδρυμάτων, δεν είναι σκόπιμη, καθώς η δομή του τραπεζικού συστήματος των εν λόγω χωρών είναι για ιστορικούς κυρίως λόγους τελείως διαφορετική.

Ας περάσουμε σε ένα δεύτερο εξίσου σημαντικό ζήτημα. Είναι εύλογο όσο αυξάνεται η δραστηριότητα των τραπεζών στο retail banking να ενισχύεται και η ανάγκη για καλύτερη προστασία (σε επίπεδο διαφάνειας και πληροφόρησης) των καταναλωτών αυτών

των υπηρεσιών. Είναι μάλιστα γνωστό ότι σε κοινοτικό επίπεδο καταβάλλονται σημαντικές προσπάθειες προκειμένου να ληφθούν τα κατάλληλα ρυθμιστικά μέτρα, τα οποία θα έχουν ως αποτέλεσμα την ενίσχυση της παροχής υπηρεσιών retail banking διασυννοριακά.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει ωστόσο να επισημανθεί ότι αναγκαία προϋπόθεση για την αποτελεσματική λειτουργία της διασυννοριακής παροχής προϊόντων και υπηρεσιών και την αύξηση κατ' επέκταση του ανταγωνισμού και των επιλογών των νοικοκυριών, αποτελεί η επίτευξη ικανού βαθμού εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών και η αποφυγή των μεταξύ τους αποκλίσεων. Για το λόγο αυτό συντάσσομαι απόλυτα με τη θέση που έχει διατυπώσει η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία μέλος της οποίας είναι και η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών ότι η επιδιωκόμενη σε κοινοτικό επίπεδο εναρμόνιση που αφορά την προστασία των καταναλωτών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών θα πρέπει να είναι πλήρης (και όχι αποσπασματική και ελάχιστη, όπως συμβαίνει σήμερα), ώστε να μην υπάρχουν διαφορετικές ρυθμίσεις στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Θα ολοκληρώσω την ομιλία μου με μια σύντομη αναφορά στις επιπτώσεις που αναμένεται να επιφέρει στο χώρο του retail banking η ολοκλήρωση (στο προσεχές διάστημα) της ενσωμάτωσης σε κοινοτικό επίπεδο και κατ' επέκταση εθνικά, του νέου Συμφώνου της Επιτροπής της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια, με την οποία θα επέλθουν ουσιαστικές αλλαγές στο πλαίσιο υπολογισμού των κεφαλαιακών υποχρεώσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Αναμφίβολα, μεταξύ των κερδοσμένων από τις κυοφορούμενες αλλαγές θα είναι οι τομείς της καταναλωτικής και της στεγαστικής πίστης. Μάλιστα αυτή η εξέλιξη αφορά τόσο τις τράπεζες οι οποίες θα υιοθετήσουν την τυποποιημένη προσέγγιση όσο και εκείνες οι οποίες θα υιοθετήσουν τη μέθοδο των εσωτερικών διαβαθμίσεων:

- Σύμφωνα με την τυποποιημένη μεθοδολογία, τα ανοίγματα των τραπεζών υπό τη μορφή καταναλωτικών, προσωπικών δανείων και πιστωτικών καρτών θα σταθμίζονται με συντελεστή κινδύνου της τάξεως του 75% (από 100% που ισχύει σήμερα). Ανάλογη μείωση επέρχεται και στο συντελεστή κινδύνου για τα στεγαστικά δάνεια, ο οποίος κατέρχεται στο 35% (από 50% σήμερα).

- Αντίστοιχα, όσον αφορά τη χρήση των μεθόδων εσωτερικών διαβαθμίσεων θα χρησιμοποιείται ειδική ευνοϊκότερη από την άποψη των κεφαλαιακών επιβαρύνσεων συνάρτηση υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων, υπό την απαραίτητη βέβαια προϋπόθεση ότι το επίπεδο των επισφαλειών θα είναι ελεγχόμενο.

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της Price Waterhouse Coopers, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο αναμένεται μείωση των κεφαλαιακών υποχρεώσεων της τάξεως του 8,7% για τις μεγάλες τράπεζες που θα κάνουν χρήση των μεθόδων εσωτερικών διαβαθμίσεων και 15,5% για τις μικρότερες τράπεζες, οι οποίες είναι περισσότερο επικεντρωμένες στη λιανική τραπεζική. Το βέβαιο είναι πάντως ότι οι τράπεζες που θα κάνουν χρήση αυτών των μεθόδων θα έχουν τη δυνατότητα να προχωρήσουν σε

ακριβέστερη τιμολόγηση των προϊόντων τους, ανταμείβοντας με χαμηλότερα επιτόκια τους συνεπείς πελάτες τους.

Κυρίες και Κύριοι,

Οι ελληνικές τράπεζες βρίσκονται σήμερα σε πορεία ανάπτυξης, τόσο στην Ελλάδα όσο και στις αγορές των Βαλκανίων. Η αναπτυξιακή αυτή πορεία, η οποία διαρκεί ήδη πάνω από μια δεκαετία, ξεκίνησε με την απελευθέρωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας και ενισχύθηκε με την ένταξη της Ελλάδας στην ευρωζώνη, αποκομίζοντας οφέλη από την πορεία σύγκλισης της οικονομίας προς το μέσο ευρωπαϊκό όρο.

Σε ό,τι αφορά το retail banking οι ελληνικές τράπεζες έχουν σημειώσει μεγάλη πρόοδο μετά την απελευθέρωση του χρηματοπιστωτικού περιβάλλοντος. Είμαι σίγουρος ότι η ανάπτυξη αυτής της δραστηριότητας έγινε λελογισμένα και προς όφελος των μετόχων μας, των πελατών μας και των εργαζομένων μας και αυτής της ίδιας της βιωσιμότητας των τραπεζών μας. Και αυτό πιστεύω ότι θα αναδειχθεί και από τις τοποθετήσεις των υπολοίπων ομιλητών του συνεδρίου.

Σας εύχομαι καλή επιτυχία
στο συνέδριό σας.

Ευχαριστώ

Η ΕΕΤ έχει προχωρήσει στην κατάρτιση των απαραίτητων θεσμικών και συμβατικών κειμένων για την επικείμενη συνεργασία των πιστωτικών ιδρυμάτων με το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών στο νέο αναβαθμισμένο ρόλο του Τελικού Δικαιούχου. Οι τράπεζες αναλαμβάνουν το ρόλο αυτόν (μετά από πρόταση του Υπουργείου), για υλοποίηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων προς τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ), μέσω των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ) του Γ' ΚΠΣ.

Νέα αναπτυξιακή δραστηριότητα του ελληνικού τραπεζικού συστήματος

Ο νέος αυτός ευρύτερος ρόλος των τραπεζών συνοψίζεται στην ολική διαχείριση των ΠΕΠ, από την υποβολή της αίτησης των υποψήφιων επενδυτών μέχρι και την πιστοποίηση εκτέλεσης των επενδυτικών σχεδίων και την καταβολή των ενισχύσεων, χωρίς την παρεμβολή οποιουδήποτε κρατικού οργανισμού/υπηρεσίας, κατά τα ενδιάμεσα στάδια της διαδικασίας.

Βασική επιδίωξη του νέου σχεδιασμού του ΥΠΟΙΟ αποτελεί η αποτελεσματική και σύγχρονη οργάνωση ενός συστήματος υλοποίησης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων του Τραπεζικού Τομέα.

Η αποτελεσματικότητα του τραπεζικού συστήματος είναι ήδη πιστοποιημένη από την προηγούμενη συμμετοχή των τραπεζών ως φορέων υποστήριξης στην Α' και Β' προκήρυξη για την υλοποίηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων ΜΜΕ σε προγράμματα των ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ, στις θεματικές ενότητες "Μεταποίηση" και "Τουρισμός".

Ήδη η ΕΕΤ, στο πλαίσιο της Γ' προκήρυξης από το ΥΠΟΙΟ, συνεργάζεται στενά με τη Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης του ΚΠΣ (ΜΟΔ ΑΕ), προκειμένου να καθοριστούν και οι προδιαγραφές του ενιαίου πληροφοριακού συστήματος υποδοχής και αξιολόγησης των επενδυτικών προτάσεων των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.

Η άμεση ανάμειξη των πιστωτικών ιδρυμάτων και ο ενεργός ρόλος της ΕΕΤ στη διαδικασία αυτή γεννά βάσιμες προσδοκίες για μεγαλύτερη και αποτελεσματικότερη απορρόφηση των διαθέσιμων κοινοτικών κονδυλίων.

Επιχειρηματικότητα Ανταγωνιστικότητα

Αλληλεξάρτηση και πρωτοβουλίες
για παράλληλη αναβάθμισή τους

Γίνεται γενικά παραδεκτό ότι η ανάπτυξη της Επιχειρηματικότητας οδηγεί σε σημαντικά οφέλη, οικονομικά και κοινωνικά. Εξέλιξη αυτού του τύπου δεν οδηγεί μόνο σε δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και ανάπτυξη, αλλά συμβάλλει ευρύτερα στην προσωπική ανέλιξη και στην προώθηση μιας μεγάλης σειράς κοινωνικών στόχων.

Η καλλιέργεια επιχειρηματικού πνεύματος και η προώθηση της επιχειρηματικότητας περιλαμβάνονται πλέον μόνιμα στην Ημερήσια Διάταξη της πολιτικής όλων των κυβερνήσεων και θεωρούνται βασικό συστατικό των προσπαθειών αναβάθμισης της Ανταγωνιστικότητας. Επισημαίνεται τα τελευταία χρόνια κατ' επανάληψη από πολιτικούς και ερευνητές ότι η Ευρώπη υστερεί στα θέματα αυτά, σε σύγκριση π.χ. με τις ΗΠΑ, και το γεγονός αυτό μπορεί, σε κάποιο βαθμό, να εξηγήσει και τις διαφορές στους ρυθμούς ανάπτυξης, στο δυναμισμό των αγορών εργασίας και στα επίπεδα ευημερίας των πολιτών.

Είναι χαρακτηριστικά, εν προκειμένω, τα αποτελέσματα των δημοσκοπήσεων που περιοδικά διεξάγει και δημοσιοποιεί το EUROBAROMETER της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Για παράδειγμα, στην πιο πρόσφατη από αυτές (Ιούνιος 2004) αναφέρεται ότι μόνο το 45% των ατόμων που έλαβαν μέρος στην έρευνα στην Ευρωπαϊκή Ένωση δήλωσαν ότι, μεταξύ προοπτικής σταδιοδρομίας ως υπάλληλοι ή ως αυτοαπασχολούμενοι, θα επέλεγαν το δεύτερο, σε αντίθεση με ποσοστό μεγαλύτερο του 60% αντίστοιχης έρευνας στις ΗΠΑ.

Στη χώρα μας (όπου πρέπει να σημειωθεί ότι προτίμηση για αυτοαπασχόληση εξέφρασε το 52%, ποσοστό όμως που είναι κατά 25% μειωμένο σε σχέση με το 2000), ενώ ισχύουν όλα τα παραπάνω, το πρόβλημα της υστέρησης στην Ανταγωνιστικότητα αντιμετωπίζεται ως "πρόβλημα πρώτης προτεραιότητας". Η ανακήρυξη από την κυβέρνηση του 2005 ως Έτους Ανταγωνιστικότητας υπογραμμίζει τη σημασία που αποδίδεται στο θέμα. Μια σειρά από υπουργεία,

ΤΟΥ ΙΩΣΗΦ ΧΑΣΣΙΔ

Καθηγητή Πανεπιστημίου Πειραιώς, μέλους του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου του ΕΤΠ και μέλους της Επιτροπής Εμπειρογνομών του Εθνικού Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας και Ανάπτυξης

με πρώτο το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο Ανάπτυξης, προγραμματίζουν για το 2005 σειρά πρωτοβουλιών και διάφοροι οργανισμοί και φορείς της επιχειρηματικής κοινότητας προτίθενται να οργανώσουν διαφόρων τύπων εκδηλώσεις. Ιδιαίτερη μάλιστα έμφαση δίδεται σε πρωτοβουλίες και εκδηλώσεις που, ως βασικό τους στόχο, έχουν την ενημέρωση-ευαισθητοποίηση μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού (και όχι μόνο αυτών που κλασικά θεωρείται ότι κυρίως τα αφορά). Και αυτό γιατί η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας αποτελεί υπόθεση όλων των πολιτών, οι οποίοι στα εργοστάσια και τα εμπορικά καταστήματα, στα εκπαιδευτικά ιδρύματα και τις δημόσιες υπηρεσίες, στον αγροτικό τομέα και σε κάθε άλλο κλάδο παραγωγής προϊόντων ή υπηρεσιών, είτε ως "παραγωγοί" είτε ως "διακινητές" ή και ως χρήστες, είναι σε θέση να συμβάλλουν, θετικά ή αρνητικά, στη διαμόρφωσή της.

Και για την Επιχειρηματικότητα ιδιότητα και μέγεθος το οποίο, όπως αναφέρθηκε, επηρεάζει και αυτό την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας ισχύουν ανάλογες παρατηρήσεις. Η αντίληψη ότι, ως έννοια, η Επιχειρηματικότητα εξαντλείται στην καταμέτρηση των νέων επιχειρήσεων που ιδρύονται σε κάποια συγκεκριμένη χρονική περίοδο, είναι εσφαλμένη ή, τουλάχιστον, εξαιρετικά περιοριστική. Αντίθετα, γίνεται πλέον γενικά δεκτό ότι η Επιχειρηματικότητα, με την ευρεία της έννοια, εκφράζει, πάνω απ' όλα, "τρόπο σκέψης" και συμπεριφοράς του ατόμου ή ομάδων ατόμων σε όλες τους τις εκδηλώσεις. Για το λόγο αυτό, παράλληλα με μέτρα πολιτικής που αφορούν τη διευκόλυνση ίδρυσης επιχειρήσεων κάθε τύπου και τη στήριξη των προσπαθειών τους για αποδοτική λειτουργία και ανάπτυξη ("επιχειρηματικότητα" με τη στενή έννοια), πολλαπλασιάζονται και οι πρωτοβουλίες που αφορούν τη δημιουργία και ανάπτυξη της υποδομής, σε πολιτισμικά στοιχεία ("κουλτούρα") και οριζόντιου χαρακτήρα δεξιοτήτων που προάγουν γενικότερα το "επιχειρηματικό πνεύμα" (επικοινωνιακές δεξιότητες, δεξιότητες ανάλυσης ευκαιριών και κινδύνων, γλωσσομάθεια, εξοικείωση με νέες τεχνολογίες, ικανότητες για ανάληψη πρωτοβουλίας και αυτενέργεια, αλλά και για ομαδικό τρόπο εργασίας,

δημιουργικότητα, καινοτομία κ.ά.). Για λόγους μάλλον προφανείς, μεγάλο μέρος αυτών των πρωτοβουλιών εμφανίζεται μέσω παρεμβάσεων στο εκπαιδευτικό σύστημα και μάλιστα σε όλες του τις βαθμίδες (από την πρωτοβάθμια μέχρι την τριτοβάθμια, στην τυπική και την άτυπη εκπαίδευση και τη "δια βίου" εκπαίδευση). Αναγνωρίζεται η ανάγκη για διυπουργική συνεργασία και για συντονισμό στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των καινοτομιών αυτών (νέα μαθήματα, νέες εκπαιδευτικές τεχνολογίες και μεθοδολογίες, "άνοιγμα" του σχολείου και του πανεπιστημίου στον "έξω κόσμο" κ.λπ.) και η αναγνώριση αυτή εκφράζεται συχνά με τη σύσταση και λειτουργία μεικτών ομάδων σχεδιασμού και παρακολούθησης της απόδοσης των νέων προγραμμάτων.

Στην Ελλάδα και στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα εμφανίζονται τα τελευταία χρόνια ανάλογες τάσεις. Παρατηρείται βέβαια ένας βαθμός αυτοσυγκράτησης ως προς την έκταση και το βάθος των αλλαγών, αλλά αυτό εξηγείται σχετικά εύκολα με αναφορά στις διαρθρωτικές αδυναμίες του συστήματος, στην έλλειψη εμπειρίας, στην επιθυμία να αποφευχθούν έντονοι "κλυδωνισμοί", στην ανεπάρκεια μέσων και στη συντηρητική αντίληψη πολλών εκπαιδευτικών. Παρ' όλα αυτά, στη διαδικασία που έχει ήδη ξεκινήσει, δεν πιστεύουμε ότι υπάρχουν πλέον δυνατότητες αναστροφής και, επομένως, μπορούμε να υποθέσουμε ότι τα νέα προγράμματα "εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα" θα επεκτείνονται και συνεχώς θα βελτιώνονται.

Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι και στην Ελλάδα, υιοθετώντας προσεγγίσεις που είναι καθιερωμένες σε άλλες χώρες, το νόημα της εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα δεν αφορά μόνο τις πρακτικές πτυχές της ίδρυσης και λειτουργίας επιχειρήσεων. Κάτι τέτοιο γίνεται βέβαια εντονότερο στις ανώτερες βαθμίδες εκπαίδευσης, όταν πλησιάζει ο χρόνος που ο εκπαιδευόμενος θα αντιμετωπίσει το πρόβλημα της επιλογής σταδιοδρομίας. Γενικά πάντως είναι αρκετά διαδεδομένο στα προγράμματα, ακόμα και σε αυτά της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, συνειδητά να προστίθενται στοιχεία που αναμένεται ότι θα ενισχύσουν κύριως τις "οριζόντιες-βασικές δεξιότητες" των νεαρών ατόμων (basic skills). Παραδείγματα τέτοιων "καλών πρακτικών" υπάρχουν πολλά και αποτελούν πρότυπα προς προσαρμογή και υιοθέτηση και στην Ελλάδα.

Επιστρέφοντας ωστόσο στην επιχειρηματικότητα με τη "στενή" έννοια, ποιοι είναι οι παράγοντες που προβάλλονται ως τα κυριότερα εμπόδια στην ανάπτυξή της;

Πολλές έρευνες θέτουν το ίδιο ερώτημα, αναζητώντας έγκυρες απαντήσεις που θα προσανατολίσουν την κρατική πολιτική ή την πολιτική άλλων αρμόδιων φορέων και θα αμβλύνουν τις δυσκολίες, ανοίγοντας έτσι το δρόμο για περισσότερους επιχειρηματίες και ευχερέστερη λειτουργία για υφιστάμενες και νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις. Η δημοσκόπηση του EURO-BAROMETER, στην οποία συχνά αναφερθήκαμε, περιέχει και πάλι ενδιαφέροντα ευρήματα. Επτά στους δέκα ερωτηθέντες (τόσο στην ΕΕ-15, όσο και στις ΗΠΑ) δηλώνουν ότι η κύρια δυσκολία στην ίδρυση επιχείρησης είναι η περιορισμένη χρηματοδοτική υποστήριξη που είναι σε θέση να εξασφαλίσουν. Ακολουθούν, με το ίδιο περίπου ποσοστό, οι γραφειοκρατικές διαδικασίες (αν και για τον παράγοντα αυτόν η κατάσταση στις ΗΠΑ είναι σαφώς καλύτερη). Η ιεράρχηση αυτή των δυσκολιών δεν φαίνεται να μεταβάλλεται ούτε ανάλογα με την ηλικία των ερωτηθέντων, ούτε ανάλογα με το επίπεδο μόρφωσής τους.

Για την Ελλάδα, οι δυσκολίες στη χρηματοδότηση αναφέρονται ως το κύριο εμπόδιο για την επιχειρηματικότητα από το 90% περίπου όσων έλαβαν μέρος στην έρευνα.

Οι διαπιστώσεις αυτές είναι προφανώς συνεπείς με τη γενική αίσθηση της σημασίας που έχουν οι συνθήκες λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος κάθε χώρας στην παρακίνηση της προδιάθεσης για αυτοαπασχόληση και, βεβαίως, του κρίσιμου ρόλου των διοικητικού χαρακτήρα διαδικασιών (της γραφειοκρατίας, όπως έχει επικρατήσει να ονομάζονται οι διαδικασίες αυτές). Αντίστοιχα, δικαιολογούν την τάση για εμφάνιση και προώθηση στην αγορά νέων χρηματοδοτικών "εργαλείων" που μειώνουν την εξάρτηση από τον κλασικής μορφής τραπεζικό δανεισμό. Δικαιολογούν επίσης και τις προσπάθειες για δραστική απλούστευση των διαδικασιών ίδρυσης επιχειρήσεων.

Στο πεδίο αυτό των βελτιώσεων στις συνθήκες ανάπτυξης της Επιχειρηματικότητας, λειτουργούν ήδη και με βελτιωμένες μάλιστα επιδόσεις, φορείς εναλλακτικών μορφών χρηματοδότησης (π.χ. venture capital), ενώ, ταυτόχρονα, μέσω των επενδυτικών νόμων που προβλέπουν επιχορηγήσεις στις νέες επενδύσεις, γίνεται προσπάθεια περιορισμού της ανάγκης προσφυγής σε τραπεζικό ίδρυμα. Ταυτόχρονα, οργανώνονται προγράμματα εκπαίδευσης στη χρηματοοικονομική διαχείριση, που απευθύνονται κυρίως σε νέους και υποψήφιους επιχειρηματίες. Η εκπαίδευση αυτού του τύπου, εφόσον υλοποιηθεί σωστά, επιτρέπει στο χρηματοδοτούμενο νέο επιχειρηματία να μειώσει τις ανάγκες του σε κεφάλαια και, αντίστοιχα, και την εξάρτηση από τραπεζική έντοκη χρηματοδότηση.

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση τέτοιων προγραμμάτων θα πρέπει να λάβει υπόψη ορισμένες χαρακτηριστικές ιδιαιτερότητες των νέων επιχειρηματιών. Πρώτα απ' όλα πρέπει να λυθεί το θέμα των "χρονο-χωρικών" περιορισμών που τα άτομα αυτά αντιμετωπίζουν. Όπως διάφορες έρευνες, αλλά και απλή παρατήρηση της πραγματικότητας, αποδεικνύουν, είναι εξαιρετικά δύσκολο για νέους επιχειρηματίες να ενταχθούν και να αποδώσουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα που τους προσφέρονται σε συγκεκριμένους χώρους και χρόνους, ιδίως όταν αυτό συνεπάγεται απουσία τους από την επιχείρηση, στην οποία συνήθως έχουν αναλάβει πολλές και ποικίλες αρμοδιότητες. Για τους λόγους αυτούς η ανταπόκριση στην προσφορά εκπαίδευσης είναι περιορισμένη, οι απουσίες των εκπαιδευομένων συχνές, η επίδοσή τους χαμηλή, το αποτέλεσμα κατώτερο των προσδοκιών, η απόδοση στην επένδυση αρνητική και η βιωσιμότητα των προγραμμάτων αμφίβολη!

Η λύση που συνήθως προτείνεται για την έξοδο από αυτό το αδιέξοδο είναι η υποκατάσταση, τουλάχιστον μερική, των κλασικών μεθόδων εκπαίδευσης με εκπαίδευση "εξ αποστάσεως" διαφόρων τύπων. Μέθοδοι αυτών των τύπων (Distance Learning, e-Learning, Blended Learning κ.λπ.) παρουσιάζουν μεγάλη εξάπλωση τα τελευταία χρόνια και, παρόλο που η καθιέρωσή τους δεν έχει ακόμα εξασφαλιστεί, αποδεικνύονται αρκετά δημοφιλή.

Στις προσπάθειες αυτές οι κρατικοί φορείς υποστηρίζονται και συχνά παροτρύνονται και από πρωτοβουλίες φορέων του ιδιωτικού τομέα, οι οποίοι προφανώς διαβλέπουν ότι υπάρχουν μακροπρόθεσμα οφέλη για το σύνολο της οικονομίας που θα προκύψουν από την τόνωση της επιχειρηματικότητας με την ευρεία ή τη στενή της έννοια αλλά και από την προσέγγιση της επιχειρηματικής κοινότητας με το εκπαιδευτικό σύστημα.

Οι φορείς του χρηματοπιστωτικού τομέα, χώρου στον οποίο, όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, έχουν σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντοπιστεί στοιχεία που είναι σε θέση να προκαλέσουν αναστολές στην επιχειρηματική δραστηριότητα (ιδίως στις νέες επιχειρήσεις και τους νέους επιχειρηματίες), διαμορφώνουν και αυτοί προγράμματα προς αυτή την κατεύθυνση. Παράλληλα με νέα τραπεζικά προϊόντα, που, μετά από μελέτη σκοπιμότητας, προωθούν στην αγορά, όλο και περισσότερη έμφαση δίδεται τα τελευταία χρόνια και σε δύο άλλες κατηγορίες πρωτοβουλιών: την ενημέρωση των δυνητικών χρηστών των υπηρεσιών τους για τις ευκαιρίες που έχουν να αξιοποιήσουν νέες χρηματοδοτικές μεθόδους και, πιο πρόσφατα, με προγράμματα εκπαίδευσης των στελεχών τους και των πελατών τους σε νέους, πιο αποτελεσματικούς τρόπους ολοκληρωμένης εξυπηρέτησης πελατών και σε θέματα χρηματοοικονομικής διαχείρισης αντίστοιχα. Αυτό το τελευταίο είναι συνεπές και με τη λογική ότι η αναβάθμιση της αποτελεσματικότητας στη διαχείριση των οικονομικών πόρων που κάθε οικονομική μονάδα μικρού, μεσαίου ή μεγάλου μεγέθους διαθέτει ή είναι σε θέση να εξασφαλίσει, καταλήγει τελικά σε συμπίεση του κόστους και, κατά συνέπεια, σε βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

Παρόλο που τη συσχέτιση αυτή είναι ακόμα δύσκολο να την αντιληφθούν οι λιγότερο εξοικειωμένοι μικροί επιχειρηματίες, προοδευτικά συνειδητοποιείται ότι για τη μείωση του κόστους χρηματοδότησης, η διεκδίκηση μειωμένου επιτοκίου δεν είναι προφανώς η μόνη λύση!

Οι ελληνικές τράπεζες-μέλη της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών υποστηρίζουν ενεργά τις πρωτοβουλίες αυτές και, στο πλαίσιο της δραστηριότητας της Ένωσης και του Ελληνικού Τραπεζικού Ινστιτούτου, εντάσσονται όλο και περισσότερα εκπαιδευτικά προγράμματα που απευθύνονται σε τραπεζικά στελέχη, αλλά και στα στελέχη διαφόρων τύπων επιχειρήσεων από κάθε τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Δημόσια διαβούλευση για τη θέσπιση πλαισίου ανάπτυξης Συμπράξεων Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)

Η ΕΕΤ, ανταποκρινόμενη σε σχετική πρόσκληση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για τα Δημόσια Έργα, υπέβαλε στο ΥΠΟΙΟ τις θέσεις της, κατά την Α΄ φάση της ανοικτής διαβούλευσης για την επίτευξη θέσπισης ενός πλήρους, επαρκούς και σύγχρονου νομοθετικού πλαισίου ανάπτυξης των ΣΔΙΤ.

Οι ΣΔΙΤ είναι μορφές συνεργασίας των δημόσιων αρχών με τον κόσμο των επιχειρήσεων, που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης, κατασκευής, ανακαίνισης, διαχείρισης, λειτουργίας και συντήρησης μιας υποδομής ή στην παροχή μιας υπηρεσίας.

Η ΕΕΤ χαιρέτησε την πρωτοβουλία του ΥΠΟΙΟ να επιλέξει τη διαδικασία της ανοικτής διαβούλευσης για τη δημιουργία του θεσμικού πλαισίου ανάπτυξης των ΣΔΙΤ, την οποία θεωρεί επιβεβλημένη και κρίνει σκόπιμο να κινηθεί σε δύο άξονες:

Ο πρώτος άξονας πρέπει να αφορά τη νομοθετική ρύθμιση όλων των κρίσιμων θεμάτων που σχετίζονται με την υλοποίηση των έργων, από την ωρίμανση και τη δημοπράτησή τους μέχρι και την εκτέλεση και λειτουργία τους, με τρόπο ώστε να προσελκύει το ενδιαφέρον ελλήνων και ξένων επενδυτών.

Ο δεύτερος άξονας πρέπει να αντιμετωπίζει την υιοθέτηση από το Δημόσιο της κατάλληλης οργανωτικής δομής, που θα περιλαμβάνει αφενός ένα κεντρικό καθοδηγητικό όργανο χάραξης πολιτικής, λήψης αποφάσεων και παροχής συνδρομής και τεχνικής βοήθειας στους φορείς υλοποίησης έργων και αφετέρου τους καθ' ύλην αρμόδιους φορείς υλοποίησης των αποφάσεων και ανατροφοδότησης του κεντρικού οργάνου με απολογιστικά στοιχεία και προτάσεις. Στο πλαίσιο αυτής της δομής θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες, ώστε οι αναθέτουσες αρχές να αποδεχθούν το θεσμό ΣΔΙΤ και να ενημερωθούν για τα οφέλη και τις δυνατότητες του.

Κρίσιμοι παράγοντες για την επιτυχία του θεσμού είναι οι εξής:

- Τα έργα που θα επιλέγονται να είναι οικονομικά βιώσιμα, επαρκούς μεγέθους και να δίνουν λύση σε προϋπάρχουσες και συγκεκριμένες ανάγκες.
- Να γίνεται καλή εμπορική και χρηματοοικονομική προετοιμασία και έγκαιρη κατάρτιση των απαιτούμενων μελετών εκ μέρους του Δημοσίου.
- Ο ιδιωτικός τομέας να αντιμετωπίζεται ως συνέταιρος, με ισορροπημένη και ευέλικτη συμβατική σχέση.
- Να είναι άριστος ο επιμερισμός των κινδύνων μεταξύ των αντισυμβαλλομένων (η κατανομή των κινδύνων μεταξύ Δημοσίου και ιδιωτικού τομέα να γίνεται κατά τέτοιον τρόπο, ώστε οι κίνδυνοι να αναλαμβάνονται από το συμβαλλόμενο μέρος που είναι σε θέση να τους αντιμετωπίσει και διαχειριστεί με τον καλύτερο τρόπο).
- Να αναγνωρίζονται οι χρηματοδότες-δανειστές του έργου ως εμπλεκόμενα μέρη και ως εκ τούτου να συμμετέχουν από τα αρχικά στάδια των διαπραγματεύσεων για τα συμβατικά κείμενα.

Νέος Αναπτυξιακός Νόμος

Η ΕΕΤ, στο πλαίσιο κατάρτισης του νέου Αναπτυξιακού Νόμου, απέστειλε στο ΥΠΟΙΟ τις προτάσεις της για την επίτευξη του στόχου ανάπτυξης των ιδιωτικών επενδύσεων στη χώρα μας. Συγκεκριμένα η ΕΕΤ πρότεινε, μεταξύ άλλων, την ενίσχυση ολοκληρωμένων και τεκμηριωμένων επιχειρηματικών σχεδίων ανάπτυξης/αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων, την κάλυψη μεγάλου εύρους κλάδων της οικονομίας με έμφαση σε αναπτυσσόμενους, την επιτάχυνση και συστηματοποίηση των διαδικασιών αξιολόγησης και παρακολούθησης των επενδύσεων, καθώς και λύσεις που αφορούν τους χρόνους αξιολόγησης και έγκρισης των προτάσεων, παρακολούθησης και πιστοποίησης των έργων κ.ά.

Παράλληλα πρότεινε να συζητηθεί η δυνατότητα συνολικότερης εμπλοκής των τραπεζών σε όλα τα στάδια υλοποίησης του Αναπτυξιακού Νόμου - από την αξιολόγηση μέχρι την παρακολούθηση των επενδύσεων και την καταβολή των ενισχύσεων - στα πρότυπα της εμπλοκής των τραπεζών στη διαχείριση κονδυλίων των ΠΕΠ του Γ΄ ΚΠΣ.

Πωλητές Αμοιβαίων Κεφαλαίων

Σκοπός:

Η κατάρτιση των στελεχών που προωθούν πωλήσεις μεριδίων Αμοιβαίων Κεφαλαίων σε όλα τα θέματα που αφορούν το οικονομικό και θεσμικό περιβάλλον, καθώς και στον τρόπο λειτουργίας τους στην ελληνική αγορά. Με το ανανεωμένο εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος, οι εκπαιδευόμενοι ενημερώνονται και για τις τελευταίες εξελίξεις στο χώρο των Α/Κ, όπως καθορίζονται από το Νόμο 3283, που ψηφίστηκε πρόσφατα και εναρμονίζει την ελληνική αγορά των Α/Κ με την ευρωπαϊκή.

Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί σύμφωνα με όσα ορίζει σχετικά η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και η επιτυχία των εκπαιδευομένων στις εξετάσεις πιστοποιεί την επάρκειά τους ως πωλητών Αμοιβαίων Κεφαλαίων.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Σίνα 11, 106 80 Αθήνα
Τηλ: 210 3386404
e-mail: eti@hba.gr
URL: <http://www.hba.gr>

Απευθύνεται σε:

Στελέχη και υπαλλήλους τραπεζών και ΑΕΔΑΚ, καθώς και σε οποιονδήποτε ενδιαφέρεται να ασχοληθεί με την προώθηση πωλήσεων μεριδίων Α/Κ. Υπενθυμίζεται ότι για την άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας ο σχετικός Κώδικας Δεοντολογίας επιβάλλει την απόκτηση της πιστοποίησης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Διάρκεια:

- 20 ώρες, για απόφοιτους ΑΕΙ οικονομικής κατεύθυνσης και για όσους έχουν Ζετή εμπειρία στο χώρο των Α/Κ
- 30 διδακτικές ώρες, για μη πτυχιούχους Οικονομικών Σχολών και για όσους δεν διαθέτουν εμπειρία στο χώρο των Α/Κ

Εξετάσεις:

Τα γραπτά αξιολογεί ειδική επιτροπή που έχει ορίσει το ΕΤΙ. Σε περίπτωση αποτυχίας ή για βελτίωση της βαθμολογίας οι συμμετέχοντες έχουν τη δυνατότητα επαναληπτικής εξέτασης.

Εισηγητές:

Το πρόγραμμα διεξάγεται από ομάδα επιλεγμένων εισηγητών, που εναλλάσσονται. Οι εισηγητές είναι στελέχη του τραπεζικού και χρηματοπιστωτικού χώρου, με πλούσια υπηρεσιακή και διδακτική εμπειρία, καθώς και πιστοποιημένη γνώση του θεσμού των Αμοιβαίων Κεφαλαίων.

Το νέο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο για τα Α/Κ και τους ΟΣΕΚΑ

(Νόμος 3283/04)

Ιωάννη Γκατζιώνη

Εισηγήτρια Εκπαίδευσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος
σε θέματα επενδυτικών προϊόντων

Παναγιώτη Λούτα

Αναλυτή Συστημάτων της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Εισαγωγή

Με το νέο Νόμο 3283/13.11.2004 "Ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες, αμοιβαία κεφάλαια και άλλες διατάξεις" αντικαθίστανται συνολικά οι διατάξεις του 1969/91 που αφορούν τις ΑΕΔΑΚ και τα Αμοιβαία Κεφάλαια και ενσωματώνονται στην ελληνική νομοθεσία οι Οδηγίες 2001/107 και 2001/108 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Οι οδηγίες αυτές περιλαμβάνουν μια σειρά νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που ρυθμίζουν θέματα τα οποία αφορούν τους Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων επί Κινητών Αξιών (ΟΣΕΚΑ).

Οι εν λόγω Οδηγίες ήταν το αποτέλεσμα αναρίθμητων συναντήσεων, διαβουλεύσεων και σχεδίων Οδηγίων που επεξεργάστηκαν και παρουσιάστηκαν επί σειρά ετών (1991 - 2001) από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τους υπουργούς επί των οικονομικών (ECOFIN) της ΕΕ και οι οποίες τελικά έγιναν αποδεκτές στις 4 Δεκεμβρίου 2001 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της 21.1.2002, ενώ δημοσιεύτηκαν από την Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (L41/13.2.2002 σελ. 35).

Το νέο θεσμικό πλαίσιο, όπως άλλωστε και οι κοινοτικές οδηγίες, εξυπηρετεί τρεις βασικούς σκοπούς:

- Την αναβάθμιση της λειτουργίας των ευρωπαϊκών Εταιρειών Διαχείρισης
- Την ενίσχυση της εποπτείας, διευρωπαϊκά, στις εταιρείες αυτές
- Την προστασία των συμφερόντων των επενδυτών σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Για την ελληνική Αγορά ο Νόμος 3283/2004 (ΦΕΚ 204Α) τροποποιεί το Νόμο 1969/91 (ΦΕΚ 167Α), όπως αυτός ίσχυε με βάση την Οδηγία 85/611/ΕΟΚ για τους ΟΣΕΚΑ και καταργεί τα άρθρα 17 έως και 49στ.

Στην πραγματικότητα, το νέο θεσμικό πλαίσιο για τις Ανώνυμες Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (ΑΕΔΑΚ) αναμένεται να φέρει τα "πάνω κάτω" στη λειτουργία της ελληνικής αγοράς αλλά και στις επενδυτικές συνήθειες του ελληνικού κοινού. Η διεύρυνση των δραστηριοτήτων των ΑΕΔΑΚ αφενός δίνει στους επενδυτές πολλές καινούριες επενδυτικές επιλογές αφετέρου, όμως, θα τις οδηγήσει, μοιραία, σε ανταγωνισμό με τις ΕΠΕΥ και τις τράπεζες που προσφέρουν συναφείς υπηρεσίες, με επικείμενο αποτέλεσμα σημαντικές ανακατατάξεις στην αγορά κεφαλαίων.

Ορισμένα από τα σημαντικότερα, κατά την άποψή μας, στοιχεία που εξυπηρετούν τους προαναφερθέντες σκοπούς είναι:

1. Η διεύρυνση των δραστηριοτήτων των Εταιρειών Διαχείρισης με δυνατότητα διαχείρισης ή αντιπροσώπευσης και ΟΣΕΚΑ εκτός από Αμοιβαία Κεφάλαια.
2. Η απαίτηση για συμμετοχή στις ΑΕΔΑΚ κατά 51% τουλάχιστον φερέγγυων και αξιόπιστων ιδρυμάτων και εταιρειών του χρηματοπιστωτικού τομέα.
3. Τα νέα προϊόντα ("μέσα χρηματαγοράς") στα οποία επιτρέπεται πλέον να επενδύουν τα κεφάλαιά τους τα Α/Κ.
4. Τα νέα επενδυτικά όρια των Α/Κ και νέα εξειδικευμένα Α/Κ που υπάρχει δυνατότητα πλέον να δημιουργηθούν.
5. Η νέα κατηγοριοποίηση των Α/Κ.
6. Τα απλοποιημένα και τα πλήρη ενημερωτικά δελτία που υποχρεούνται να εκδίδουν οι Εταιρείες Διαχείρισης και να διαθέτουν στο επενδυτικό κοινό για την πληροφόρησή του.

Στο παρόν άρθρο θα επιχειρηθεί αφενός μια περιορισμένη ανάλυση των έξι (6) πιο πάνω σημείων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3283/2004 και των συμπληρωματικών αποφάσεων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και αφετέρου μια παρουσίαση των απόψεων και εκτιμήσεων των συγγραφέων για το πώς θα επηρεάσει το νέο θεσμικό πλαίσιο την αγορά των Αμοιβαίων Κεφαλαίων. Θεωρείται απαραίτητο, ως εισαγωγή, να γίνει μια σύντομη αναφορά στον ορισμό των ΟΣΕΚΑ.

Ορισμός των ΟΣΕΚΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του νέου Νόμου 3283/2004 (και κατ' αντιστοιχία με την αναφορά του Νόμου 1969/91 - άρθρο 17), ως ΟΣΕΚΑ νοούνται οι οργανισμοί:

- που μοναδικό σκοπό έχουν να επενδύουν συλλογικά σε κινητές αξίες και σε άλλα χρηματοοικονομικά στοιχεία κεφάλαια (όπως αυτά αναφέρονται παρακάτω στην Ενότητα Γ.3) που συγκεντρώνονται από το κοινό και των οποίων η λειτουργία βασίζεται στην αρχή της κατανομής των κινδύνων, και
- των οποίων τα μερίδια, μετά από αίτηση των δικαιούχων, εξαγοράζονται ή εξοφλούνται, άμεσα ή έμμεσα, με στοιχεία του ενεργητικού των οργανισμών αυτών.

Οι επενδύσεις ΟΣΕΚΑ αναφέρονται και με τα αρχικά **UCITS - Undertaking for Collective Investment in Transferable Securities** (Οδηγία Νο 85/611/ΕΟΚ).

U	Undertaking for	O	Οργανισμοί
C	Collective	Σ	Συλλογικών
I	Investment in	E	Επενδύσεων σε
T	Transferable	K	Κινητές
S	Securities	A	Αξίες

Απαγορεύεται στους ΟΣΕΚΑ η αλλαγή του σκοπού τους.

Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο **δεν είναι ΟΣΕΚΑ** με τη λογική των αμοιβαίων κεφαλαίων οι οργανισμοί:

- Κλειστού τύπου, συμπεριλαμβανομένων των Εταιρειών Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου (ΕΕΧ).¹
- Οι ΟΣΕΚΑ που συγκεντρώνουν κεφάλαια χωρίς να προωθούν την πώληση μεριδίων τους στο επενδυτικό κοινό στην ΕΕ ή σε τμήμα της.
- Οι ΟΣΕΚΑ που πωλούν τα μερίδιά τους μόνο στο κοινό τρίτων χωρών.
- Οι ΟΣΕΚΑ που λόγω της επενδυτικής και δανειοληπτικής πολιτικής τους δεν είναι κατάλληλοι για το επενδυτικό κοινό (σύμφωνα με σχετική απόφαση της ελληνικής Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς).

ΟΣΕΚΑ ο οποίος έχει την έδρα του σε άλλο κράτος-μέλος και έχει λάβει άδεια λειτουργίας από τις αρμόδιες αρχές του κράτους αυτού σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ:

- Μπορεί να διαθέτει τα μερίδιά του ή να διαφημίζεται στην Ελλάδα τηρώντας τις αντίστοιχες ισχύουσες διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας.
- Υποχρεούται να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα, ώστε να εξασφαλίζονται στους μεριδιούχους που βρίσκονται στην Ελλάδα οι πληρωμές, η εξαγορά ή η εξόφληση μεριδίων σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του κανονισμού του.

¹ ΟΣΕΚΑ κλειστού τύπου (closed-end funds) θεωρούνται οι εταιρείες, το μετοχικό κεφάλαιο των οποίων παραμένει σταθερό (μεταβάλλεται με απόφαση της ΓΣ για αύξηση), σε αντίθεση με το ενεργητικό ενός Α/Κ ή ΟΣΕΚΑ ανοικτού τύπου (open-end fund), το οποίο μεταβάλλεται, ελεύθερα, καθημερινά (με την εξαγορά μεριδίων από υφιστάμενους μεριδιούχους και την αγορά μεριδίων από νέους μεριδιούχους).

Σημαντικές τροποποιήσεις ή προσθήκες που επέφεραν οι διατάξεις του Ν. 3283/2004

1. Διεύρυνση των δραστηριοτήτων των ΑΕΔΑΚ

Στις διατάξεις του Ν. 3283/2004 (§ 1α) αναφέρεται ότι η ΑΕΔΑΚ, κατόπιν εγκρίσεως από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) έχει αποκλειστικό σκοπό τη διαχείριση Αμοιβαίων Κεφαλαίων (Α/Κ), αλλά και επιπροσθέτως έχει τη δυνατότητα ανάληψης διαχείρισης ΟΣΕΚΑ (όπως αυτοί περιγράφονται στην Ενότητα Β), για τους οποίους υπόκειται σε προληπτική εποπτεία.

Η διαχείριση ενός Α/Κ περιλαμβάνει:

- τη διαχείριση των επενδύσεων (των στοιχείων του ενεργητικού του),
- τη διοίκηση του Α/Κ, και
- τη διαφήμιση για την προώθηση των μεριδίων του στο ευρύ επενδυτικό κοινό.

Σύμφωνα με την § 2β του ίδιου άρθρου και κατόπιν εγκρίσεως από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς παρέχεται, επιπροσθέτως, η δυνατότητα στην ΑΕΔΑΚ να προσφέρει και τις εξής υπηρεσίες:

- Διαχείριση χαρτοφυλακίων επενδύσεων πελατών της ΑΕΔΑΚ σε διακριτική βάση συμπεριλαμβανομένων και κεφαλαίων συνταξιοδοτικών ταμείων.

Εφόσον η ΑΕΔΑΚ αποκτήσει άδεια από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ώστε να έχει τη δυνατότητα να προσφέρει τις παραπάνω υπηρεσίες τότε και μόνο τότε μπορεί να προσφέρει και **παρεπόμενες υπηρεσίες** ήτοι:

- Επενδυτικές συμβουλές για ένα ή περισσότερα χρηματοπιστωτικά μέσα
- Φύλαξη και διοικητική διαχείριση ΟΣΕΚΑ

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς οφείλει να απαντήσει στο σχετικό αίτημα της ΑΕΔΑΚ εντός περιόδου 6 μηνών.

Στην περίπτωση που η ΑΕΔΑΚ παρέχει τις παραπάνω υπηρεσίες, υπόκειται σε ορισμένες διατάξεις του Ν. 2396/1996 περί ΕΠΕΥ, όπως:

- απαγόρευση χρήσης κεφαλαίων επενδυτών για ίδιο όφελος
- τήρηση των κανόνων του Κώδικα Δεοντολογίας των ΕΠΕΥ
- τήρηση και υποβολή στοιχείων για τις συναλλαγές
- επάρκεια ιδίων κεφαλαίων.

2. Φερεγγυότητα (ύψος κεφαλαίων) και δομή της ΑΕΔΑΚ

Στο άρθρο 5 του Ν. 3283/2004 προσδιορίζεται ότι οι μετοχές κάθε ΑΕΔΑΚ είναι ονομαστικές, δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένη αγορά και το ελάχιστο απαιτούμενο ύψος του μετοχικού κεφαλαίου (ολοσχερώς καταβεβλημένου) αυξάνεται από 1.175.000 ευρώ σε 1.200.000 ευρώ.

Για την παραπάνω προσαρμογή των υφισταμένων ΑΕΔΑΚ ή οποιαδήποτε άλλη μεταβολή που αναφέρεται στην παρούσα ενότητα, παρέχεται χρονικό περιθώριο ενός (1) έτους από την ημερομηνία δημοσίευσης του εν λόγω Νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Όταν τα υπό διαχείριση χαρτοφυλάκια υπερβαίνουν τα 250 εκ. ευρώ η ΑΕΔΑΚ οφείλει να αυξήσει τα ίδια κεφάλαιά της με πρόσθετο ποσό που αντιστοιχεί στο 0,02% των υπό διαχείριση κεφαλαίων που υπερβαίνουν τα 250 εκ. ευρώ με ανώτατο όριο τα 10.000.000 ευρώ. Παρέχεται, πάντως, στην ΑΕΔΑΚ η δυνατότητα προσκόμισης τραπεζικής εγγύησης (Ε/Ε) από πιστωτικό ίδρυμα μέχρι του 50% του πρόσθετου ποσού ιδίων κεφαλαίων (παραγρ. 2β). Δεν θεωρούνται χαρτοφυλάκια της ΑΕΔΑΚ αυτά που διαχειρίζεται κατόπιν ανάθεσης.

Επίσης, τουλάχιστον το 51% του μετοχικού κεφαλαίου της ΑΕΔΑΚ (αντί του 40% που ίσχυε μέχρι ψηφίσεως του νέου Νόμου) πρέπει να ανήκει σε ένα ή περισσότερα ιδρύματα του χρηματοπιστωτικού τομέα/σε ΑΕΠΕΥ/σε ασφαλιστικές εταιρείες/σε εταιρείες συμμετοκών ή σε ασφαλιστικά ταμεία με ελάχιστο αποθεματικό τουλάχιστον 3.000.000 ευρώ.

Ιδιαίτερη αναφορά υπάρχει στο άρθρο 6 του εν λόγω Νόμου για τις υποχρεώσεις της ΑΕΔΑΚ όσον αφορά την επαρκή διοικητική οργάνωσή της, ώστε:

- να υφίστανται οι κατάλληλοι μηχανισμοί εσωτερικού ελέγχου και λογιστικών διαδικασιών,
- να μειώνεται ο κίνδυνος σύγκρουσης συμφερόντων είτε μεταξύ των διαχειριζομένων αμοιβαίων και των πελατών της είτε μεταξύ των αμοιβαίων που διαχειρίζεται είτε μεταξύ της εταιρείας έναντι των πελατών της,
- να τηρούνται αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης μεταξύ των διαχειριστών και διευθυνόντων των ΑΕΔΑΚ, των μετόχων τους (αμέσων ή εμμέσων - φυσικών ή νομικών προσώπων) και των ασκούντων την εποπτεία.

Οι ΑΕΔΑΚ που διαχειρίζονται χαρτοφυλάκια επενδυτών δεν επιτρέπεται να επενδύουν το σύνολο ή μέρος των χαρτοφυλακίων τους σε αμοιβαία κεφάλαια που διαχειρίζονται, χωρίς προηγούμενη έγκρισή τους.

Τέλος, οι ΑΕΔΑΚ που διαχειρίζονται χαρτοφυλάκια επενδυτών υπόκεινται στις ίδιες υποχρεώσεις με τις ΑΕΠΕΥ όσον αφορά τα θέματα αποζημίωσης επενδυτών, τήρησης δεικτών φερεγγυότητας, λειτουργίας κατάλληλων και επαρκών συστημάτων διαχείρισης κινδύνων.

3 Επενδύσεις

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του παρόντος Νόμου ως επιτρεπόμενες επενδύσεις ενός αμοιβαίου κεφαλαίου ορίζονται:

(1) Οι κινητές αξίες και τα μέσα χρηματαγοράς που αναφέρονται στη συνέχεια όπως καθορίζονται από το Νόμο 2396/96 και που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε Οργανωμένη Αγορά (ανοικτή αγορά που λειτουργεί με συγκεκριμένους και προκαθορισμένους κανόνες δικαίου).

Ειδικότερα αναφέρονται:

- οι κινητές αξίες και τα μερίδια των ΟΣΕΚΑ,
- οι τίτλοι χρηματαγοράς (π.χ. repos, outrights),
- οι τίτλοι προθεσμιακών χρηματοπιστωτικών συμβάσεων (futures),
- προθεσμιακά συμβόλαια επιτοκίου (FRAs),
- συμβάσεις ανταλλαγής (swaps) υποχρεώσεων με αντικείμενο επιτόκιο ή συνάλλαγμα, συμβάσεις ανταλλαγής συνδεδεμένες με μετοχές ή δείκτες μετοχών,
- δικαιώματα προαίρεσεως (options) και κυρίως επί συναλλάγματος ή επιτοκίων.

(2) Οι κινητές αξίες και τα μέσα χρηματαγοράς που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε εποπτευόμενη Οργανωμένη Αγορά κράτους-μέλους ή τρίτου κράτους, ανοικτή στο κοινό. Οι τρίτες χώρες καθορίζονται με τις εκάστοτε σχετικές αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

(3) Νεοεκδιδόμενες κινητές αξίες, ύστερα από σχετική άδεια της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και εφόσον είναι υπό ένταξη σε μια οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά και η εισαγωγή της θα πραγματοποιηθεί εντός ενός (1) έτους.

(4) Μερίδια ΟΣΕΚΑ εγκεκριμένων με βάση τις κοινοτικές οδηγίες ανεξάρτητα από το εάν εδρεύουν σε κράτος-μέλος και εφόσον:

- έχουν λάβει σχετική άδεια λειτουργίας και εποπτεύονται βάσει νόμων ισοδύναμων με τις κοινοτικές οδηγίες,
- το επίπεδο προστασίας των μεριδιούχων των άλλων ΟΣΕΚΑ είναι ισοδύναμο με το κοινοτικό,
- οι δραστηριότητές τους περιγράφονται σε περιοδικές εκθέσεις (6μηνιαίες και ετήσιες) ώστε να είναι δυνατή η αξιολόγηση των στοιχείων του ενεργητικού, του παθητικού και των αποτελεσμάτων, και
- δεν έχει επενδυθεί ποσοστό μεγαλύτερο από το 10% του καθαρού ενεργητικού του σε μερίδια άλλων ΟΣΕΚΑ.

(5) Καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα διάρκειας μέχρι 12 μηνών (εφόσον τα πιστωτικά ιδρύματα εδρεύουν σε κράτος-μέλος ή σε τρίτη χώρα που έχει αποδεχθεί η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς).

(6) Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα που διακινούνται με μετρητά και τα οποία διαπραγματεύονται σε μια από τις αγορές στις οποίες έγινε μεία ανωτέρω. Επίσης σε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα εφόσον:

- Οι αντισυμβαλλόμενοι των πράξεων σε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα είναι νομικά πρόσωπα υποκείμενα σε προληπτική εποπτεία.
- Υπόκεινται καθημερινά σε αξιόπιστη και επαληθεύσιμη αποτίμηση και είναι δυνατόν να κλείνει η θέση τους ανά πάσα στιγμή με πρωτοβουλία του Α/Κ.

(7) Μέσα χρηματαγοράς που εκδίδονται ή είναι εγγυημένα από Κεντρική Τράπεζα ή τοπική αρχή κράτους-μέλους, από την ΕΚΤ, την ΕΤΕ, από τρίτο κράτος ή ακόμα και από οργανισμούς υποκείμενους σε προληπτική εποπτεία ή έχουν εγκριθεί με απόφαση της ΕΚ όπως:

- εταιρεία της οποίας τα ίδια κεφάλαια ανέρχονται τουλάχιστον σε 10.000.000 ευρώ και η οποία υποβάλλει και δημοσιεύει ετήσιες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με την Οδηγία 78/660/ΕΟΚ,
- οργανισμός, εντός ομίλου εταιρειών με εισηγμένες εταιρείες, που έχει σκοπό τη χρηματοδότηση του Ομίλου ή εκδότη μέσω τιλοποίησης.

(8) Ύστερα από σχετική άδεια της ΕΚ το Α/Κ μπορεί να επενδύει μέχρι 10% του καθαρού ενεργητικού του και σε άλλες κινητές αξίες ή μέσα χρηματαγοράς που δεν αναφέρονται παραπάνω, αλλά σε καμιά περίπτωση **δεν επιτρέπεται να επενδύει σε πολύτιμα μέταλλα ή παραστατικούς τίτλους αυτών.**

4 Τα νέα επενδυτικά όρια

Σύμφωνα με το άρθρο 22 του παρόντος Νόμου τα **επενδυτικά όρια** προσδιορίζονται ως ποσοστά επί του καθαρού ενεργητικού και καθορίζονται ως εξής:

A) Υφιστάμενες από το Ν. 1969/91 διατάξεις που εξακολουθούν να ισχύουν

- Έως **10%** σε κινητές αξίες και μέσα χρηματαγοράς του ίδιου εκδότη.
- Έως **40%** σε κινητές αξίες και μέσα χρηματαγοράς εκδοτών με επένδυση (σε καθένα από αυτούς) άνω του 5%. Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει για τις καταθέσεις και για πράξεις εξωχρηματιστηριακών παραγώγων.
- Έως **35%** σε κινητές αξίες και μέσα χρηματαγοράς του ίδιου εκδότη, όταν έχουν εκδοθεί ή εγγυηθεί από κράτος-μέλος.
- Έως **25%** σε ομολογίες πιστωτικού ιδρύματος (υφιστάμενη διάταξη).

B) Νέες διατάξεις που καθιερώνονται από τον εν λόγω Νόμο με εφαρμογή το αργότερο έως 2/11/2005

- Έως **10%** μπορεί να επενδυθεί σε μερίδια άλλων Α/Κ.
- Έως **20%** σε καταθέσεις στο ίδιο πιστωτικό ίδρυμα (εφαρμογή το αργότερο έως 2/11/2005).
- Έως **20%** σε κινητές αξίες/μέσα χρηματαγοράς/καταθέσεις/πράξεις εξωχρηματιστηριακών μέσων που έχουν εκδοθεί από τον ίδιο οργανισμό.
- Έως **10%** σε πράξεις εξωχρηματιστηριακών παραγώγων ως προς έναν αντισυμβαλλόμενο, όταν πρόκειται για πιστωτικό ίδρυμα ή **5%** όταν δεν πρόκειται για ίδρυμα.
- Έως **20%** αθροιστικά σε κινητές αξίες-μέσα χρηματαγοράς εταιρειών του ίδιου ομίλου, ανεξάρτητα αν ενοποιούνται. Η εταιρεία οφείλει να κάνει ειδική αναφορά στις επενδύσεις αυτές, στα ενημερωτικά δελτία, καθώς και στις εξαμηνιαίες και ετήσιες εκθέσεις.

Θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικό να αναφερθεί ότι με τα άρθρα 23 και 24 του Νόμου 3283 παρέχεται η δυνατότητα δημιουργίας **εξειδικευμένων Α/Κ** που, σύμφωνα με την επενδυτική τους πολιτική, μέχρι και το 100% του ενεργητικού τους επενδύεται:

- σε μερίδια άλλων Α/Κ ή ΟΣΕΚΑ και μέχρι ποσοστού 20% του καθαρού ενεργητικού του ανά Α/Κ ή ΟΣΕΚΑ,
- σε αναπαραγωγή σύνθεσης δείκτη μετοχών ή ομολόγων και μέχρι ποσοστού 20% του καθαρού ενεργητικού τους σε μετοχές ή ομόλογα του ίδιου εκδότη (με δυνατότητα επέκτασης σε 35%).

5 Κατηγοριοποίηση

Σε επεξήγηση της παραγράφου 5 του άρθρου 21 του Ν. 3283/04, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς εξέδωσε την **απόφαση 1/317/11.11.2004**, με την οποία καθορίζει τις νέες κατηγορίες των αμοιβαίων κεφαλαίων όπως παρουσιάζονται στη συνέχεια.

Εξακολουθεί να ισχύει ο όρος "**κυρίως**" που αφορά ποσοστό επένδυσης τουλάχιστον **65%** επί του καθαρού ενεργητικού του Α/Κ υπολογισμένου σε περίοδο ενός τριμήνου με λήξη 31/3^{ου}, 30/6^{ου}, 30/9^{ου} και 31/12^{ου} εκάστου έτους. Η ΑΕΔΑΚ συντάσσει πίνακα επενδύσεων με την ποσοστιαία, ανά ημερολογιακό τρίμηνο, ημερήσια διάρθρωση του καθαρού ενεργητικού της και τον υποβάλλει στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

A) Οι Κατηγορίες των Α/Κ ανάλογα με τη **γεωγραφική κατανομή του ενεργητικού τους** είναι:

- **Α/Κ Εσωτερικού**, εφόσον επενδύουν **κυρίως** σε επενδυτικά προϊόντα (καταθέσεις, ομόλογα ή ομολογίες, μετοχές και μέσα χρηματαγοράς), των οποίων οι εκδότες έχουν την καταστατική τους έδρα στην Ελλάδα.
- **Α/Κ Εξωτερικού**, εφόσον επενδύουν **κυρίως** σε επενδυτικά προϊόντα εκδοτών που έχουν την καταστατική τους έδρα εκτός Ελλάδος.

Η κατηγορία των **Διεθνών Αμοιβαίων Κεφαλαίων** καταργείται.

Επίσης, η ΑΕΔΑΚ οφείλει να περιλαμβάνει στην ονομασία του Α/Κ τον κατά το δυνατόν ακριβή προσδιορισμό της γεωγραφικής κατανομής των επενδύσεών του.

B) Οι Κατηγορίες Α/Κ, ανάλογα με το είδος των χρηματοπιστωτικών μέσων στα οποία επενδύουν το ενεργητικό τους, είναι:

- **Α/Κ Διαχείρισης Διαθεσίμων** που επενδύουν **κυρίως** (άνω του 65% του καθαρού ενεργητικού του) σε καταθέσεις-μέσα χρηματαγοράς. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι **καταργήθηκε** η δυνατότητα επένδυσης σε μετοχές.
- **Α/Κ Ομολογιακά** που επενδύουν **κυρίως** σε ομολογίες και δυνητικά (έως 10%) και σε μετοχές.
- **Α/Κ Μικτά** τα οποία επενδύουν κατ' ελάχιστο 10% του καθαρού ενεργητικού τους σε μετοχές και 10% του καθαρού ενεργητικού τους σε ομολογίες. Το σύνολο των επενδύσεων όλων των κατηγοριών δεν πρέπει να υπερβαίνει το 65% του καθαρού ενεργητικού τους.

- **A/K Μετοχικά** που επενδύουν κυρίως σε μετοχές.

Σε περίπτωση που μετοχικά A/K αναπαράγουν τη σύνθεση συγκεκριμένου χρηματιστηριακού δείκτη, τότε πρέπει τουλάχιστον το 95% του καθαρού ενεργητικού τους να επενδύεται σε μετοχές του συγκεκριμένου δείκτη.

Η κατηγορία των Αμοιβαίων Κεφαλαίων Ειδικού Τύπου καταργείται.

(Για παράδειγμα αναφέρεται ότι εάν ένα A/K αναπαράγει το δείκτη FTSE/ASE 20, θα πρέπει το 95% του καθαρού ενεργητικού του A/K να επενδύεται στις μετοχές του συγκεκριμένου δείκτη).

Εξακολουθούν να ισχύουν οι αποφάσεις 8/79/8.9.1996 και 3/126/14.4.1998 περί παρεκκλίσεων των καθαρών ενεργητικών των A/K από τα ανωτέρω ποσοστά κατά **10%** ή **20%** οπότε και απαιτείται η ενημέρωση των μεριδιούχων και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς αντίστοιχα.

6 Ενημέρωση των επενδυτών

Η ΑΕΔΑΚ υποχρεούται για κάθε A/K να εκδίδει ένα απλοποιημένο και ένα πλήρες ενημερωτικό δελτίο, τα οποία πρέπει να επικαιροποιούνται αμελλητί μετά από κάθε μεταβολή τους. Σε κάθε μεριδιούχο που επιθυμεί να επενδύσει σε κάποιο A/K παρέχεται υποχρεωτικά και δωρεάν το απλοποιημένο και δυνητικά, μετά από αίτηση του επενδυτή, το πλήρες ενημερωτικό δελτίο, ο κανονισμός και η ετήσια ή εξαμηνιαία έκθεσή του. Η ΑΕΔΑΚ είναι υποχρεωμένη να ενημερώνει για το δικαίωμα αυτό όποιον επιθυμεί να καταστεί μεριδιούχος και να αναφέρει σε κάθε διαφήμιση του A/K τον τόπο στον οποίο ευρίσκονται τα ενημερωτικά δελτία και μπορεί να προμηθευτεί το επενδυτικό κοινό.

Τα ενημερωτικά αυτά δελτία παρέχουν στοιχεία για να διαμορφώσουν τεκμηριωμένη άποψη οι επενδυτές για την προτεινόμενη επένδυση και τους σχετικούς κινδύνους της. Για τον έλεγχο των αναγραφόμενων σε αυτά η ΑΕΔΑΚ υποχρεούται να αποστέλλει στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς προς έγκριση (εντός συγκεκριμένων προθεσμιών) το απλοποιημένο και το πλήρες ενημερωτικό δελτίο, τις διαφημίσεις, τις δημοσιεύσεις και γενικά όλα τα παραγόμενα έντυπα.

Σύμφωνα με το νέο Νόμο η απαιτούμενη πληροφόρηση των επενδυτών μέσω του **πλήρους ενημερωτικού δελτίου** είναι πλέον καλύτερα δομημένη, εμπλουτισμένη, με σαφήνεια και αφορά 3 βασικούς άξονες που αναφέρονται στο αμοιβαίο κεφάλαιο, την ΑΕΔΑΚ και το Θεματοφύλακα. Τα επιπλέον στοιχεία που πρέπει να παρέχονται είναι:

- Τα χαρακτηριστικά του μέσου επενδυτή, στον οποίο απευθύνεται το συγκεκριμένο A/K.
- Οι κανόνες αποτίμησης των στοιχείων του ενεργητικού.

- Οι προμήθειες, τα έξοδα και οι αμοιβές με σαφή διάκριση αυτών που βαρύνουν το ενεργητικό του Α/Κ και αυτών που βαρύνουν τους μεριδιούχους².
- Κανόνες δανεισμού ή πληροφορίες για τη φορολόγηση των Α/Κ.
- Αναφορά σε άλλους ΟΣΕΚΑ που τυχόν διαχειρίζεται ή αντιπροσωπεύει η ΑΕΔΑΚ.
- Τις βασικές κατηγορίες των επενδυτικών μέσων που περιλαμβάνουν τα στοιχεία του ενεργητικού με σαφή μνεία για το εάν ο διαχειριστής επενδύει σε παράγωγα, για ποιο σκοπό (για αντιστάθμιση πράξεων - hedging - ή ως επενδυτική επιλογή) και οι τυχόν επιπτώσεις της επενδυτικής πολιτικής του Α/Κ.
- Εάν η ΑΕΔΑΚ επενδύει για λογαριασμό του Α/Κ
  - σε χρηματοοικονομικά μέσα που δεν αναφέρονται στις διατάξεις του παρόντος Νόμου,
  - αναπαράγει χρηματοοικονομικό δείκτη μετοχών ή ομολόγων,
  - υπάρχει πιθανότητα σημαντικής διακύμανσης του επενδεδυμένου χαρτοφυλακίου, τότε οφείλει να το αναφέρει σε όλα τα έντυπα, διαφημίσεις ή καταχωρήσεις.

Τέλος, το **απλοποιημένο ενημερωτικό δελτίο** θα πρέπει να είναι φιλικό προς τον επενδυτή, να περιέχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για το αμοιβαίο κεφάλαιο και να είναι γραμμένο με σαφή και κατανοητό τρόπο. Θα πρέπει να περιέχει πληροφορίες που να αφορούν:

- **Παρουσίαση των στοιχείων του Α/Κ** και της εταιρείας διαχείρισης, του Θεματοφύλακα και του Ορκωτού Λογιστή
- **Επενδυτικές πληροφορίες** σχετικές με το σκοπό, την επενδυτική πολιτική, τον εκτιμώμενο κίνδυνο καθώς και τη γνωστή μας ρήτρα της μη εγγυημένης απόδοσης.
- **Οικονομικές πληροφορίες**, όπως οι προμήθειες διάθεσης, εξαγοράς ή άλλες προμήθειες και έξοδα, καθώς και το φορολογικό καθεστώς.
- **Εμπορικές πληροφορίες**, όπως τις διαδικασίες διάθεσης, εξαγοράς, ανταλλαγής και τον τρόπο ενημέρωσης για τις τιμές του επενδυτικού κοινού.
- **Συμπληρωματικές πληροφορίες**, δηλαδή πού διατίθενται τα ενημερωτικά δελτία και οι ετήσιες ή εξαμηνιαίες εκθέσεις, οι υπηρεσίες επικοινωνίας της ΑΕΔΑΚ ή των εποπτικών αρχών.

² Ο παρών Νόμος διευκρινίζεται, ερμηνεύεται ή εμπλουτίζεται με σχετικές διατάξεις, εγκυκλίους και αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Στην περίπτωση αυτή η Εγκύκλιος 25/11.11.2004 καθορίζει επακριβώς τις πάσης φύσεως αμοιβές, προμήθειες, εισφορές και λοιπά έξοδα που πρέπει να αναφέρονται στον κανονισμό ενός Α/Κ και βαρύνουν είτε το ενεργητικό του είτε τους μεριδιούχους.

Εκτιμήσεις της πορείας της αγοράς των Α/Κ με την εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου

Είναι εύλογο ότι ο αναγνώστης μετά από την παράθεση ορισμένων μόνο από τις αλλαγές που προβλέπει το νέο θεσμικό πλαίσιο μπορεί να διερωτηθεί:

"Πώς θα διαμορφωθεί την επόμενη ημέρα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό η αγορά των αμοιβαίων κεφαλαίων, τι πρέπει να κάνουν οι εταιρείες που τα διαχειρίζονται, εάν και με ποιο τρόπο τελικά επηρεάζεται ο απλός επενδυτής;"

Η απάντηση είναι δύσκολη και εκτιμάται ότι τα επιτελεία των ΑΕΔΑΚ πρέπει να δουλεύουν πυρετωδώς για την ανάλυση των διατάξεων του Νόμου και για τον τρόπο αναδιοργάνωσης των εταιρειών τους, προκειμένου να πληρούν τις προϋποθέσεις λειτουργίας σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές και όσες, συμπληρωματικά, αποφάσεις ή διευκρινίσεις εκδοθούν από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Και σίγουρα απαιτούνται πολλές!

Ωστόσο αυτά θεωρείται δεδομένο ότι το νέο θεσμικό πλαίσιο:

1. Συμβάλλει στην **ανάπτυξη πληθώρας νέων προϊόντων** με δυνατότητα επενδυτικών επιλογών που μέχρι τώρα δεν ήταν επιτρεπτές. Ενδεικτικά αναφέρονται τα:
  - χρηματιστηριακά διαπραγματεύσιμα Α/Κ (ETF's) και τα εξειδικευμένα Α/Κ που επενδύουν σε μερίδια άλλων Α/Κ ή αναπαράγουν τη σύνθεση δείκτη μετοχών ή ομολόγων,
  - Α/Κ Ακίνητης Περιουσίας (Real Estate),
  - SICAV (Εταιρείες Επενδύσεων Μεταβλητού Μετοχικού Κεφαλαίου) και λοιποί ΟΣΕΚΑ με έδρα την Ελλάδα ή άλλο κράτος-μέλος,
  - Συνταξιοδοτικά ή Εναλλακτικά Κεφάλαια (Pension/Alternative Funds).
2. Παρέχει πλέον τη δυνατότητα στους κατ' εξοχήν επαγγελματίες και έμπειρους έλληνες διαχειριστές να αναλάβουν, πέραν της διαχείρισης των Α/Κ και τη **διαχείριση των διαθεσίμων και των χαρτοφυλακίων ταμείων και ιδιωτών**, με τη χρήση αναβαθμισμένων τεχνικών διαχείρισης κινδύνου (χρήση χρηματιστηριακών ή εξωχρηματιστηριακών παραγώγων για κάλυψη κινδύνου ή ως επενδυτική επιλογή). Αυτό μπορεί να έχει ως συνέπεια την αποτελεσματικότερη διαχείριση των τεράστιων αποθεματικών των ασφαλιστικών, κυρίως, ταμείων με ευεργετικές συνέπειες για τους ασφαλισμένους και την ελληνική οικονομία.
3. Επίσης, με τη **νέα κατηγοριοποίηση των Α/Κ** απλοποιείται και αποσαφηνίζεται η επενδυτική πολιτική και ο χαρακτήρας τους, ώστε να παρέχεται μεγαλύτερη διαφάνεια και να εξασφαλίζονται καλύτερα τα συμφέροντα των μεριδιούχων. Για την προσαρμογή, βέβαια, των υφισταμένων Α/Κ στη νέα κατηγοριοποίηση θα απαιτηθεί κάποιο χρονικό διάστημα και θα δημιουργήσει λειτουργικές, κυρίως, ανακατατάξεις.
4. Αυξάνεται σημαντικά η **δυνατότητα επέκτασης σε άλλες αγορές**, με τη διάθεση μεριδίων Α/Κ ή ΟΣΕΚΑ στην αλλοδαπή, καθώς και των αλλοδαπών εταιρειών διαχείρισης με τη διάθεση μεριδίων Α/Κ ή ΟΣΕΚΑ στην Ελλάδα.

Βάση για την εύρυθμη επέκταση των εταιρειών αποτελεί η ελεύθερη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμοδίων εποπτικών αρχών κρατών-μελών ή των συμφωνιών με τρίτες χώρες, με ταυτόχρονη βέβαια τήρηση του απορρήτου.

Επίσης, προϋποθέτει έρευνα αγορών, σχεδιασμό υποκαταστημάτων, αναβάθμιση λειτουργικών, μηχανογραφικών και οργανωτικών δομών των Εταιρειών Διαχείρισης και αύξηση των σχετικών δαπανών.

5. Ταυτόχρονα, όμως, για τις ΑΕΔΑΚ (Εταιρείες Διαχείρισης με την ευρεία έννοια) **εντείνεται ο ανταγωνισμός τόσο από το εσωτερικό όσο και από το εξωτερικό**. Ειδικότερα:

- ΟΣΕΚΑ που έχει την έδρα του σε άλλο κράτος-μέλος και έχει λάβει άδεια λειτουργίας από τις αρχές του κράτους αυτού, όπως προαναφέρθηκε, μπορεί να διαθέτει τα μερίδιά του ή τις μετοχές του στην Ελλάδα, τηρώντας τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας και εφόσον έχει γνωστοποιήσει τις προθέσεις του στην ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.
- Οι εγχώριες ΕΠΕΥ και τράπεζες προσφέρουν ήδη συναφείς υπηρεσίες (διαχείριση χαρτοφυλακίων, επενδυτικές συμβουλές κ.λπ.).

Οι παραπάνω εξελίξεις φαίνεται ότι αφενός θα οδηγήσουν, μοιραία, τις ΑΕΔΑΚ σε σκληρό ανταγωνισμό με τις λοιπές εταιρείες, με ενδεχόμενο να επέλθουν σημαντικές ανακατατάξεις στην αγορά κεφαλαίων, αφετέρου θα απαιτηθεί να γίνει σημαντική προσπάθεια ενημέρωσης του επενδυτικού κοινού για τις προοπτικές, τις δυνατότητες και τις επιλογές που του παρέχει το νέο θεσμικό πλαίσιο.

Βιβλιογραφία

Ν. 1969/1991 (ΦΕΚ Α 167)

Ν. 2396/1996 (ΦΕΚ Α 73)

Ν. 3283/2004 (ΦΕΚ Α 210)

Σημειώσεις του σεμιναρίου του ΕΤΙ "Εξελίξεις στο χώρο των αμοιβαίων κεφαλαίων"

Τραπεζικό Δίκαιο και Δίκαιο Κεφαλαιαγοράς

Διεθνείς, Κοινοτικές
και Εθνικές Εξελίξεις

Επιμέλεια:
Χριστίνα Λιβαδά
Βασίλης Παναγιωτίδης
Κωνσταντίνος Τασάκος
Ιωάννα Γιαννικοπούλου

Επιπτώσεις της εφαρμογής των ΔΛΠ στο πλαίσιο εκπλήρωσης κεφαλαιακών υποχρεώσεων

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, το σωρευτικό κέρδος ή ζημία επί διαθέσιμου προς πώληση χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου θα αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια. Επίσης, όταν μία μείωση της εύλογης αξίας ενός διαθέσιμου προς πώληση χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου έχει αναγνωριστεί απευθείας στα ίδια κεφάλαια και αποδεικνύεται με αντικειμενικό τρόπο ότι το περιουσιακό στοιχείο εκείνο έχει υποστεί απομείωση αξίας, η σωρευτική ζημία που είχε αναγνωριστεί απευθείας στα ίδια κεφάλαια θα αφαιρείται από τα ίδια κεφάλαια και θα αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα, έστω και αν το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο δεν έχει διαγραφεί. Η Επιτροπή της Βασιλείας, με πρόσφατο δελτίο τύπου¹, προτρέπει τις εθνικές εποπτικές αρχές να προβούν στις ακόλουθες διευθετήσεις αναφορικά με την επίπτωση της εφαρμογής των ΔΛΠ στο πλαίσιο εκπλήρωσης κεφαλαιακών υποχρεώσεων:

- Μη προσαρμογή για εποπτικούς λόγους της απομείωσης αξίας στοιχείων (impairment losses), κάτι που συνεπάγεται τη μείωση των βασικών ιδίων κεφαλαίων (tier 1).
- Μη συμπερίληψη στον ορισμό των ιδίων κεφαλαίων για λόγους κεφαλαιακής επάρκειας, των μη πραγματοποιηθέντων κερδών και ζημιών μετά από φόρους επί των δάνειων και πιστώσεων που περιλαμβάνονται στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο.
- Μερική συμπερίληψη των εξ αποτιμήσεως κερδών προ φόρων από μετοχικούς τίτλους, οι οποίοι περιλαμβάνονται στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο, στον ορισμό των συμπληρωματικών ιδίων κεφαλαίων (tier 2) και, αντίστοιχα, αφαίρεση των μη πραγματοποιηθεισών ζημιών μετά τους φόρους από τα βασικά ίδια κεφάλαια (tier 1).
- Τέλος, κατά την ευχέρεια των εθνικών εποπτικών αρχών οι χρεωστικοί τίτλοι, οι οποίοι περιλαμβάνονται στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο μπορούν να τύχουν μεταχείρισης είτε ως δάνεια είτε ως μετοχικοί τίτλοι.

Η Επιτροπή της Βασιλείας προτρέπει επίσης τις εθνικές εποπτικές αρχές να μεταχειρίζονται ενιαία τυχόν συσσωρευμένο κέρδος ή τη ζημία που προκύπτει από συναλλαγή για την οποία δημιουργείται μέσο αντιστάθμισης ταμειακών ροών επί ενός διαθέσιμου προς πώληση χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Για παράδειγμα, αν το κέρδος επί του αντισταθμιζόμενου στοιχείου αναγνωρίζεται στα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια, οι ζημιές θα πρέπει επίσης να επιφέρουν προσαρμογή των συμπληρωματικών ιδίων κεφαλαίων.

¹ <http://www.bis.org/press/p041215.htm> Το εν λόγω δελτίο τύπου αποτελεί το τρίτο σε σειρά που έχει δημοσιεύσει η Επιτροπή της Βασιλείας αναφορικά με τη διάδραση της εισαγωγής των ΔΛΠ με το πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας. Οι προτάσεις της Επιτροπής της Βασιλείας, όπως καταγράφονται στα τρία δελτία τύπου που έχει δημοσιεύσει έχουν γίνει αποδεκτές από την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Τραπεζικών Εποπτικών Αρχών, η οποία και δημοσίευσε ενιαίο κείμενο επί του θέματος. Το κείμενο αυτό είναι διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.c-eps.org/Press/21122004.pdf>

Ιδιαίτερη προσοχή χρήζει σύμφωνα με την Επιτροπή της Βασιλείας η εφαρμογή της αρχής της εύλογης αξίας στα πλαίσια των ΔΛΠ 16 και 40 (αποτίμηση των παγίων προς εκμετάλλευση και των ιδιοχρησιμοποιούμενων παγίων) αναφορικά με τη μερική αναγνώριση των μη πραγματοποιηθέντων κερδών.

Όσον αφορά τον προσδιορισμό του ύψους του ανοίγματος για σκοπούς υπολογισμού των κατά τον κίνδυνο σταθμισμένων στοιχείων του ενεργητικού, θα πρέπει να γίνεται κατά τρόπο, ώστε να μην υπολείπεται του ποσού κατά το οποίο θα μειωνόταν το ύψος των ιδίων κεφαλαίων, στην περίπτωση κατά την οποία η τράπεζα θα προέβaine σε διαγραφή της σχετικής απαίτησης.

Επίσης, διευκρινίζεται ότι η μεταχείριση των τιτοποιημένων απαιτήσεων για σκοπούς κεφαλαιακής επάρκειας θα πρέπει να διακρίνεται από την αντίστοιχη μεταχείριση για λογιστικούς λόγους.

Συστάσεις για τους Κεντρικούς Αντισυμβαλλομένους

Σε συνέχεια σχετικής διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους φορείς, η Επιτροπή Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμού (CPSS) της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών σε συνεργασία με τη Διεθνή Οργάνωση Ρυθμιστικών Αρχών Κεφαλαιαγορών (IOSCO) δημοσίευσαν το Νοέμβριο του 2004 τελικό κείμενο Συστάσεων για τους Κεντρικούς Αντισυμβαλλομένους.

Στο κείμενο αυτό αναλύεται ο ρόλος των κεντρικών αντισυμβαλλομένων στις αγορές χρήματος και κεφαλαίων και οι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθενται. Ως κεντρικός αντισυμβαλλόμενος νοείται ο οργανισμός, ο οποίος παρεμβάλλεται μεταξύ των ιδρυμάτων ενός συστήματος και ο οποίος δρα ως αποκλειστικός αντισυμβαλλόμενος αυτών των ιδρυμάτων όσον αφορά τις εντολές διενέργειας πράξεων σε χρηματοπιστωτικά μέσα, αποτελώντας τον αγοραστή για τον πωλητή και τον πωλητή για τον αγοραστή.

Στο τέταρτο και σημαντικότερο μέρος του κειμένου παρουσιάζονται οι 15 συστάσεις, οι οποίες αφορούν το νομικό πλαίσιο, τις προϋποθέσεις συμμετοχής, τις υποχρεώσεις αναφορικά με τη χρήση εξασφαλίσεων, την επάρκεια των οικονομικών πόρων των κεντρικών αντισυμβαλλομένων, τις διαδικασίες σε περίπτωση πτώχευσης, τους επενδυτικούς κινδύνους και τους κινδύνους θεματοφυλακής, το λειτουργικό κίνδυνο, το διακανονισμό του χρηματικού σκέλους των συναλλαγών, τους κινδύνους που αφορούν τη διασύνδεση περισσότερων κεντρικών αντισυμβαλλομένων, τη διοικητική οργάνωση του συστήματος, τη διαφάνεια και θέματα ρυθμιστικών παρεμβάσεων και επίβλεψης.

Πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των εποπτικών αρχών των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των ΗΠΑ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέγραψε στα τέλη Σεπτεμβρίου μνημόνιο συνεργασίας με την Αμερικανική Αρχή Εποπτείας των Αποταμιευτικών και Συνεταιριστικών Τραπεζών (Office of Thrift Supervision). Με το εν λόγω μνημόνιο η Αμερικανική Αρχή Εποπτείας των Αποταμιευτικών και Συνεταιριστικών Τραπεζών καθίσταται συμβαλλόμενο μέρος της αρχικής συμφωνίας του 1999 για την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των ΗΠΑ. Η συμφωνία περιέχει διατάξεις αναφορικά με τα εξής θέματα:

- πλαίσιο ανταλλαγής πληροφοριών και διαβούλευσης επί θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος,
- διενέργεια επιτόπιων ελέγχων, και
- διασφάλιση του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών.

Εφαρμογή του νέου πλαισίου περί κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα

Η Τράπεζα της Ελλάδος ανταποκρινόμενη στη διεθνή πρακτική διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους φορείς πριν από την έκδοση μιας νομοθετικής πράξης και αποβλέποντας στη βέλτιστη ενσωμάτωση του νέου πλαισίου περί κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων (Βασιλεία II), έδωσε στη δημοσιότητα στις 27 Οκτωβρίου 2004 έγγραφα διαβούλευσης με τα οποία, αφενός μεν γνωστοποιούνται οι θέσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σε σειρά θεμάτων και αφετέρου ζητούνται οι απόψεις και οι τοποθετήσεις των τραπεζών σε συγκεκριμένα ζητήματα. Τα έγγραφα διαβούλευσης αφορούν τα εξής:

- Τυποποιημένη μέθοδος (Standardised approach),
- Μέθοδος των εσωτερικών διαβαθμίσεων (Internal ratings based approach),
- Τεχνικές μείωσης πιστωτικού κινδύνου (Credit risk mitigation techniques),
- Τιτλοποίηση απαιτήσεων (Securitisation), και τις
- Διακριτικές ευχέρειες που προτίθεται να ενεργοποιήσει η ΤτΕ όσον αφορά το πλαίσιο για το λειτουργικό κίνδυνο.

Στις 22 Δεκεμβρίου 2004 ακολούθησε η δημοσίευση ενός ακόμα εγγράφου διαβούλευσης αναφορικά με τις "Βασικές Προϋποθέσεις για την Ανάπτυξη της Μεθόδου των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (ΜΕΔ)". Στο εν λόγω έγγραφο διαβούλευσης καταγράφονται οι απόψεις της Τράπεζας της Ελλάδος αναφορικά με τα βασικά χαρακτηριστικά και τη δομή των συστημάτων εσωτερικών διαβαθμίσεων, την ποσοτικοποίηση των παραμέτρων του πιστωτικού κινδύνου και την εποπτική αναγνώριση της Μεθόδου των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων. Η προθεσμία λήξης της διαβούλευσης έχει οριστεί για τις 15 Φεβρουαρίου 2005.

Διενέργεια ασκήσεων προγραμμάτων προσομοίωσης σε καταστάσεις κρίσης

Η Τράπεζα της Ελλάδος ζήτησε με επιστολή της προς τα πιστωτικά ιδρύματα τη διενέργεια ασκήσεων προγραμμάτων προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης βάσει προκαθορισμένων παραμέτρων. Τα τυποποιημένα σενάρια, τα οποία ήταν κοινά για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα, αφορούσαν:

- τον πιστωτικό κίνδυνο,
- τον κίνδυνο αγοράς,
- τον κίνδυνο επιτοκίων του τραπεζικού χαρτοφυλακίου, και
- τον κίνδυνο ρευστότητας.

Η διενέργεια των ασκήσεων προγραμμάτων προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης αποσκοπεί στην αξιολόγηση των εφαρμοζόμενων μεθοδολογιών, στον προσδιορισμό των επιπτώσεών τους στο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, στην ερμηνεία των διαφοροποιήσεων μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων, και τέλος, στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων σε συστημικό επίπεδο και τη σύγκρισή τους με αντίστοιχα προγράμματα άλλων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επισημαίνεται ότι στο σχέδιο πρότασης Οδηγίας του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με το οποίο ενσωματώνεται στην κοινοτική νομοθεσία το νέο Σύμφωνο της Επιτροπής της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια, προβλέπεται η καθιέρωση υποχρεωτικής συμμετοχής των πιστωτικών ιδρυμάτων στη διενέργεια των εν λόγω ασκήσεων.

Αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων

Τον Οκτώβριο του 2004 τέθηκε σε διαβούλευση σχέδιο κειμένου της CESR για τα τεχνικού χαρακτήρα μέτρα της Οδηγίας 2004/39/EK σύμφωνα με τη διαδικασία Lamfalussy². Το εν λόγω κείμενο αφορά, θεματικά, τον εννοιολογικό προσδιορισμό των επενδυτικών συμβουλών, τους κανόνες συμπεριφοράς που οφείλουν να τηρούν οι επιχειρήσεις επενδύσεων κατά την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών, τις υποχρεώσεις διαφάνειας που πρέπει να τηρούν οι συστηματικοί εσωτερικοποιητές και την εκτέλεση των εντολών των πελατών. Η περίοδος διαβούλευσης λήγει στις 20 Ιανουαρίου 2005.

Το Νοέμβριο του 2004 τέθηκε σε διαβούλευση άλλο σχέδιο κειμένου της CESR για τα τεχνικού χαρακτήρα μέτρα της Οδηγίας 2004/39/EK σύμφωνα με τη διαδικασία Lamfalussy³, το οποίο καλύπτει, θεματικά, την τήρηση αρχείων και το βάρος απόδειξης, την υποχρέωση τήρησης μαγνητοφωνημένων αρχείων, την ανάθεση επενδυτικών υπηρεσιών σε τρίτους, τη σύγκρουση συμφερόντων, την έρευνα στον επενδυτικό τομέα, τις μεθόδους έγκαιρης και έγκυρης αναφοράς των πραγματοποιούμενων χρηματοοικονομικών συναλλαγών, τα θέματα που αφορούν τη ρευστότητα των αγορών και το ελάχιστο περιεχόμενο των εκθέσεων με τις οποίες ενημερώνονται οι αρμόδιες αρχές. Με το κείμενο αυτό γίνεται διαβούλευση σε δεύτερο επίπεδο για τα ως άνω θέματα και για το λόγο αυτό, κωδικοποιούνται σε αυτό 78 απαντήσεις των φορέων της αγοράς στο πρώτο σχέδιο κειμένου, ενώ παρουσιάζονται συνοπτικά οι κύριες εστίες προβληματισμού. Ενδεικτικά, αναφέρονται η ανάγκη σαφέστερου διαχωρισμού μεταξύ των επιπέδων 2 και 3 της διαδικασίας Lamfalussy, η διαπίστωση απροθυμίας συμμετοχής των επενδυτών στη διαδικασία διαβούλευσης, ο μεγάλος βαθμός λεπτομέρειας που διακρίνει το κείμενο, ο οποίος μπορεί να οδηγήσει σε υπερρύθμιση και η επισήμανση της ανάγκης διασφάλισης της απαιτούμενης για την εύρυθμη λειτουργία των αγορών ευελιξίας. Η περίοδος διαβούλευσης για το εν λόγω κείμενο έληξε στις 17 Δεκεμβρίου 2004.

² CESR's Draft Technical Advice on Possible Implementing Measures of the Directive 2004/39/EC on Markets in Financial Instruments, CESR/04-562, October 2004. Βλ επίσης Οδηγία 2004/39/EK, Ε.Ε. L 145, 30.4.2004, σελ. 1 επ.

³ CESR's Draft Technical Advice on Possible Implementing Measures of the Directive 2004/39/EC on Markets in Financial Instruments, CESR/04-603b, November 2004.

Κατάχρηση αγοράς

Τον Οκτώβριο του 2004 τέθηκε σε διαβούλευση κείμενο της CESR στο πλαίσιο του επιπέδου 3 της διαδικασίας Lamfalussy.⁴ Στο εν λόγω κείμενο διαβούλευσης περιέχονται κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή τόσο της Οδηγίας 2003/6/ΕΚ που εκδόθηκε στα πλαίσια του επιπέδου 1 όσο και των Οδηγιών 2003/124/ΕΚ, 2003/125/ΕΚ και 2004/72/ΕΚ και του Κανονισμού ΕΚ/2273/2003 που εκδόθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο επίπεδο 2 της διαδικασίας Lamfalussy. Ειδικότερα, στο κείμενο αυτό προτείνονται κανόνες για τον προσδιορισμό των αποδεκτών πρακτικών της αγοράς, των στοιχείων που συνιστούν χειραγώγηση της αγοράς και τη διαμόρφωση ενιαίου τρόπου αναφοράς των ύποπτων συναλλαγών. Η περίοδος διαβούλευσης λήγει στις 31 Ιανουαρίου 2005.

Υποχρεώσεις διαφάνειας και πληροφόρησης που πρέπει να παρέχουν εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά

Στις 15 Δεκεμβρίου 2004 εκδόθηκε η Οδηγία 2004/109/ΕΚ για την εναρμόνιση των προϋποθέσεων διαφάνειας αναφορικά με την πληροφόρηση σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/34/ΕΚ.⁵ Στόχος της Οδηγίας είναι η ενίσχυση της προστασίας των επενδυτών και της αποτελεσματικότητας της αγοράς μέσω της έγκαιρης δημοσιοποίησης πληροφοριών που είναι ακριβείς και περιεκτικές σχετικά με τους εκδότες κινητών αξιών, προκειμένου να παρέχεται η δυνατότητα στους επενδυτές να αξιολογούν τις επιχειρηματικές επιδόσεις και τα περιουσιακά στοιχεία των εκδοτών.

Με την Οδηγία καθιερώνονται, μεταξύ άλλων, υποχρεώσεις των εκδοτών για περιοδική πληροφόρηση του επενδυτικού κοινού σε ό,τι αφορά τις ετήσιες και τις εξαμηνιαίες οικονομικές εκθέσεις τους, προσδιορίζοντας τα στοιχεία που περιλαμβάνουν αντίστοιχα η ετήσια και η εξαμηνιαία οικονομική έκθεση. Περαιτέρω, καθιερώνεται υποχρέωση δημοσιοποίησης δύο φορές το χρόνο στοιχείων για τη διαχείριση της εταιρείας. Η υποχρέωση αυτή δεν ισχύει εφόσον εκδίδονται και δημοσιεύονται τριμηνιαίες εκθέσεις του εκδότη. Καθιερώνονται επίσης ειδικές διατάξεις για την αρμοδιότητα και την ευθύνη της δημοσιοποίησης των ως άνω στοιχείων, καθώς επίσης και για τις εξαιρέσεις εφαρμογής των υποχρεώσεων δημοσιοποίησής τους.

⁴ Preliminary CESR Guidance and Information on the Common Operation of the Directive, CESR/04-505, October 2004.

⁵ Ε.Ε. L 390, 31.12.2003, σελ. 38 επ.

Περαιτέρω, στην Οδηγία καθιερώνονται υποχρεώσεις σε ό,τι αφορά τη διαρκή πληροφόρηση που πρέπει να παρέχεται από τους εκδότες και συγκεκριμένα, αναφορικά με τις σημαντικές συμμετοχές που τυχόν κατέχει μέτοχος και αναφορικά με την απόκτηση ή διάθεση σημαντικών ποσοστών δικαιωμάτων ψήφου, ενώ προβλέπονται ειδικές διαδικασίες για την κοινοποίηση και την κοινολόγηση των σημαντικών συμμετοχών. Τέλος, προβλέπονται συγκεκριμένες υποχρεώσεις των εκδοτών, των οποίων οι μετοχές έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά έναντι των μετόχων και αντίστοιχες υποχρεώσεις των εκδοτών των οποίων οι χρεωστικοί τίτλοι έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά έναντι των κατόχων των τίτλων αυτών.

Εθνικό επίπεδο

Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ)

Το Νοέμβριο του 2004 δημοσιεύτηκε ο Νόμος 3283/2004 "Ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες, αμοιβαία κεφάλαια και άλλες διατάξεις".⁶ Με το νόμο αυτό ενσωματώνονται στην ελληνική έννομη τάξη οι Οδηγίες 2001/107/ΕΚ και 2001/108/ΕΚ με τις οποίες τροποποιείται η Οδηγία 85/611/ΕΟΚ για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες. Για το σκοπό αυτό καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 17 έως και 49στ του Νόμου 1969/1991, ενώ με τον ίδιο νόμο ρυθμίζονται επίσης θέματα που αφορούν τη λειτουργία των ανωνύμων χρηματιστηριακών εταιρειών, των ανωνύμων εταιρειών παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και των ανωνύμων εταιρειών επενδύσεων χαρτοφυλακίου.

Στις διατάξεις του Νόμου 3283/2004 υπάγονται οι ΟΣΕΚΑ οι οποίοι έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα και οι οποίοι λαμβάνουν τη μορφή αμοιβαίου κεφαλαίου. Στο άρθρο 4 προβλέπεται ότι η ΑΕΔΑΚ έχει ως αποκλειστικό σκοπό τη διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων, εγκεκριμένων σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω νόμου, καθώς και την ανάληψη της διαχείρισης ΟΣΕΚΑ κατά την έννοια της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ και άλλων ΟΣΕΚΑ σύμφωνα με συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Προβλέπεται επίσης ότι κατά παρέκκλιση του ανωτέρω αποκλειστικού σκοπού τους, οι ΑΕΔΑΚ μπορούν κατόπιν άδειας της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και υπό τις προϋποθέσεις που θεσπίζονται στο ίδιο άρθρο, να παρέχουν, επιπρόσθετα, υπηρεσίες διαχείρισης χαρτοφυλακίων επενδύσεων, επενδυτικές συμβουλές και φύλαξη και διαχείριση μεριδίων οργανισμών συλλογικών επενδύσεων.

Σε ό,τι αφορά τις ΑΕΔΑΚ, στο νόμο περιέχονται επίσης αναλυτικές ρυθμίσεις για το ύψος των κεφαλαίων τους, τη σύσταση και την εποπτεία τους, τις προϋποθέσεις ανάθεσης δραστηριοτήτων τους σε τρίτο πρόσωπο, το θεματοφύλακα και τον κανονισμό συμπεριφοράς που πρέπει να τηρούν.

⁶ ΦΕΚ Α' 210, 2.11.2004

Σημαντική αλλαγή σε σχέση με το υφιστάμενο καθεστώς επέρχεται σε ό,τι αφορά τις επιτρεπόμενες επενδύσεις και τα επενδυτικά όρια του αμοιβαίου κεφαλαίου, τα οποία διευρύνονται. Παράλληλα, καθιερώνονται διατάξεις για το αμοιβαίο κεφάλαιο που επενδύει σε άλλα αμοιβαία κεφάλαια και για το αμοιβαίο κεφάλαιο που αναπαράγει χρηματιστηριακό δείκτη. Τέλος, καθιερώνονται ρυθμίσεις για την υποχρέωση της ΑΕΔΑΚ να εκδίδει για κάθε αμοιβαίο κεφάλαιο που διαχειρίζεται ένα απλοποιημένο και ένα πλήρες ενημερωτικό δελτίο.

Την 1η Δεκεμβρίου 2004 εκδόθηκε επίσης η Απόφαση 1/317/2004 του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς αναφορικά με την κατηγοριοποίηση των αμοιβαίων κεφαλαίων του Νόμου 3283/2004 και τους πίνακες επενδύσεων που οφείλουν να συντάσσουν οι ΑΕΔΑΚ με την ποσοστιαία ανά ημερολογιακό τρίμηνο ημερήσια διάρθρωση του καθαρού ενεργητικού των αμοιβαίων κεφαλαίων που διαχειρίζονται.

Γ' Συστήματα και Μέσα Πληρωμών - Τυποποιήσεις - Ηλεκτρονικό Εμπόριο

Κοινοτικό επίπεδο

Νέο νομοθετικό πλαίσιο για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε το Νοέμβριο του περασμένου έτους το πέμπτο σχέδιο πρότασης Οδηγίας αναφορικά με το νέο νομοθετικό πλαίσιο για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά. Το συγκεκριμένο κείμενο θα αποτελέσει το τελευταίο σχέδιο διαβούλευσης ανάμεσα στις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των ευρωπαϊκών φορέων εκπροσώπησης των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Τα βασικά σημεία του σχεδίου της πρότασης Οδηγίας, τα οποία και προβληματίζουν ιδιαίτερα τις τράπεζες πανευρωπαϊκά, αφορούν ειδικότερα τα εξής:

- Για την υπαγωγή στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας υπηρεσιών πληρωμής αρκεί είτε μόνο ο εντολέας είτε μόνο ο δικαιούχος να είναι εγκατεστημένος σε κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνάγεται συνεπώς ότι δεν απαιτείται και τα δύο μέρη να είναι εγκατεστημένα σε κράτος-μέλος. Η συγκεκριμένη διάταξη προβληματίζει ιδιαίτερα τον τραπεζικό κλάδο πανευρωπαϊκά, καθώς τίθενται θέματα μη συμβατότητάς της με κανόνες διεθνών φορέων, όπως οι ομοιόμορφοι κανόνες του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου, ενώ σημαντικά προβλήματα δημιουργούνται σε συνάρτηση με τις διατάξεις της εν λόγω Οδηγίας αναφορικά με την ευθύνη των παρεχόντων υπηρεσιών πληρωμών.

- Την εφαρμογή των διατάξεων για την προστασία του καταναλωτή υπηρεσιών πληρωμής και στα νομικά πρόσωπα.
- Την εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας και σε νομίματα άλλων, εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης κρατών. Ο αντίλογος των ευρωπαϊκών τραπεζών εν προκειμένω εστιάζεται στο γεγονός ότι η εμπλοκή διαφορετικών εθνικών διατάξεων σε ζητήματα που άπτονται της ολοκλήρωσης μιας υπηρεσίας πληρωμής σε νόμισμα μη μέλους της ΕΕ (τελικός διακανονισμός, μετατρεψιμότητα νομίσματος κ.ά) θα δημιουργήσει ανασφάλεια και αδυναμία τήρησης των κανόνων της Οδηγίας.

Οι ευρωπαϊκές ενώσεις του πιστωτικού τομέα θεωρούν ότι οι τέσσερις βασικοί άξονες πολιτικής που θα πρέπει να καλύπτονται από τις διατάξεις της Οδηγίας είναι οι εξής:

- Η πραγμάτωση του ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου πληρωμών (SEPA)
- Η διαμόρφωση ενός ελεύθερου και ανταγωνιστικού πλαισίου δραστηριοποίησης των παρεχόντων υπηρεσίες πληρωμής
- Η υιοθέτηση κανόνων που θα διασφαλίζουν επαρκή προστασία των καταναλωτών υπηρεσιών πληρωμής
- Η καθιέρωση ρυθμίσεων για την επίτευξη κατά το δυνατόν μεγαλύτερης εναρμόνισης του θεσμικού πλαισίου για τις πληρωμές κατά τη διαδικασία ενσωμάτωσης των διατάξεων της Οδηγίας στις εθνικές έννομες τάξεις των κρατών-μελών.

Πρόγραμμα Δράσης 2004-2007 της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πρόληψη και καταπολέμηση της απάτης στα μέσα πληρωμών πλην των μετρητών

Στις 20 Οκτωβρίου δημοσιεύτηκε Ανακοίνωση της Επιτροπής⁷ με το νέο πρόγραμμα δράσης 2004-2007 της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πρόληψη της απάτης στα μέσα πληρωμών πλην των μετρητών. Η συγκεκριμένη Ανακοίνωση αναφέρει τους στόχους και τις δράσεις που θα πρέπει να αναληφθούν για την πρόληψη και καταπολέμηση της απάτης στα μέσα πληρωμών. Στην πραγματικότητα, η Ανακοίνωση αυτή αποτελεί συνέχεια του πρώτου προγράμματος δράσης 2001-2003, για το ίδιο θέμα.⁸

Οι βασικές κατευθύνσεις της Ανακοίνωσης για την ανάληψη πρωτοβουλιών ως προς την επίτευξη του στόχου της πρόληψης των απατών στα μέσα πληρωμών πλην των μετρητών, είναι οι ακόλουθες:

1. Η ενίσχυση του ρόλου και η αναδιοργάνωση του EU Fraud Prevention Expert Group (FPEG), το οποίο αποτελεί συμβουλευτικό όργανο της Επιτροπής για τα συγκεκριμένα θέματα και στο οποίο θα επιδιωχθεί να συμμετέχουν όλοι οι φορείς της αγοράς.
2. Η παρακολούθηση των τεχνολογικών εξελίξεων σε θέματα που άπτονται της προστασίας των μέσων και συστημάτων πληρωμών. Βασικό μέλημα αποτελεί η επίτευξη υψηλότερου ποσοστού ασφάλειας στις ηλεκτρονικές πληρωμές σε συσχέτισμό με το οικονομικό κόστος.

⁷ COM (2004) 679/20.10.2004

⁸ COM (2001) 11/9.2.2001

3. Η διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών, μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών της αγοράς και των αρχών (ευρωπαϊκών και εθνικών) που είναι υπεύθυνες για την πρόληψη και την καταπολέμηση της απάτης στα μέσα πληρωμών.
4. Η ενίσχυση της ενημέρωσης των ευρωπαίων πολιτών για ζητήματα ασφάλειας των μέσων πληρωμών.
5. Η ενίσχυση της ενημέρωσης και της εκπαίδευσης των εμπόρων που αποδέχονται ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών.
6. Η βελτίωση της διαδικασίας γνωστοποίησης της απώλειας ή κλοπής μιας κάρτας πληρωμής από τους ευρωπαίους πολίτες. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή θα διερευνήσει τη σκοπιμότητα και το κόστος δημιουργίας ενός ενιαίου πανευρωπαϊκού αριθμού τηλεφώνου για τη δήλωση της απώλειας ή κλοπής μιας κάρτας πληρωμής ή, εναλλακτικά, θα εξεταστεί η δυνατότητα δημιουργίας επιμέρους ενιαίων εθνικών αριθμών για το σκοπό αυτό.
7. Η ενίσχυση της συνεργασίας με τρίτες χώρες. Βασικό μέλημα της Επιτροπής είναι η ενισχυμένη συνεργασία στο συγκεκριμένο τομέα με τις υποψήφιες προς ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση χώρες (Βουλγαρία, Ρουμανία, Κροατία και Τουρκία), καθώς και με τη Ρωσία και την Ουκρανία.

Δ' Θέματα Καταναλωτή

Κοινοτικό επίπεδο

Παροχή πιστώσεων σε καταναλωτές

Περί τα τέλη Οκτωβρίου 2004 εκδόθηκε αναθεωρημένη πρόταση Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με την παροχή πιστώσεων σε καταναλωτές, με την οποία έγιναν αποδεκτές, εν όλω ή εν μέρει, πολλές από τις τροποποιήσεις τις οποίες ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά την πρώτη ανάγνωση της Οδηγίας.⁹

Τα κυριότερα σημεία της τροποποιημένης πρότασης Οδηγίας είναι ιδίως τα εξής:

Σε σχέση με το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας, προτείνεται η καθιέρωση ανώτατου πλαφόν 100.000 ευρώ πάνω από το οποίο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της Οδηγίας και κατώτατου πλαφόν 300 ευρώ. Για τα δάνεια ύψους 300 ευρώ προβλέπεται η εφαρμογή μερικών μόνο από τις διατάξεις της Οδηγίας. Σε ό,τι

⁹ COM (2004) 747/28.10.2004. Σημειώνεται ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε κατά την πρώτη ανάγνωση της Οδηγίας 152 τροποποιήσεις.

αφορά την ενυπόθηκη πίστη, παραμένει η εξαίρεση για τα στεγαστικά δάνεια, δεν εξαιρούνται όμως τα ενυπόθηκα δάνεια συνολικά.

Ο ορισμός των συνδεδεμένων συναλλαγών βελτιώνεται σε σχέση με την αρχική πρόταση Οδηγίας, αλλά παραμένει ευρύς και σε συνδυασμό με τις διατάξεις για την αλληλέγγυα ευθύνη εξακολουθεί να προβληματίζει.

Οι διατάξεις για την πληροφόρηση τροποποιούνται και καθιερώνονται ειδικοί κανόνες για την παροχή τυποποιημένης πληροφόρησης, η οποία παρέχεται σε κάθε προσφορά, συμπεριλαμβανομένης της διαφήμισης, και ειδικοί κανόνες για την προσυμβατική πληροφόρηση και εκείνη που πρέπει να παρέχεται συμβατικά. Η αρχή του υπεύθυνου δανεισμού εντάσσεται πλέον στις διατάξεις για την προσυμβατική πληροφόρηση, χωρίς όμως να αλλάζει κάτι ως προς την ουσία του περιεχομένου της, και σε συνδυασμό με τις διατάξεις για την παροχή συμβουλής στον πελάτη εξακολουθεί να προβληματίζει.

Το δικαίωμα υπαναχώρησης ισχύει για δεκατέσσερις ημέρες, ενώ το δικαίωμα της τράπεζας για την είσπραξη ανταλλάγματος σε περίπτωση πρόωρης αποπληρωμής ορίζεται ότι επιτρέπεται, αρκεί το αντάλλαγμα να είναι αντικειμενικό και εύλογο. Τέλος, ο ορισμός των μεσιτών πιστώσεων παραμένει ιδιαίτερα ευρύς, πλην όμως η ρύθμιση των κανόνων λειτουργίας και εποπτείας τους αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών-μελών.

Εθνικό επίπεδο

Συνήγορος του Καταναλωτή

Το Δεκέμβριο 2004 εκδόθηκε ο Νόμος 3297/2004¹⁰ με τον οποίο συνιστάται ανεξάρτητη αρχή με την επωνυμία "Συνήγορος του Καταναλωτή" ως εξωδικαστικό όργανο επίλυσης των καταναλωτικών διαφορών. Ο Συνήγορος του Καταναλωτή εποπτεύεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και κατά την άσκηση των καθηκόντων του απολαμβάνει προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας.

Ο Συνήγορος του Καταναλωτή είναι αρμόδιος για την εξώδικη επίλυση διαφορών μεταξύ προμηθευτών και καταναλωτών ή ενώσεων καταναλωτών και επιλαμβάνεται των υποθέσεων της αρμοδιότητάς του αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν σχετικής ενυπόγραφης αναφοράς ενός τουλάχιστον των ενδιαφερομένων μερών. Επίσης επιλαμβάνεται με όμοιο τρόπο και αιτημάτων καταναλωτών ή ενώσεων καταναλωτών που έχουν απορριφθεί στο πλαίσιο διαδικασιών που εφαρμόζονται από άλλους φορείς εξώδικης ρύθμισης

¹⁰ ΦΕΚ Α' 259, 23.12.2004

επιμέρους καταναλωτικών διαφορών. Τέτοιοι φορείς είναι στην Ελλάδα σε ό,τι αφορά το χρηματοπιστωτικό τομέα, ο Τραπεζικός Μεσολαβητής για τις τραπεζικές συναλλαγές και ο Μεσολαβητής της Κεφαλαιαγοράς για θέματα κεφαλαιαγορών. Ο Συνήγορος του Καταναλωτή στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του μπορεί να προβαίνει σε συστάσεις και υποδείξεις προς τους προμηθευτές, ιδίως όταν από την επιχειρηματική συμπεριφορά τους θίγεται μεγάλος αριθμός καταναλωτών.

Τέλος, στο νόμο ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, διατάξεις για την εκλογή και τη θητεία του Συνηγόρου, τη διαδικασία έρευνας που ακολουθείται, το προσωπικό που στελεχώνει το γραφείο του Συνηγόρου, τον κανονισμό λειτουργίας του και άλλες διατάξεις.

Ε' Φορολογικά Θέματα

Εθνικό επίπεδο

Κίνητρα ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική ανάπτυξη και την περιφερειακή σύγκλιση

Με το Νόμο 3299/2004¹¹ παρέχονται σε επενδύσεις, επενδυτικά σχέδια και προγράμματα χρηματοδοτικής μίσθωσης, υπαγόμενα στις διατάξεις του παρόντος νόμου, τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

1. Επιχορήγηση που συνίσταται στη δωρεάν παροχή από το δημόσιο χρηματικού ποσού για την κάλυψη τμήματος της ενισχυόμενης δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου.
2. Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνίσταται στην κάλυψη από το δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων για την απόκτηση καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.
3. Φορολογική απαλλαγή ύψους μέχρι ενός ποσοστού ή του συνόλου της αξίας της ενισχυόμενης δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου ή και της αξίας της χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού του οποίου αποκτάται η χρήση.
4. Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης από το επενδυτικό σχέδιο απασχόλησης.

Στο καθεστώς των ενισχύσεων του νόμου υπάγονται επενδυτικά σχέδια για κάθε τομέα οικονομικής δραστηριότητας (πρωτογενή, δευτερογενή, τριτογενή) και καθιερώνονται ειδικές διατάξεις για επενδυτικά σχέδια στον τομέα του τουρισμού, την προστασία του περιβάλλοντος και την εξοικονόμηση ενέργειας.

¹¹ ΦΕΚ Α' 261, 29.12.2004

Τροποποιήσεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων και του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος για την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων

Με το Ν. 3301/2004¹² παρέχεται στις επιχειρήσεις που συντάσσουν τις ετήσιες οικονομικές τους καταστάσεις σύμφωνα με τα ΔΛΠ η δυνατότητα τήρησης των λογιστικών τους βιβλίων είτε με βάση τις αρχές και τους κανόνες των ΔΛΠ είτε με βάση τις αρχές και τους κανόνες της ισχύουσας φορολογικής νομοθεσίας. Εφόσον γίνεται τήρηση των βιβλίων σύμφωνα με τους κανόνες των ΔΛΠ, προβλέπεται η σύνταξη Πίνακα Συμφωνίας Λογιστικής-Φορολογικής Βάσης, η τήρηση ιδιαίτερου Φορολογικού Μητρώου Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων και η σύνταξη Πίνακα Φορολογικών Αποτελεσμάτων Χρήσης, Σχηματισμού Φορολογικών Αποθεματικών και Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Φορολογικών Αποθεματικών, τα δεδομένα των οποίων προκύπτουν από λογαριασμούς που τηρούνται με τη διπλογραφική μέθοδο. Για την εξεύρεση του συνολικού καθαρού φορολογητέου εισοδήματος των εταιρειών που είτε υποχρεωτικά είτε προαιρετικά εφαρμόζουν τα ΔΛΠ, στην περίπτωση των εταιρειών που τηρούν τα βιβλία τους σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες της φορολογικής νομοθεσίας τα κέρδη/ζημίες θα προκύπτουν αποκλειστικά από τα τηρούμενα βιβλία σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία, ενώ τα κέρδη/ζημίες που θα προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις με βάση τα ΔΛΠ δεν θα λαμβάνονται υπόψη για σκοπούς φορολογίας. Στην περίπτωση των εταιρειών, ωστόσο, που τηρούν τα βιβλία τους σύμφωνα με τα ΔΛΠ, τα κέρδη/ζημίες της εταιρείας θα προκύπτουν αποκλειστικά από τον Πίνακα Φορολογικών Αποτελεσμάτων Χρήσης.

Φορολογία Εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, φορολογικοί έλεγχοι και άλλες διατάξεις

Με το Ν. 3296/2004¹³ επήλθαν τροποποιήσεις στη φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων. Οι τροποποιήσεις αφορούν στη μεταβολή της φορολογικής κλίμακας και τις μειώσεις φόρου, τις εκπτώσεις δαπανών από το εισόδημα, τη μείωση των συντελεστών φορολογίας επιχειρήσεων, τον καθορισμό των τεκμηρίων δαπανών διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων, τη φορολογία των εισοδημάτων από κινητές αξίες, την αναγνώριση δαπανών των επιχειρήσεων, τη μείωση του φόρου των χρηματιστηριακών συναλλαγών. Επιπλέον, περιλαμβάνονται διατάξεις για τον τρόπο περαίωσης υποβαλλόμενων φορολογικών δηλώσεων χωρίς έλεγχο, καθώς και λοιπές διατάξεις αναφορικά με τα κίνητρα συγχώνευσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων, την αναπροσαρμογή της αξίας γηπέδων και κτιρίων, τη διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου σε περίπτωση φοροδιαφυγής, θέματα είσπραξης δημοσίων εσόδων, ενώ συστήνεται νέα Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων, σε αντικατάσταση του ΣΔΟΕ.

¹² ΦΕΚ Α' 263, 23.12.2004.

¹³ ΦΕΚ Α' 253, 14.12.2004.

Κύρωση της Σύμβασης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και την αποτροπή της φοροδιαφυγής αναφορικά με τους φόρους εισοδήματος και ωφέλειας από κεφάλαιο

Με το Ν. 3300/2004¹⁴ κυρώνεται η σύμβαση μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και την αποτροπή της φοροδιαφυγής αναφορικά με τους φόρους εισοδήματος και ωφέλειας από κεφάλαιο, που υπογράφηκε την 24η Νοεμβρίου 2003. Η παρούσα σύμβαση εφαρμόζεται σε πρόσωπα που είναι κάτοικοι του ενός ή και των δύο συμβαλλομένων κρατών και οι φόροι που καλύπτονται είναι για την Ελλάδα, ο φόρος εισοδήματος των φυσικών και των νομικών προσώπων και για την Ιρλανδία ο φόρος εισοδήματος, ο φόρος εταιρειών και ο φόρος από την ωφέλεια κεφαλαίου.

Εγκύκλιοι και αποφάσεις του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών

1. Με την υπ' αριθ. πρωτ. 1077444/11109/Β0012/21-10-2004 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, διευκρινίστηκε ότι η υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας ή απόδοσης φόρου που παρακρατήθηκε δημιουργεί αντίστοιχη υποχρέωση του προϊσταμένου της αρμόδιας ΔΟΥ να παραλαμβάνει τη δήλωση και να εισπράττει τον αναγραφόμενο σε αυτή φόρο. Σε περίπτωση αμφιβολίας ως προς την ακρίβεια ή τη νομιμότητα των δηλουμένων με τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος ή απόδοσης παρακρατούμενου φόρου, ο προϊστάμενος δικαιούται να προχωρήσει στη διενέργεια προσωρινού φορολογικού ελέγχου σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΦΕ. Τα ανωτέρω ισχύουν τόσο για τα νομικά πρόσωπα του άρθρου 101 όσο και για τους ελεύθερους επαγγελματίες και τις προσωπικές εταιρείες.

¹⁴ ΦΕΚ Α' 262, 5.1.2005

2. Με την υπ' αριθ. 1082758/11163/Β0012/ΠΟΛ.1104/15-10-04 Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, καθορίστηκαν οι προϋποθέσεις για τη διασφάλιση της διακράτησης των ομολογιακών δανείων του Δημοσίου και λοιπές αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 11 του άρθρου 12 του ΚΦΕ. Στην υπουργική απόφαση γίνεται διάκριση μεταξύ τοκομεριδίων που έχουν ήδη εξαργυρωθεί ή ομολόγων (Zero coupon) που έχουν ήδη λήξει μέχρι την έκδοση της εν λόγω απόφασης και αφορούν τόκους που καταβλήθηκαν μετά την 6-7-1998 και μεταξύ αυτών που λήγουν μετά την έκδοση της απόφασης. Και στις δύο περιπτώσεις είναι απαραίτητη η χορήγηση από τα πιστωτικά ιδρύματα βεβαίωσης με τα στοιχεία του αρχικού κατόχου του τίτλου και για τη μη διαπραγμάτευση του τίτλου καθ' όλη τη διάρκεια από την απόκτησή του και μέχρι το χρόνο της εξαργύρωσης των τοκομεριδίων ή της λήξης του. Όταν προσκομίζεται τοκομερίδιο για εξαργύρωση χωρίς τη βεβαίωση ότι ανήκει στον αρχικό κάτοχο του τίτλου, η Τράπεζα της Ελλάδος θα προβαίνει σε παρακράτηση του φόρου και για τους τόκους που αντιστοιχούν στα προηγούμενα τοκομερίδια, εφόσον δεν είχε γίνει παρακράτηση φόρου.

3. Με την υπ' αριθ. 1083023/6502-20/00/19-10-2004 Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, παρατάθηκε η προθεσμία υπαγωγής στη ρύθμιση των ληξιπροθέσμων χρεών και υποβολής εκπροθέσμων δηλώσεων του Ν. 3259/2004 μέχρι την 26η Νοεμβρίου 2004.

4. Με την υπ' αριθ. 1086595/11220/Β0012/ΠΟΛ.1109/1-11-2004 Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίστηκαν ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης απόδοσης του παρακρατούμενου φόρου 3% επί της αξίας των εισαγόμενων κεφαλαίων του άρθρου 38 του Ν. 3259/2004. Η δήλωση υποβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου ημερολογιακού μήνα, εντός του οποίου έγινε η εισαγωγή κεφαλαίων. Με τη δήλωση αποδίδεται ο φόρος που παρακρατήθηκε από όλα τα υποκαταστήματα του πιστωτικού ιδρύματος.

5. Με την υπ' αριθ. 1070412/11007/Β0012/ΠΟΛ.1110/1-11-2004 Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίστηκαν ο τρόπος και η διαδικασία μεταφοράς των επαναπατριζόμενων κεφαλαίων στην Ελλάδα, ο τύπος και το περιεχόμενο της υποβαλλόμενης από τον υπόχρεο δήλωσης-εξουσιοδότησης και λοιπές λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 38 του Ν. 3259/2004. Όπως ορίζεται, η εισαγωγή των κεφαλαίων γίνεται μόνο μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων, που είναι εγκατεστημένα στην Ελλάδα και λειτουργούν σύμφωνα με το Ν. 2076/92 μετά από δήλωση-εξουσιοδότηση του ενδιαφερόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου, που υποβάλλεται στο πιστωτικό ίδρυμα. Επίσης, με την απόφαση ορίζεται ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να διενεργηθεί η μεταφορά των κεφαλαίων, το περιεχόμενο της χορηγούμενης βεβαίωσης, ο τρόπος υπολογισμού της φορολογητέας αξίας τόσο στην περίπτωση που εισάγονται κεφάλαια σε ξένο νόμισμα όσο και στην περίπτωση που εισάγονται κεφάλαια από επενδυτικούς λογαριασμούς, καθώς και τα χαρακτηριστικά του καταθετικού ή επενδυτικού τραπεζικού λογαριασμού. Κρίσιμος χρόνος υπαγωγής στις διατάξεις του συγκεκριμένου άρθρου είναι ο χρόνος υποβολής της δήλωσης-εξουσιοδότησης, ενώ τα εισαγόμενα κεφάλαια θα πρέπει να υπήρχαν στην αλλοδαπή το αργότερο κατά την 4-8-2004.

6. Με το υπ' αριθ. 1080609/11134/Β0012/1-11-2004 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών ορίζεται ότι δεν έχουν εφαρμογή για τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν με τη μορφή αμιγούς πιστωτικού συνεταιρισμού του Ν. 1667/1986 οι διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 31 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος κατά τον προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών τους. Τούτο δε ισχύει διότι το αντικείμενο εργασιών των συνεταιριστικών τραπεζών επιβάλλει την ίση μεταχείριση με τις λοιπές τράπεζες, καθόσον και αυτές έχουν αφορολόγητα έσοδα της ίδιας μορφής με τις άλλες τράπεζες.

7. Με την υπ' αριθ. 1094651/11321/Β0012/ΠΟΛ.1124/25-11-2004 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, κοινοποιήθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 38 του Ν. 3259/2004 για τα επαναπατριζόμενα κεφάλαια. Σύμφωνα με τα οριζόμενα σε αυτήν, προϋπόθεση για τον επαναπατρισμό αποτελεί και η ύπαρξη ΑΦΜ. Τα επαναπατριζόμενα κεφάλαια πρέπει να είναι κατατεθειμένα σε τραπεζικούς λογαριασμούς στην αλλοδαπή, χωρίς να εξετάζεται εάν τα κεφάλαια αυτά παρέμεναν εξ αρχής στην αλλοδαπή ή είχαν εξαχθεί στην αλλοδαπή, καθώς επίσης δεν εξετάζεται ο τρόπος και ο τόπος απόκτησης των κεφαλαίων αυτών. Αρκεί να υπήρχαν στην αλλοδαπή μέχρι τις 4-8-2004. Για τα επαναπατριζόμενα κεφάλαια για τα οποία καταβάλλεται ο προβλεπόμενος φόρος 3% δεν οφείλεται φόρος εισοδήματος, ακόμη κι αν έχουν προκύψει από εισοδήματα που θα έπρεπε να έχουν φορολογηθεί στην ημεδαπή. Η μεταφορά κεφαλαίων από την αλλοδαπή δεν μπορεί για τους σκοπούς των κοινοποιούμενων διατάξεων να γίνει με τη μορφή τραπεζικών επιταγών, διότι ακόμη κι αν διενεργείται μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων, δεν γίνεται ηλεκτρονικά. Στην περίπτωση του κοινού λογαριασμού ο δηλών-εξουσιοδοτών θα πρέπει να είναι ένας εκ των δικαιούχων. Περαιτέρω, διευκρινίσεις παρέχονται αναφορικά με τον τρόπο απόδοσης του παρακρατούμενου από τα πιστωτικά ιδρύματα φόρου και την επιβολή τυχόν προσαυξήσεων. Δεν είναι απαραίτητο να έχει προηγηθεί της απόκτησης των περιουσιακών στοιχείων η εισαγωγή των επαναπατριζόμενων κεφαλαίων, αρκεί να γίνεται μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος, ενώ εάν το τίμημα απόκτησης των περιουσιακών στοιχείων καλύπτεται μόνο κατά ένα μέρος από τα επαναπατριζόμενα κεφάλαια, τότε το μέρος αυτό και μόνο δεν υπόκειται στο τεκμήριο του άρθρου 17 του ΚΦΕ.

8. Με την υπ' αριθ. 1091653/11305/Β0012/ΠΟΛ.1121/17-11-2004 Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, καθορίστηκε ο τρόπος αναπροσαρμογής της αξίας των ακινήτων για το έτος 2004. Μεταξύ άλλων ορίζεται ότι οι εταιρείες που έχουν αναπροσαρμόσει την 31-12-2003 την αναπόσβεστη αξία των ακινήτων τους στην εύλογη αξία, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 15 του Ν. 3229/2004, δεν θα προβούν σε αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων τους με βάση τις διατάξεις του Ν. 2065/1992. Τα ανωτέρω ισχύουν και για τις εταιρείες που υποχρεούνται σε εφαρμογή των ΔΛΠ και θα αναπροσαρμόσουν την 31-12-2004 την αναπόσβεστη αξία των ακινήτων τους στην εύλογη αξία.

9. Με την υπ' αριθ. 1097930/11407/Β0012/ΠΟΛ.1127/6-12-2004 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, παρασχέθηκαν οδηγίες για την αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων των επιχειρήσεων που θα γίνει μέχρι το τέλος του έτους 2004. Πρόκειται για την αναπροσαρμογή που προβλέπεται από τα άρθρα 20 έως και 27 του Ν. 2065/1992. Ειδικά όσον αφορά τις υπαγόμενες στο νόμο επιχειρήσεις, προβλέπεται ότι δεν θα προβούν σε αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων τους με βάση το Ν. 2065/1992 οι επιχειρήσεις που την 31-12-2004 θα αναπροσαρμόσουν είτε υποχρεωτικά είτε προαιρετικά την αναπόσβεστη αξία των ακινήτων τους στην εύλογη αξία με βάση τα ΔΛΠ. Σε περίπτωση που δεν προβούν σε αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία, θα αναπροσαρμόσουν την αξία τους με βάση τις διατάξεις του Ν. 2065/1992. Επίσης, δεν θα προβούν σε αναπροσαρμογή οι τραπεζικές, ασφαλιστικές και οι εισηγμένες στο ΧΑ ανώνυμες εταιρείες και οι θυγατρικές αυτών κατά 95%, που έχουν ήδη αναπροσαρμόσει στην εύλογη αξία την αναπόσβεστη αξία των ακινήτων τους την 31-12-2003 και μετά σύμφωνα με το άρθρο 15 του Ν.3229/04.

10. Με την υπ' αριθ. πρωτ. 1099486/11447/Β0012/ΠΟΛ.1142/18-12-2004 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, παρασχέθηκαν, σε συνέχεια της Α.Υ.Ο. ΠΟΛ.1121/17-11-04 και της εγκυκλίου ΠΟΛ.1127/6-12-04, συμπληρωματικές οδηγίες αναφορικά με την αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων των επιχειρήσεων. Μεταξύ άλλων, διευκρινίστηκε ότι οι ανώνυμες εταιρείες που θα προβούν μέχρι την 31-12-2004 σε αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων τους στην εύλογη αξία σύμφωνα με τα ΔΛΠ, θα αποδίδουν τον οφειλόμενο φόρο 2% ή 8% σε 4 εξαμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες την πρώτη ταυτόχρονα με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης και τις υπόλοιπες τρεις μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των μηνών Ιουλίου 2005, Ιανουαρίου και Ιουλίου 2006.

Ενσωμάτωση του ΔΛΠ 39

"Αναγνώριση και αποτίμηση των χρηματοπιστωτικών μέσων"

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε το Νοέμβριο του 2004 τον Κανονισμό (ΕΚ) 2086/2004 για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) 1725/2003 όσον αφορά την ενσωμάτωση του ΔΛΠ 39.¹⁵

Όπως είναι γνωστό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τον Κανονισμό 1725/2003 ενέκρινε το σύνολο των εν ισχύ προτύπων του Συμβουλίου Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), με εξαίρεση τα υπό αναθεώρηση ΔΛΠ 32 και 39 και τις σχετικές με αυτά διερμηνείες.

Με τον εν λόγω Κανονισμό της Επιτροπής προκρίνεται η λύση της υιοθέτησης του ΔΛΠ 39, με προσωρινή εξαίρεση της επιλογής της αποτίμησης σε εύλογη αξία (full fair value) και με έναν περιορισμένο αριθμό προβλέψεων από την εφαρμογή των κανόνων της λογιστικής της αντιστάθμισης (hedge accounting).

Ενσωμάτωση του ΔΛΠ 32

"Γνωστοποίηση και παρουσίαση των χρηματοπιστωτικών μέσων"

Με τον Κανονισμό (ΕΚ) 2237/2004 που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Δεκέμβριο του 2004, τροποποιείται ο Κανονισμός (ΕΚ) 1725/2003 για την υιοθέτηση ορισμένων διεθνών λογιστικών προτύπων σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1606/2002 όσον αφορά την ενσωμάτωση του ΔΛΠ 32 και της διερμηνείας της Επιτροπής Διερμηνειών των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης.¹⁶

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μετά από διαβουλεύσεις με τεχνικούς εμπειρογνώμονες του τομέα, οι οποίοι και επιβεβαίωσαν ότι το αναθεωρημένο από το IASB (International Accounting Standard Board) ΔΛΠ 32 και η διερμηνεία ΕΔΔΠΧΠ 1, πληρούν τα τεχνικά κριτήρια υιοθέτησης που προβλέπονται στο άρθρο 3, παρ. 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 1606/2002 και με βάση τη σύμφωνη γνώμη της κανονιστικής επιτροπής λογιστικών προτύπων, ενσωματώνει πλήρως το ΔΛΠ 32 και τη διερμηνεία ΕΔΔΠΧΠ 1, με έναρξη εφαρμογής από την 1η Ιανουαρίου 2005.

¹⁵ Ε.Ε. L363, 9.12.2004, σελ. 1 επ.

¹⁶ Ε.Ε. L393, 31.12.2004, σελ. 1 επ.

Εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων

Με το Ν. 3301/2004 ρυθμίστηκαν θέματα εφαρμογής των ΔΛΠ και τροποποιήθηκαν οι διατάξεις του Κεφαλαίου 15 του Κ.Ν. 2190/20 (ΦΕΚ Α' 263, 23.12.2004). Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες υποχρεωτικά θα συνταχθούν και θα δημοσιευτούν σύμφωνα με τα ΔΛΠ που έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, θα είναι εκείνες που θα καλύπτουν χρήσεις αρχόμενες μετά την 31-12-2004. Οι εταιρείες που υποχρεωτικά ή προαιρετικά συντάσσουν τις ετήσιες και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τα ΔΛΠ υποχρεούνται να υποβάλλουν τις καταστάσεις αυτές σε έλεγχο ορκωτών ελεγκτών λογιστών. Οι αποκλίσεις του Ε.Γ.Λ.Σ. ή των κλαδικών λογιστικών σχεδίων από τα ΔΛΠ δεν επιτρέπουν τη χρησιμοποίηση των υποχρεωτικών λογαριασμών του Ε.Γ.Λ.Σ. ή των κλαδικών λογιστικών σχεδίων για πράξεις με διαφορετικό περιεχόμενο από το περιεχόμενο των λογαριασμών αυτών, ενώ για τις ειδικές ανάγκες των ΔΛΠ θα χρησιμοποιούνται - κατά την κρίση των εταιρειών - νέοι λογαριασμοί. Οι ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις θα αναρτώνται, ταυτόχρονα με τη δημοσίευσή τους, στην ιστοσελίδα της εταιρείας και θα παραμένουν προσπελάσιμες για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δύο ετών από την πρώτη δημοσίευσή τους.

Ζ' Ασφάλεια Τραπεζικών Συναλλαγών

Νέα Ειδική Σύσταση της FATF για τη διασυνοριακή μεταφορά μετρητών από τρομοκράτες και πρόσωπα που έχουν πραγματοποιήσει ποινικά αξιόποινες πράξεις

Με τη νέα Ειδική Σύσταση υπ' αριθ. 9 της FATF, η οποία υιοθετήθηκε τον Οκτώβριο 2004, ζητείται η λήψη μέτρων (διαπίστωση και καταγραφή) από τα κράτη-μέλη της FATF ώστε να σταματήσει η διασυνοριακή μεταφορά μετρητών και άλλων συναφών μέσων πληρωμής (π.χ. ταξιδιωτικές επιταγές, συναλλαγματικές, γραμματία, επιταγές, εντολές μεταφοράς χρημάτων) που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Επιπλέον θα πρέπει να προβλεφθούν, από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, τρόποι για την κατάσχεση των συγκεκριμένων κεφαλαίων, καθώς και αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινές των προσώπων (φυσικών και νομικών) που πραγματοποιούν ψευδείς δηλώσεις. Μετά την υιοθέτηση της Ειδικής Σύστασης υπ' αριθ. 9, τροποποιείται και η Σύσταση υπ' αριθ. 19 της FATF, για λόγους συνέπειας των δύο κειμένων.

Κείμενο της Επιτροπής της Βασιλείας για τη διαχείριση κινδύνου που αφορά τον κανόνα "Γνώρισε τον πελάτη σου" (KYC) σε επίπεδο τραπεζικού ομίλου

Στο εν λόγω κείμενο της Επιτροπής της Βασιλείας,¹⁷ εξετάζονται τα στοιχεία εκείνα που είναι σημαντικά για την αποτελεσματική εφαρμογή του κανόνα KYC σε επίπεδο τραπεζικού ομίλου. Στο κείμενο υπογραμμίζεται η ανάγκη ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κεντρικών γραφείων μιας τράπεζας και των θυγατρικών της ή των υποκαταστημάτων της και γίνεται προτροπή για τη σταδιακή κατάργηση των τυχόν νομικών εμποδίων που επιβάλλονται από διάφορες εθνικές δικαιοδοσίες (κανόνες τραπεζικού απορρήτου, προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κ.ά.).

Κοινοτικό επίπεδο

Τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) 881/2002 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου του περασμένου έτους η Διεύθυνση Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος της Τράπεζας της Ελλάδος, με τα υπ' αριθ. 1667/9.12.2004, 1056/10.11.2004 και 1385/19.10.2004, έγγραφα της κοινοποίησε προς όλα τα πιστωτικά ιδρύματα Κανονισμούς της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, με τους οποίους τροποποιείται και συμπληρώνεται ο κατάλογος προσώπων και οντοτήτων επί των οποίων έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του Κανονισμού του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΚ) 881/2002 για την επιβολή συγκεκριμένων περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν.

Περιοριστικά μέτρα κατά της Βιρμανίας/Μιανμάρ

Στις 25 Οκτωβρίου 2004 εκδόθηκε ο Κανονισμός (ΕΚ) 1853/2004 του Συμβουλίου για την επιβολή πρόσθετων περιοριστικών μέτρων κατά της Βιρμανίας/Μιανμάρ και την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) 798/2004.

Με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 1853/2004 ενισχύονται τα περιοριστικά μέτρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά της Βιρμανίας/Μιανμάρ, τα οποία συμπεριλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την απαγόρευση της χορήγησης χρηματικών δανείων και πιστώσεων, καθώς και την απόκτηση ή την επέκταση συμμετοχής σε κρατικές επιχειρήσεις της Βιρμανίας. Η απαγόρευση αυτή δεν θίγει την εκτέλεση συναφών υποχρεώσεων που απορρέουν από ισχύουσες συμβάσεις ή συμφωνίες. Η σύναψη ωστόσο νέων συμβάσεων ή συμφωνιών σχετικών με το αντικείμενο του παρόντος Κανονισμού ή η ανανέωση υφιστάμενων συμβάσεων ή συμφωνιών μετά τη λήξη τους απαγορεύεται μετά την έναρξη ισχύος του Κανονισμού.

¹⁷ Basel Committee on Banking Supervision "Consolidated KYC Risk Management", October 2004.

Κατάργηση περιοριστικών μέτρων κατά της Λιβύης

Στις 14 Οκτωβρίου 2004 εκδόθηκε ο Κανονισμός (ΕΚ) 1786/2004 του Συμβουλίου με τον οποίο καταργείται ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 3274/93 που παρεμπόδιζε την παροχή ορισμένων προϊόντων και υπηρεσιών στη Λιβύη.

Ο Κανονισμός (ΕΚ) 1786/2004 εκδόθηκε σε συνέχεια της Απόφασης 1506/2003 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, με την οποία αποφασίστηκε η άρση των περιοριστικών μέτρων κατά της Λιβύης.

Η' Εργασιακά - Ασφαλιστικά Θέματα

Εθνικό επίπεδο

Ρύθμιση ετήσιας άδειας εργαζομένων

Με το Ν. 3302/2004¹⁸ ρυθμίστηκαν, μεταξύ άλλων, τα ζητήματα της ετήσιας άδειας εργαζομένων. Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις, κάθε μισθωτός από την έναρξη της εργασίας του και μέχρι τη συμπλήρωση 12 μηνών συνεχούς απασχόλησης στον ίδιο εργοδότη δικαιούται να λάβει ποσοστό της ετήσιας κανονικής άδειας με αποδοχές κατ' αναλογία με το χρόνο εργασίας που έχει συμπληρώσει στη συγκεκριμένη επιχείρηση. Η βάση υπολογισμού του ποσοστού διαφοροποιείται ανάλογα με το εφαρμοζόμενο σύστημα, πενθήμερης ή μη εβδομαδιαίας εργασίας. Μέχρι τη λήξη του πρώτου ημερολογιακού έτους, εντός του οποίου προσλήφθηκε ο μισθωτός, ο εργοδότης υποχρεούται να του χορηγεί την ανωτέρω αναλογία κανονικής άδειας. Με άλλα λόγια, καθιερώνεται και πάλι το ημερολογιακό έτος και καταργείται το εργασιακό έτος για τον υπολογισμό της ετήσιας άδειας. Περαιτέρω, με το νόμο καθορίστηκε το όργανο για την κρίση υπαγωγής των εργοδοτών σε επιδοτούμενα προγράμματα, ρυθμίστηκαν ζητήματα και προϋποθέσεις καταβολής οφειλομένων εισφορών στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ απαιτητών μέχρι την 31-12-2004, καθώς και λοιπά θέματα αρμοδιότητας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

¹⁸ ΦΕΚ Α' 267, 28.12.2004

Δραστηριότητες ΕΕΤ

Τραπεζική Εποπτεία και Διαχείριση Κινδύνων
Συστήματα και Μέσα Πληρωμών
Ασφάλεια Τραπεζών και Συναλλαγών

Ενσωμάτωση του νέου πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια στην ελληνική έννομη τάξη

Η ΕΕΤ, ενόψει της διαδικασίας ενσωμάτωσης στην ελληνική έννομη τάξη του νέου πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας και στο πλαίσιο ανταλλαγής απόψεων με την Τράπεζα της Ελλάδος, υπέβαλε στην τελευταία τις πρώτες τοποθετήσεις της αναφορικά με:

- την ευχέρεια πάγιας χρήσης της τυποποιημένης μεθόδου για τα ανοίγματα έναντι κρατών/κεντρικών τραπεζών και ιδρυμάτων (τραπεζών και επιχειρήσεων επενδύσεων) από τις τράπεζες που θα έχουν υιοθετήσει τη μέθοδο των εσωτερικών διαβαθμίσεων,
- τον ορισμό της αθέτησης υποχρεώσεων, και
- την κατηγοριοποίηση των ανοιγμάτων έναντι τοπικών/δημοτικών αρχών για τους σκοπούς εφαρμογής της μεθόδου των εσωτερικών διαβαθμίσεων.

Η Τράπεζα της Ελλάδος έλαβε υπόψη της αρκετές από τις θέσεις της ΕΕΤ στα παραπάνω ζητήματα, όπως διαφαίνεται από τα έγγραφα διαβούλευσης που εξέδωσε στη συνέχεια και για τα οποία η ΕΕΤ πρόκειται να υποβάλει νέες διεξοδικές παρατηρήσεις.

Τροποποίηση του πλαισίου για την παρακολούθηση της ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων

Η Τράπεζα της Ελλάδος υπέβαλε στην ΕΕΤ για παρατηρήσεις σχέδιο Πράξης αναφορικά με την τροποποίηση της ΠΔ/ΤΕ 2156/92 σχετικά με τα στοιχεία που υποβάλλουν τα πιστωτικά ιδρύματα στην Τράπεζα της Ελλάδος για την παρακολούθηση της ρευστότητας.

Τα βασικά σημεία των παρατηρήσεων της ΕΕΤ αφορούν τις εξής θεματικές ενότητες:

- τη μεθοδολογία κατάταξης των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού σε προκαθορισμένες χρονικές κατηγορίες,
- τους συντελεστές υπολογισμού κινδύνου ρευστότητας,
- την υποβολή στοιχείων και την εκπλήρωση ελάχιστων ορίων δεικτών ρευστότητας, και
- τις βασικές αρχές διαχείρισης του κινδύνου ρευστότητας.

Βασικό αίτημα της ΕΕΤ υπήρξε η ανάγκη αναβολής της έναρξης ισχύος της ΠΔ/ΤΕ για τουλάχιστον έξι μήνες, λαμβανομένης υπόψη της διοικητικής επιβάρυνσης (μηχανογραφική υποστήριξη, παρακολούθηση σε ημερήσια βάση των δεικτών ρευστότητας κ.λπ.) που επιφέρει η εφαρμογή του προτεινόμενου σχεδίου

ΠΔ/ΤΕ, σε συνδυασμό με τις αυξημένες απαιτήσεις, κατά την τρέχουσα χρονική περίοδο, οι οποίες συνδέονται με την προετοιμασία των πιστωτικών ιδρυμάτων σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη των κατάλληλων υποδομών για την εισαγωγή του νέου πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια και την εισαγωγή των ΔΛΠ.

Συστήματα και μέσα πληρωμών

Πρόληψη και αντιμετώπιση των απατών στα μέσα και συστήματα πληρωμών

Μετά από σχετική εισήγηση της Διατραπεζικής Επιτροπής Καρτών της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, συγκροτήθηκε από την ΕΕΤ διατραπεζική επιτροπή με αντικείμενο την πρόληψη και την αντιμετώπιση της απάτης στα μέσα και στα συστήματα πληρωμών.

Η επιτροπή, η οποία ξεκίνησε τις εργασίες της το Δεκέμβριο, θα ασχοληθεί μεταξύ άλλων με τα ακόλουθα θέματα:

1. Τα διάφορα μέσα και συστήματα πληρωμών συμπεριλαμβανομένων και των υποστηρικτικών εξαρτημάτων (κάρτες πληρωμών, ATMs, POS, πλαστές ταυτότητες και δικαιολογητικά, μέθοδοι απάτης στο internet banking κ.ά.). Εξαίρεση θα αποτελούν τα μετρητά.
2. Την καταγραφή σύγχρονων τάσεων εξαπάτησης των πελατών.
3. Την ενασχόληση με τεχνικά και οργανωτικά θέματα για την ανταλλαγή των πληροφοριών μεταξύ των τραπεζών.
4. Τη συλλογή στατιστικών στοιχείων, ως απαραίτητη υποστηρικτική εργασία.
5. Την ενασχόληση με νομικά ζητήματα που αφορούν απάτες με μέσα πληρωμών και την προώθησή τους στη Νομική Επιτροπή της ΕΕΤ για την παροχή κατάλληλων νομικών γνωματεύσεων.
6. Την αμοιβαία υποστήριξη των τραπεζών ενώπιον δικαστικών και αστυνομικών αρχών.

7. Την ενισχυμένη συνεργασία με αρμόδια στελέχη του Τραπεζικού Μεσολαβητή, με στόχο την πληρέστερη ενημέρωσή τους και την καλύτερη εξυπηρέτηση της πελατείας των τραπεζών που προσφεύγει στις υπηρεσίες του.
8. Την καθιέρωση βέλτιστων πρακτικών (best practices) μεταξύ των τραπεζών για την πρόληψη της απάτης.
9. Τη δημιουργία διατραπεζικών ενημερωτικών εντύπων και άλλων πρωτοβουλιών για την πληρέστερη και υπεύθυνη πληροφόρηση των χρηστών των μέσων πληρωμών.
10. Την παρακολούθηση του φαινομένου της απάτης και πλαστογραφίας των μέσων πληρωμών σε κοινοτικό και διεθνές επίπεδο.

Σχέδιο Κανονισμού για τη διασφάλιση των συναλλαγών μέσω μηχανημάτων αυτόματης ανάληψης μετρητών (ATM)

Τον Οκτώβριο 2004 η Ανεξάρτητη Αρχή για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ) ζήτησε από την ΕΕΤ να συμμετάσχουν εκπρόσωποι των τραπεζών στη δημόσια διαβούλευση του παραπάνω Κανονισμού.

Οι διατάξεις του σχεδίου Κανονισμού περιλαμβάνουν προβλέψεις που αφορούν τις υποχρεώσεις των τραπεζών (ενημέρωση και προστασία χρήστη, προστασία και αναβάθμιση μηχανημάτων αυτόματης ανάληψης, προγραμματισμός επιβολής μέτρων προστασίας, υποχρεώσεις τραπεζών έναντι της ΑΔΑΕ) και τις διαδικασίες εποπτείας και ελέγχου (διαδικασία ελέγχου από την ΑΔΑΕ, άσκηση εποπτείας).

Η ΕΕΤ δραστηριοποιήθηκε έντονα κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου του έτους, προκειμένου να συνεισφέρει με τις θέσεις της στη δημόσια διαβούλευση με την ΑΔΑΕ. Οι θέσεις και τα σχόλια της ΕΕΤ κινήθηκαν σε τέσσερις βασικούς άξονες:

1. Τη διερεύνηση του αν έχουν θεσπιστεί παρόμοια μέτρα σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και ιδιαίτερα αυτές της ζώνης του ευρώ, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το ελληνικό τραπεζικό σύστημα δεν θα βρεθεί σε δυσμενέστερη και λιγότερο ανταγωνιστική θέση από τα τραπεζικά συστήματα των άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Την απόλυτη ανάγκη, το οποίο κείμενο τελικώς διαμορφωθεί, να εξασφαλίζει με ξεκάθαρους όρους και κανόνες και χωρίς δυνατότητα παρερμηνειών, τη διαφάνεια και την όμοια αντιμετώπιση των τραπεζών-μελών της ΕΕΤ, ανεξαρτήτως μεγέθους, από την ΑΔΑΕ.
3. Την ανάγκη επιλογής άλλων μορφών αυτοδέσμευσης των τραπεζών, μέσω Κωδίκων Πρακτικής ή Δεοντολογίας, για τη ρύθμιση του θέματος, δεδομένου ότι σε καμία χώρα δεν έχει εφαρμοστεί κάποιος Κανονισμός.
4. Τη συνέχιση της συνεργασίας με την ΑΔΑΕ, προκειμένου να δημιουργηθεί και στη χώρα μας ένα ασφαλές πλαίσιο λειτουργίας των ATM, για το καλό του κοινωνικού συνόλου.

Διατραπεζικές συμφωνίες της ΕΕΤ για τις μεταφορές πιστώσεων

Κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου του έτους εκπονήθηκαν και εγκρίθηκαν από τη Διατραπεζική Επιτροπή Κίνησης Κεφαλαίων της ΕΕΤ τα σχέδια των δύο διατραπεζικών συμφωνιών για τις μεταφορές πιστώσεων:

1. Σχέδιο διατραπεζικής συμφωνίας για το χαρακτηρισμό μιας μεταφοράς πίστωσης ως "Αυτόματης" ή ως πίστωσης Straight Through Processing (STP).
2. Σχέδιο διατραπεζικής συμφωνίας για τον καθορισμό των διατραπεζικών εξόδων κατά τη διενέργεια μιας μεταφοράς πίστωσης.

Η πρώτη διατραπεζική συμφωνία αφορά τις συνθήκες, οι οποίες πρέπει να πληρούνται προκειμένου μία εγχώρια ή μία διασυνοριακή μεταφορά πίστωσης σε ευρώ να θεωρείται "αυτόματη" ή Straight Through Processing (STP). Η συμφωνία αυτή θα διευκολύνει εξαιρετικά τις διατραπεζικές σχέσεις και τις σχέσεις του τραπεζικού συστήματος προς την πελατεία του. Τέλος η συμφωνία αυτή είναι σε κάθε περίπτωση αυτοτελής και δεν εξαρτάται από την υιοθέτηση ή όχι της επόμενης διατραπεζικής συμφωνίας.

Η δεύτερη διατραπεζική συμφωνία αφορά "Τον καθορισμό των διατραπεζικών εξόδων κατά τη διενέργεια μιας μεταφοράς πίστωσης". Δηλαδή αφορά τα έξοδα που θα καταβάλλει η μία τράπεζα στην άλλη, εφόσον δεν υπάρχει μεταξύ τους διμερής συμφωνία. Και αυτή η συμφωνία θα διευκολύνει τις διατραπεζικές σχέσεις, δεδομένου ότι πρακτικά είναι εξαιρετικά δύσκολο κάθε τράπεζα να έχει και να παρακολουθεί πλειάδα διμερών συμφωνιών για κάθε διαφορετικό σύστημα πληρωμών. Η συμφωνία αυτή βασίζεται στην ύπαρξη της πρώτης διατραπεζικής συμφωνίας, τόσο ως προς την ορολογία που χρησιμοποιείται όσο και τον ορισμό μιας πίστωσης ως "αυτόματης".

Τα δύο σχέδια διατραπεζικών συμφωνιών βρίσκονται στο στάδιο της νομικής γνωμάτευσης, ώστε να οριστικοποιηθεί η εισήγηση προς την Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΕΤ στις αρχές του 2005.

Κατάργηση της απαγόρευσης επιβολής επιπρόσθετων χρεώσεων από τους εμπόρους στους χρήστες καρτών MasterCard

Σύμφωνα με απόφαση που έλαβε το Διοικητικό Συμβούλιο της MasterCard Europe στις 3 Ιουλίου 2004, καταργείται η απαγόρευση επιβολής επιπρόσθετων χρεώσεων από τους εμπόρους στους χρήστες καρτών MasterCard, από την 1η Ιανουαρίου 2005.

Η ΕΕΤ επικοινωνήσε με τους εκπροσώπους της MasterCard Europe και αποφασίστηκε από κοινού, να επισκεφθεί την Ελλάδα ο επικεφαλής για εμπορικά θέματα της MasterCard Europe. Σκοπός της επίσκεψης ήταν να αναλυθεί στους εκπροσώπους των ελληνικών τραπεζών που εκδίδουν και αποδέχονται κάρτες της MasterCard το σκεπτικό λήψης της συγκεκριμένης απόφασης, καθώς και οι ενδεχόμενες συνέπειές της.

Στη συνάντηση οι εκπρόσωποι των ελληνικών τραπεζών ζήτησαν να αναβληθεί η εφαρμογή της απόφασης της MasterCard Europe για την Ελλάδα μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2007, με δύο βασικά επιχειρήματα:

- (α) την ιδιαιτερότητα του δικτύου POS που ανήκει αποκλειστικά στις τράπεζες, και
- (β) την αναφορά στις συμβάσεις με τους χρήστες καρτών, στις οποίες προβλέπεται η μη επιβάρυνσή τους από τους εμπόρους.

Το αίτημα της χώρας μας για την αναβολή της εφαρμογής της απόφασης διαβιβάστηκε στην MasterCard πλην όμως η MasterCard Europe ενημέρωσε την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών πως το αίτημα των ελληνικών τραπεζών δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό από την εταιρεία.

Κατόπιν αυτού η ΕΕΤ συγκρότησε ομάδα εργασίας, η οποία θα επεξεργαστεί και θα αποτυπώσει τις επιπτώσεις από την υιοθέτηση της απόφασης του Δ.Σ. της MasterCard, τόσο στο κύκλωμα "έκδοσης" όσο και στο κύκλωμα "αποδοχής" της κάρτας.

Δημιουργία ενημερωτικού φυλλαδίου προς τους κατόχους καρτών

Το Κέντρο Προστασίας Καταναλωτών (ΚΕΠΚΑ), πρότεινε στην ΕΕΤ την από κοινού πραγματοποίηση ενημερωτικής εκστρατείας, με στόχο την εκπαίδευση των καταναλωτών για ειδικά θέματα, με τα οποία αντιμετωπίζουν συχνά προβλήματα, όπως η χρήση καρτών, πιστωτικών και άλλων.

Στόχος θα είναι η έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου, στο οποίο θα παρέχονται χρήσιμες συμβουλές στους κατόχους τραπεζικών καρτών, τόσο από τη στιγμή που αποφασίζουν να αποκτήσουν μια κάρτα όσο και κατά τη χρήση της.

Σημειώνεται ότι το κείμενο που θα προκύψει με βάση τις παρατηρήσεις των τραπεζών θα αποτελέσει συνέκδοση ΕΕΤ και ΚΕΠΚΑ και, εφόσον εγκριθεί από τα καταστατικά όργανα της ΕΕΤ, θα διανέμεται από τα καταστήματα των τραπεζών.

Θεσμικό πλαίσιο διαδικασιών διαχείρισης οικονομικών απαιτήσεων

Τον Οκτώβριο τέσσερις εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων που συνεργάζονται με ελληνικές τράπεζες εξέφρασαν στην ΕΕΤ την επιθυμία να οργανωθεί μια ανοιχτή συζήτηση σχετικά με τη θεσμική κάλυψη των διαδικασιών διαχείρισης απαιτήσεων από πελάτες που έχουν καθυστερημένες οφειλές έναντι χρηματοπιστωτικών οργανισμών και ιδιαίτερα των τραπεζών-μελών της Ένωσης.

Στην απάντησή της η ΕΕΤ τόνισε ότι οι τράπεζες συνεργάζονται με εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων στο πλαίσιο του νόμου και των συναλλακτικών ηθών, καθόσον οι εισπρακτικές εταιρείες προβαίνουν σε νόμιμη επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, χωρίς να παραβιάζουν το τραπεζικό απόρρητο.

Ήδη από το 2001 έχει κριθεί το ζήτημα από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, με την υπ' αριθ. 482/1-3-2001 απόφασή της, που εκδόθηκε με αφορμή σχετικό ζήτημα που είχε ανακύψει στο πλαίσιο συνεργασίας τράπεζας με αντίστοιχη ιδιωτική εταιρεία, η Αρχή έκρινε ότι οι δραστηριότητες της ιδιωτικής "εισπρακτικής" εταιρείας εμπίπτουν στην έννοια της αντιπροσώπευσης (άρθρο 211 ΑΚ), αφού προβαίνει σε εξωδικαστικές ή δικαστικές ενέργειες, δρώντας για λογαριασμό και με εντολή της τράπεζας. Η επεξεργασία γίνεται συνεπώς για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας, δηλαδή της τράπεζας, και είναι νόμιμη, εφόσον περιορίζεται αποκλειστικά και μόνο στους σκοπούς της αντιπροσώπευσης, τηρούνται οι όροι του άρθρου 10 του Ν. 2472/97, και τα προσωπικά δεδομένα δεν χρησιμοποιούνται για άλλους σκοπούς.

Κατά συνέπεια για τις τράπεζες δεν τίθεται θέμα μη νομιμότητας των εισπρακτικών εταιρειών.

Εργασίες του TARGET Working Group της ΕΤΟ

Τον Οκτώβριο 2004 τέθηκε σε διαβούλευση το κείμενο για τις Λεπτομερείς Λειτουργικές Προδιαγραφές του νέου συστήματος TARGET2.

Η Ομάδα Εργασίας για το TARGET της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας διαμόρφωσε προσχέδιο απάντησης για τις λεπτομερείς λειτουργικές προδιαγραφές του TARGET2. Η τελική απάντηση, αφού εστάλη για σχολιασμό από τις Εθνικές Ενώσεις Τραπεζών, υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στις 15 Δεκεμβρίου.

Επιπλέον η Ομάδα Εργασίας για το TARGET έχει προχωρήσει στη συγκρότηση ειδικών ομάδων εργασίας για την υποβολή σχολίων αναφορικά με:

- το πλαίσιο των επικουρικών συστημάτων, και
- τη χρήση μηνυμάτων και υπηρεσιών του SWIFT.

Βασικά αιτήματα της ομάδας εργασίας για το TARGET είναι:

- Η έκδοση του τελικού κειμένου των λεπτομερών λειτουργικών προδιαγραφών σύμφωνα με τις προβλεπόμενες προθεσμίες, προκειμένου οι τράπεζες να προετοιμαστούν έγκαιρα και αποτελεσματικά.
- Ο σχεδιασμός του Information and Control Module (Αυτοτελής Λογισμική Μονάδα Πληροφοριών και Ελέγχου) να πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με τους χρήστες του συστήματος.
- Να προσδιοριστεί ρητά η έννοια των επικουρικών συστημάτων.
- Να διασφαλιστεί η διαμόρφωση ισότιμων όρων ανταγωνισμού με τη δημιουργία ενιαίων κανόνων, διαδικασιών, υπηρεσιών και με κοινή τιμολόγησή τους, ανεξάρτητα από το αν παρέχονται βάσει της κοινής πλατφόρμας (SSP) ή με εσωτερική λύση της κεντρικής τράπεζας (proprietary).
- Να προσδιοριστεί η τιμολόγηση των υπηρεσιών κατά την περίοδο μετάπτωσης στο TARGET2.
- Να οριστούν ρητά οι υπηρεσίες για τις οποίες θα επιτρέπεται διακριτή τιμολόγηση.

Εκπροσώπηση της ΕΕΤ στις αναδιρθρωμένες Ομάδες Εργασίας και Υποστήριξης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών

Από τον Οκτώβριο 2004 άρχισαν τη λειτουργία τους οι Ομάδες Εργασίας και Υποστήριξης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών (EPC), έτσι όπως προέκυψαν μετά την αναδιάρθρωση που ολοκληρώθηκε το Σεπτέμβριο.

Στόχος των Ομάδων Εργασίας είναι η διαμόρφωση αναλυτικού χρονοπρογράμματος δράσης, με πρόβλεψη για συγκεκριμένα παραδοτέα, ώστε να υλοποιηθεί η Ενιαία Αγορά Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA), μέχρι το 2010.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στη διαμόρφωση πανευρωπαϊκών σχημάτων για τη διεκπεραίωση μεταφορών πιστώσεων, άμεσων χρεώσεων και συναλλαγών με χρεωστικές κάρτες. Τα προτεινόμενα χρονοπρογράμματα κάθε Ομάδας Εργασίας του EPC έχουν ολοκληρωθεί και εγκριθεί από την Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών, στο οποίο συμμετέχει με εκπρόσωπό της η ΕΕΤ.

Η ΕΕΤ, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εργασίες των ομάδων του ΕΡC ακολουθούν εξαιρετικά αυστηρό χρονοπρόγραμμα υλοποίησης των έργων τους, που ελέγχεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, συγκρότησε ομάδα εργασίας για την παρακολούθηση του έργου των ηλεκτρονικών πληρωμών του ΕΡC (μεταφορές πιστώσεων και άμεσες χρεώσεις). Η ομάδα θα αποτελείται από εκπροσώπους των ελληνικών τραπεζών που συμμετέχουν στο σύστημα STEP2 της ΕΒΑ.

Η ομάδα εργασίας θα έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα και θα ενημερώνει ανά τακτά χρονικά διαστήματα τις Διατραπεζικές Επιτροπές Κίνησης Κεφαλαίων και Ηλεκτρονικής Τραπεζικής της ΕΕΤ.

Υιοθέτηση και εφαρμογή της code line των επιταγών σε ευρώ

Η Διατραπεζική Επιτροπή Τυποποιήσεων και Τεχνολογίας (ΔΕΤΤ) διαπίστωσε ότι όλες οι τράπεζες εκτυπώνουν στις επιταγές τους την code line των επιταγών, ωστόσο η χρησιμοποίησή της από τα πιστωτικά ιδρύματα είναι ακόμα περιορισμένη. Εξάλλου, όπως επιβεβαιώνουν αρμόδιοι εκπρόσωποι, η Τράπεζα της Ελλάδος βρίσκεται στη διαδικασία εκτύπωσης της code line στις επιταγές που εκδίδει.

Αποτύπωση της υπογραφής σε επιταγή με μηχανικό μέσο

Με αφορμή ερώτημα που υπέβαλε στην ΕΕΤ μεγάλη αλυσίδα τροφοίμων της χώρας μας, διερευνήθηκε το ενδεχόμενο αποτύπωσης της υπογραφής σε επιταγή με μηχανικό μέσο (μηχανογραφική εκτύπωση).

Ο νομικός τομέας της ΕΕΤ, εξετάζοντας την υφιστάμενη νομοθεσία, έκρινε ότι η αποτύπωση της υπογραφής σε επιταγή με μηχανικό μέσο σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία δεν είναι σύμφωνη. Ως εκ τούτου δεν είναι δυνατόν οι τράπεζες να εκδίδουν μπλοκ επιταγών, στα οποία να συμπεριλαμβάνεται τυπωμένη ήδη η υπογραφή του εκδότη.

Αυτό προκύπτει από το συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 1 του Ν. 5960/1933 περί επιταγής και της παραγράφου 1 του άρθρου 160 του Αστικού Κώδικα, καθόσον πρόκειται για δικαιοπραξία για την οποία ο νόμος όχι μόνο έχει ορίσει έγγραφο τύπο αλλά και ρητώς έχει απαιτήσει για την εγκυρότητα αυτής, την ύπαρξη της ιδίχειρης υπογραφής του εκδότη. Η ΕΕΤ επισήμανε στους εκπροσώπους της εταιρείας τους εναλλακτικούς τρόπους "ηλεκτρονικής πίστωσης" των προμηθευτών τους, που έχουν αναπτυχθεί και παρέχονται από τις τράπεζες τόσο μεμονωμένα όσο και σε διατραπεζικό επίπεδο.

Πλαίσιο για την ανίχνευση των πλαστών και μη κατάλληλων προς κυκλοφορία μετρητών από πιστωτικά ιδρύματα και άλλους επαγγελματίες διαχειριστές

Τον Οκτώβριο η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα απέστειλε στην Ομάδα Εργασίας για τα Μετρητά του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών τη νέα έκδοση του Σχεδίου Πλαισίου για την ανίχνευση των πλαστών και μη κατάλληλων προς κυκλοφορία μετρητών από πιστωτικά ιδρύματα και άλλους επαγγελματίες διαχειριστές.

Η Επιτροπή Μετρητών του Ευρωσυστήματος (Banco) προετοίμασε τη νέα αυτή έκδοση, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις και τις προτάσεις της Ομάδας Εργασίας για Θέματα Μετρητών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών (EPC Cash WG).

Η τελευταία αυτή έκδοση του αναθεωρημένου από το Ευρωσύστημα σχεδίου Πλαισίου συζητήθηκε στην κοινή συνάντηση των δύο επιτροπών (Banco-EPC Cash WG), η οποία πραγματοποιήθηκε κατά την τελευταία φάση της περιόδου διαβούλευσης, στις αρχές Νοεμβρίου.

Στην Ομάδα Εργασίας του EPC αποσαφηνίστηκαν θέσεις σχετικά με τα τελευταία εκκρεμή θέματα του σχεδίου Πλαισίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για την ανίχνευση των πλαστών και μη κατάλληλων προς κυκλοφορία μετρητών από πιστωτικά ιδρύματα και άλλους επαγγελματικούς διαχειριστές.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, λαμβάνοντας υπόψη τις τελευταίες παρατηρήσεις του τραπεζικού τομέα, ο οποίος εκπροσωπήθηκε στη διαβούλευση αυτή από την Ομάδα Εργασίας για θέματα Μετρητών του EPC, θα εκδώσει στο άμεσο μέλλον το τελικό κείμενο του Πλαισίου.

Απόφαση της ΕΚΤ για την κυκλοφορία χαρτονομισμάτων χαμηλής ονομαστικής αξίας

Το Νοέμβριο 2004 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εξέδωσε δελτίο τύπου αναφορικά με την απόφασή της για την κυκλοφορία τραπεζογραμμάτων 1 και 2 ευρώ. Συγκεκριμένα, το Συμβούλιο Διοίκησης της ΕΚΤ αποφάσισε να μην αναθεωρήσει την προηγούμενη απόφαση για τις ονομαστικές αξίες των τραπεζογραμμάτων ευρώ και συνεπώς να μην προχωρήσει στην έκδοση τραπεζογραμμάτων των 1 και 2 .

Στο δελτίο τύπου αναφέρονται οι εξής λόγοι για το σκεπτικό της απόφασης:

- Η ανεπαρκής ζήτηση από την πλειονότητα των πολιτών της ζώνης του ευρώ, για τα τραπεζογραμμάτια πολύ χαμηλής ονομαστικής αξίας.
- Τα προβλήματα που θα δημιουργούσε η πιθανή εισαγωγή στα θιγόμενα τρίτα μέρη, όπως π.χ. στον τομέα του λιανικού εμπορίου και στη βιομηχανία μηχανών αυτόματης πώλησης.
- Το υψηλό κόστος εκτύπωσης και υποστήριξης της όλης διαδικασίας

Ομάδα Εργασίας Στ6 του e-Business Forum για την προώθηση του e-banking στις ελληνικές επιχειρήσεις

Τον Οκτώβριο πραγματοποιήθηκαν στην Κρήτη δύο εκδηλώσεις της Ομάδας Εργασίας του e-Business Forum με τη συμμετοχή όλων των τραπεζών που δραστηριοποιούνται στο χώρο και των Επιμελητηρίων Χανίων και Ηρακλείου, με θέμα την "Προώθηση των υπηρεσιών e-banking στις ελληνικές επιχειρήσεις".

Στις δύο αυτές εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκε σφαιρική παρουσίαση του ηλεκτρονικού επιχειρείν και των υφιστάμενων δυνατοτήτων του στην Ελλάδα. Στην παρουσίαση των υπηρεσιών της ηλεκτρονικής τραπεζικής, των ομιλιών-χρηστών του e-banking και του πάνελ για ερωτήσεις-απαντήσεις προστέθηκε η παρουσίαση του προγράμματος "Δικτυωθείτε" του Υπουργείου Ανάπτυξης και η παρουσίαση του προγράμματος "TaxisNet" του Υπουργείου Οικονομικών. Τις εκδηλώσεις στήριξαν τα υποκαταστήματα των ευρύτερων περιοχών των νομών Χανίων και Ηρακλείου.

Η Ομάδα, μετά την επιτυχία των τελευταίων εκδηλώσεων, ομόφωνα αποφάσισε τη συνέχιση ανάλογων εκδηλώσεων και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας. Έτσι αποφασίστηκε η επόμενη εκδήλωση να πραγματοποιηθεί στο Βόλο κατά το πρώτο δεκαήμερο του Φεβρουαρίου και διαβίβασε στο e-Business Forum το τελικό παραδοτέο κείμενό της.

Συνεδρίαση της Διατραπεζικής Επιτροπής Ηλεκτρονικής Τραπεζικής για τη συλλογή στατιστικών στοιχείων e-banking

Η Διατραπεζική Επιτροπή Ηλεκτρονικής Τραπεζικής, για την εξασφάλιση της ομοιογένειας των στατιστικών στοιχείων που δίνουν οι τράπεζες σχετικά με το internet banking, αποφάσισε κατά την τελευταία συνεδρίασή της τη συγκρότηση ad hoc ομάδας εργασίας, η οποία θα επανεξετάσει τα στατιστικά στοιχεία που συλλέγονται, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συγκρισιμότητά τους.

Επίσης, εκτός της συλλογής των στατιστικών στοιχείων internet banking, αποφάσισε τη συλλογή στατιστικών στοιχείων για τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσω PC banking, mobile banking και phone banking.

Τα στοιχεία, τα οποία θα συλλέγονται από 1.1.2005 ανά τρίμηνο, θα αποτελούν αντικείμενο εσωτερικού διαλόγου μεταξύ των τραπεζών μέχρι να συγκεντρωθεί ικανός όγκος για την εξαγωγή συμπερασμάτων και τη δημοσιοποίησή τους.

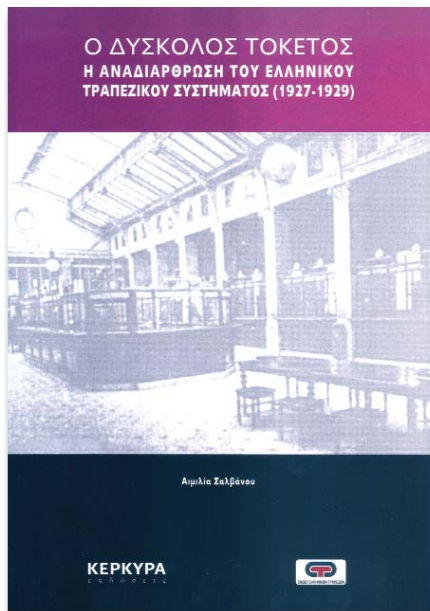
Τελικό κείμενο της Επιτροπής της Βασιλείας για τη διαχείριση κινδύνου που αφορά τους κανόνες Know Your Customer (KYC) και νέες συστάσεις της FATF για τη διασυνοριακή μεταφορά μετρητών από τρομοκράτες και πρόσωπα που έχουν πραγματοποιήσει αξιόποινες πράξεις

Η Επιτροπή της Βασιλείας που λειτουργεί υπό την αιγίδα της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (BIS) εξέδωσε κείμενο, στο οποίο εξετάζει τα σημαντικά εκείνα στοιχεία για την αποτελεσματική διαχείριση των κανόνων KYC σε επίπεδο τραπεζικού ομίλου. Στο κείμενο υπογραμμίζεται η ανάγκη ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κεντρικών γραφείων μιας τράπεζας και των θυγατρικών ή υποκαταστημάτων της και υπάρχει η προτροπή κατάργησης τυχόν νομικών εμποδίων που επιβάλλονται από διάφορες εθνικές δικαιοδοσίες (κανόνες τραπεζικού απορρήτου, προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κ.ά.). Το συγκεκριμένο κείμενο της Επιτροπής της Βασιλείας, το οποίο κοινοποιήθηκε στα μέλη της αρμόδιας διατραπεζικής επιτροπής της ΕΕΤ, θα πρέπει να μελετηθεί σε συνδυασμό με δύο παλαιότερα κείμενά της, με τίτλο "Customer due diligence for banks" (Οκτώβριος 2001) και "General Guide to account opening and customer identification-CDD" (Φεβρουάριος 2003).

Εξάλλου, τον Οκτώβριο η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) εξέδωσε τη νέα Ειδική Σύσταση 9 για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Με αυτή την Ειδική Σύσταση ζητείται η λήψη μέτρων από τα κράτη-μέλη της FATF, ώστε να σταματήσει η διασυνοριακή μεταφορά μετρητών και άλλων συναφών μέσων πληρωμής (π.χ. ταξιδιωτικές επιταγές, συναλλαγματικές, γραμμάτια, επιταγές, εντολές μεταφοράς χρημάτων) που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Επιπλέον θα πρέπει να προβλεφθούν, από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, τρόποι για την κατάσχεση των συγκεκριμένων κεφαλαίων. Μετά την υιοθέτηση της Ειδικής Σύστασης 9, τροποποιείται και η Σύσταση 19 της FATF, για λόγους συνέπειας των κειμένων, ενώ καταργείται και το ερμηνευτικό κείμενό της, το οποίο αντικαθίσταται από το εξειδικευμένο ερμηνευτικό κείμενο για την Ειδική Σύσταση 9.

Ο ΔΥΣΚΟΛΟΣ ΤΟΚΕΤΟΣ

Η αναδιάρθρωση του ελληνικού
τραπεζικού συστήματος (1927 - 1929)

Δεκέμβριος 2004

Αν αναλογιστεί κανείς ότι ο σύγχρονος τραπεζικός τομέας της χώρας μας συγκαταλέγεται ανάμεσα στις δυναμικότερες συνιστώσες της ελληνικής οικονομίας, ανταγωνιζόμενος με επιτυχία διεθνή πιστωτικά ιδρύματα με ιστορία αιώνων, αντιλαμβάνεται πόσο σημαντική είναι κάθε προσπάθεια ανασύστασης της ιστορίας του.

Το Αρχείο Βοβολίνη, γνωστό για το πλούσιο υλικό του, αποτέλεσε την αποκλειστική πηγή για όλες τις πληροφορίες και τα έγγραφα που παρατίθενται στην έκδοση αυτή, η οποία αναλαμβάνει να παρουσιάσει την ιστορική περίοδο 1927-1929 μέσα από τη διεισδυτική ματιά και διορατική στάση του Αλέξανδρου Διομήδη, τότε διοικητή της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος. Χρήσιμα στοιχεία για το γενικότερο πολιτικό και οικονομικό γίνεσθαι της περιόδου εκείνης πλαισιώνονται από σύντομα βιογραφικά των πρωταγωνιστών της.

Στόχος της έκδοσης δεν είναι να παρουσιάσει λεπτομερώς ούτε το θέμα της αναδιοργάνωσης των τραπεζικών δομών ούτε την έντονη πολιτική κινητικότητα. Εκείνο που επιχειρεί είναι να προσεγγίσει το γενικότερο κλίμα της εποχής, κυρίως μέσα από την προσωπικότητα του Αλ. Διομήδη. Το βιβλίο δομείται σε θεματικές ενότητες, καθεμία από τις οποίες πραγματεύεται ένα συγκεκριμένο τομέα της τραπεζικής πραγματικότητας της εποχής. Ενδεικτικά αναφέρονται: το Πρωτόκολλο της Γενεύης, η αλλαγή των τραπεζικών δομών που πραγματοποιήθηκε στο τέλος της δεκαετίας του 1920, η σύσταση της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, η συζήτηση για τη σύσταση κεντρικής εκδοτικής τράπεζας και την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος, καθώς και το περιβόητο "ζήτημα των καλυμμάτων", που προκάλεσε σφοδρές συζητήσεις στον πολιτικό κόσμο.

Το Δεκέμβριο του 2004 εκδόθηκε ο νόμος 3297/2004, με τον οποίο συνιστάται ανεξάρτητη αρχή με την επωνυμία "Συνήγορος του Καταναλωτή" ως εξωδικαστικό όργανο επίλυσης των καταναλωτικών διαφορών. Ο Συνήγορος του Καταναλωτή εποπτεύεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και κατά την άσκηση των καθηκόντων του απολαμβάνει προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας. Στο πεδίο εφαρμογής του νόμου περιλαμβάνονται, εφόσον δεν εξαιρούνται, και οι διαφορές που ανακύπτουν στις τραπεζικές συναλλαγές.

Νόμος 3297/2004 για το Συνήγορο του Καταναλωτή

Η ΕΕΤ εξέφρασε εξ αρχής την άποψη ότι θα ήταν πρόσφορο οι τραπεζικές συναλλαγές να εξαιρεθούν από τις αρμοδιότητες του Συνηγόρου του Καταναλωτή, στο μέτρο που θα υπάρχει αλληλεπικάλυψη αρμοδιοτήτων του Συνηγόρου με τον Τραπεζικό Μεσολαβητή και θα υπάρξει κίνδυνος να επέλθει σύγχυση στο συναλλακτικό κοινό. Ο Τραπεζικός Μεσολαβητής, ο οποίος λειτουργεί από το 1999, συγκροτήθηκε με βάση τις προϋποθέσεις που θέτουν οι σχετικές κοινοτικές Συστάσεις, έχει καθιερωθεί, είναι γνωστός στο συναλλακτικό κοινό και διαθέτει εξειδικευμένο προσωπικό εξοικειωμένο με τις ιδιαιτερότητες των τραπεζικών συναλλαγών, γεγονός που του επιτρέπει να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις ανάγκες των συναλλασσομένων.

Η καθιέρωση και η λειτουργία του θεσμού του Τραπεζικού Μεσολαβητή τελεί σε άμεση συνάρτηση με την τάση που έχει διαμορφωθεί στην ΕΕ για την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών εξώδικης επίλυσης διαφορών στον τραπεζικό τομέα. Η λειτουργία του υπαγορεύεται από τις ιδιαιτερότητες των τραπεζικών συναλλαγών, οι οποίες επιτάσσουν υψηλού επιπέδου τεχνογνωσία, εξειδικευμένο προσωπικό και στενή συνεργασία με τις τράπεζες.

Σε κάθε περίπτωση, στο νόμο γίνεται μεία για το θεσμό του Τραπεζικού Μεσολαβητή και κοινός στόχος όλων είναι η επίτευξη της κατά το δυνατόν εποικοδομητικότερης συνεργασίας μεταξύ του Συνηγόρου του Καταναλωτή και του Τραπεζικού Μεσολαβητή προς όφελος του συναλλακτικού κοινού.

Θετικό έργο από τον

Τραπεζικό Μεσολαβητή*

Ικανοποιείται το 82% των παραπόνων των συναλλασσομένων

Εντυπωσιακός και πλήρως ενθαρρυντικός για τους συναλλασσόμενους με τις τράπεζες είναι ο απολογισμός του Τραπεζικού Μεσολαβητή για το εννεάμηνο από την 1η Ιανουαρίου, έως την 30ή Σεπτεμβρίου του 2004. Σύμφωνα με τον απολογισμό του έργου του, κατά το συγκεκριμένο διάστημα ικανοποιήθηκε το 82% των γραπτών παραπόνων που υπεβλήθησαν, είτε με πλήρη υλοποίηση των αιτημάτων, είτε μετά από συμβιβασμό.

Αξιοσημείωτο είναι ακόμη ότι υπήρξε μείωση των τηλεφωνικών κλήσεων σε ποσοστό 19,6% έναντι του αντίστοιχου διαστήματος του 2003 (έγιναν 4.034 έναντι 5.020 τηλεφωνικές κλήσεις) και αύξηση των γραπτών παραπόνων κατά 11% (υπεβλήθησαν 800 έναντι 728).

Από τα στοιχεία της έκθεσης (που παρουσιάζονται αναλυτικά στη συνέχεια) αποδεικνύεται ότι ο τρόπος λειτουργίας και η εμπειρία του Τραπεζικού Μεσολαβητή εξασφαλίζουν γρήγορη και ασφαλή διεκπεραίωση των υποθέσεων, σε ιδιαίτερα ικανοποιητικό βαθμό για τους συναλλασσόμενους.

Υπό αυτό το πρίσμα ο Τραπεζικός Μεσολαβητής αναδεικνύεται σε αξιόπιστο και χρήσιμο συνεργάτη και της Πολιτείας, η οποία προωθεί ένα ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία του καταναλωτή με την καθιέρωση του Συνηγόρου του Καταναλωτή. Ο Τραπεζικός Μεσολαβητής μπορεί να διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο στην όλη προσπάθεια, λειτουργώντας ως ένα είδος πρωτοβάθμιου θεσμού, στο

επίπεδο του οποίου επιλύεται ο μεγαλύτερος αριθμός των αιτημάτων των πολιτών. Έτσι στο Συνήγορο του Καταναλωτή θα καταφεύγουν μόνο όσοι δεν δικαιώνονται από τον Τραπεζικό Μεσολαβητή (λιγότερο από 20% δηλαδή, με τα σημερινά στοιχεία). Η συνεργασία των δύο θεσμών θα δώσει τη δυνατότητα στο συναλλασσόμενο να έχει ανέξοδα, γρήγορα και αξιόπιστα απάντηση στο αίτημά του, από τον Τραπεζικό Μεσολαβητή, ο οποίος έχει την ανάλογη εμπειρία, αλλά και τη δυνατότητα να το πράξει, λόγω του ότι ασχολείται μόνο με τις τραπεζικές υποθέσεις.

Ταυτόχρονα η Πολιτεία διατηρώντας την ουσιαστική εποπτεία της προστασίας του καταναλωτή τραπεζικών υπηρεσιών, από τη μια μειώνει το κόστος λειτουργίας του Συνηγόρου - δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος των υποθέσεων θα αντιμετωπίζεται και θα επιλύεται θετικά για τον καταναλωτή στο προηγούμενο επίπεδο - και από την άλλη - αξιοποιώντας την εμπειρία του Τραπεζικού Μεσολαβητή - κάνει το νέο θεσμό του Συνηγόρου του Καταναλωτή πιο ευέλικτο και πιο γρήγορα εφαρμόσιμο, αφού δεν θα απαιτείται χρόνος για την αναγκαία εκπαίδευση και εξειδίκευση ενός μεγάλου αριθμού υπαλλήλων σε τραπεζικά θέματα.

* Αναδημοσίευση από το περιοδικό Επιθεώρηση για τη Βουλή & Ευρωβουλή, τεύχος 28, Δεκ. 2004

Οι υποθέσεις που έκλεισαν

Στο διάστημα του εννεαμήνου 2004 περατώθηκε η εξέταση 733 υποθέσεων, 67 από τις οποίες ολοκληρώθηκαν μετά από παραίτηση των ενδιαφερομένων. Επίσης δόθηκαν απαντήσεις σε 135 εκτός κανονισμού υποθέσεις. Η κατανομή των εντός κανονισμού 660 (δεν περιλαμβάνονται οι 6 διασυνοριακές και οι 67 περιπτώσεις παραίτησης των ενδιαφερομένων) υποθέσεων που έκλεισαν στο διάστημα 1.1-30.9.2004, ανάλογα με το φορέα επίλυσης και την κατάληξή τους, έχει ως εξής:

Φορέας	Κατάληξη			
	Υπέρ του συναλλασσομένου	Υπέρ της τράπεζας	Συμβιβαστική λύση	Σύνολο
Τράπεζες μετά από παρέμβαση ΤΜ	407	-	-	407
Το Γραφείο του ΤΜ	45	121	87	253
Σύνολο	452	121	87	660

Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι το 82% των υποθέσεων, συμπεριλαμβανομένων και όσων επιλύθηκαν συμβιβαστικά, έκλεισαν υπέρ των συναλλασσομένων. Επίσης το 62% διευθετήθηκε από τις ίδιες τις τράπεζες.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται πραγματικές υποθέσεις που έχει επιλύσει το Γραφείο του Τραπεζικού Μεσολαβητή.

Στον πίνακα εμφανίζεται το σύνολο των τηλεφωνικών κλήσεων του εννεαμήνου 1.1-30.9.2004, κατά κατηγορίες, οι κυριότερες των οποίων είναι:

Κατηγορίες	Αριθμητικά στοιχεία εννεαμήνου		Σύνθεση %	
	2004	2003	2004	2003
Τραπεζικά θέματα				
Εντός Κανονισμού Λειτουργίας	2.451 *	3.065	60,8	61,1
Εκτός Κανονισμού Λειτουργίας	1.519	1.791	37,6	35,6
Άλλα θέματα	64	164	1,6	3,3
Σύνολο	4.034	5.020	100,0	100,0

*Από τις 2.451 κλήσεις οι 42 αναφέρονται σε διασυνοριακά θέματα και οι 118 σε υπάρχουσες υποθέσεις.

Η επιλογή των υποθέσεων, κατά υπηρεσία και αιτία παραπόνων, γίνεται με βάση τον αριθμό των γραπτών παραπόνων που αντιστοιχεί σε κάθε κατηγορία. Προτεραιότητα δίνεται σε υποθέσεις από τις οποίες οι συναλλασσόμενοι με τράπεζες μπορούν να αντλήσουν χρήσιμα συμπεράσματα για ανάλογες δικές τους συναλλαγές.

Η παρουσίαση των υποθέσεων γίνεται κατά τρόπο που να διευκολύνει τον ενδιαφερόμενο αναγνώστη να κατανοήσει τη φύση του παραπόνου, τις απόψεις των δύο μερών - παραπονούμενων και τραπεζών - τις ενέργειες και την απόφαση του Γραφείου του Τραπεζικού Μεσολαβητή.

Τραπεζικός Μεσολαβητής: Χαρακτηριστικές υποθέσεις

ε Αντιλογισμός παράνομων χρεώσεων καρτών ανάληψης μετρητών

Ο παραπονούμενος, κάτοχος ήδη πιστωτικής κάρτας που εξυπηρετούνταν επί τριετία με επιμέλεια, ενημερώθηκε τηλεφωνικά από την τράπεζά του ότι είχε ληξιπρόθεσμες οφειλές ύψους 4.500 ευρώ από τη χρήση κάρτας που του ήταν άγνωστη. Ύστερα από διερεύνηση από μέρους του προέκυψε και άλλη μια ισόποση οφειλή, προερχόμενη επίσης από χρήση μέσω ATM κάρτας που ουδέποτε περιήλθε στην κατοχή του. Οι δύο αυτές κάρτες φέρονταν παραδοθείσες σε πρόσωπο που διέμενε σε παλαιότερη διεύθυνση του παραπονούμενου, όπου και στέλνονταν οι σχετικοί μηνιαίοι λογαριασμοί. Σε αίτημα απαλλαγής του παραπονούμενου από την τράπεζα προβλήθηκαν αρχικά προφορικοί ισχυρισμοί περί απόπειρας του παραπονούμενου να εκμεταλλευθεί το λάθος της τράπεζας.

Ύστερα από επανειλημμένα διαβήματα του παραπονούμενου και την παρέμβαση του Γραφείου του Τραπεζικού Μεσολαβητή του παραδόθηκαν τα έγγραφα βεβαιώσεων των ΕΛΤΑ όπου αναγραφόταν αριθμός ταυτότητας που δεν ταυτιζόταν με αυτόν του παραπονούμενου. Παράλληλα, από έρευνες της αρμόδιας αστυνομικής αρχής προέκυψαν στοιχεία απάτης σε βάρος της τράπεζας, αλλά και αυτά της ταυτότητας του δράστη. Κατόπιν όλων αυτών, η τράπεζα ενημέρωσε τον παραπονούμενο ότι προέβη σε αντιλογισμό του συνόλου των επίμαχων χρεώσεων, απαλλάσσοντάς τον πλήρως και ολοσχερώς από κάθε σχετική υποχρέωση.

ε Απώλεια ιδιωτικής επιταγής σε συνάλλαγμα που είχε σταλεί προς είσπραξη

Το Σεπτέμβριο του 2003 η παραπονούμενη ολοκλήρωσε εργασία πελάτη της από τον Καναδά, ο οποίος την εξόφλησε με ιδιωτική επιταγή εκδόσεώς του, ποσού USD 3.500 με ημερομηνία 23.12.2003.

Η παραπονούμενη προσκόμισε την ως άνω επιταγή σε κατάσταση της τράπεζας για να την εισπράξει. Η τράπεζα όμως την πληροφόρησε ότι η επιταγή πρέπει να σταλεί προς είσπραξη στο εξωτερικό. Προς τούτο, η επιταγή μετετράπη σε 2.766,76 ευρώ, κατετέθη σε λογαριασμό ταμειωτηρίου με δέσμευση 30 ημερών και εστάλη με συστημένη επιστολή στο εξωτερικό.

Στις 31.12.2003 η παραπονούμενη εκλήθη και κατέβαλε στην τράπεζα ποσό 70,00 ευρώ ως έξοδα, δεδομένου ότι η επιταγή θα εξοφλείτο μέσω ανταποκρίτριας τράπεζας (τριγωνική εργασία).

Επειδή η τράπεζα αφενός καθυστερούσε να της αποδεσμεύσει το ποσό και αφετέρου δεν της παρέδιδε το σώμα της επιταγής, εφόσον αυτό είχε επιστραφεί, επικοινωνήσε η ίδια με την τράπεζα του εξωτερικού που τηρούσε το λογαριασμό του εκδότη της επιταγής και με έκκληξη πληροφορήθηκε ότι η επιταγή δεν είχε ακόμα παραληφθεί. Με τα νεότερα αυτά στοιχεία μετέβη στην τράπεζα, όπου πληροφορήθηκε ότι η επιταγή έχει απολεσθεί και ότι γίνονται προσπάθειες για την είσπραξή της με επικυρωμένη φωτοτυπία της επιταγής.

Το Γραφείο μας επικοινωνήσε με την αρμόδια Υπηρεσία Πελατών, αλλά και με το εμπλεκόμενο κατάστημα της τράπεζας και διαπίστωσε τα ακόλουθα:

- 1) Η επιταγή διεβιβάσθη με συστημένη επιστολή στην ανταποκρίτρια τράπεζα στις ΗΠΑ, η οποία θα μεριμνούσε για την είσπραξή της.
- 2) Επειδή παρήλθε ο χρόνος δέσμευσης της επιταγής (30 ημέρες) χωρίς καμία ενημέρωση από τον ανταποκριτή της τράπεζας και η παραπονούμενη ζητούσε την εξόφληση του ποσού, το κατάστημα απευθύνθηκε με fax στην ανταποκρίτρια, ζητώντας την τύχη της επιταγής και πληροφορήθηκε ότι η επιταγή δεν είχε παραληφθεί ακόμα.
- 3) Ύστερα από σχετική αλληλογραφία και έρευνα διαπιστώθηκε ότι η επιταγή είχε χαθεί από το ταχυδρομείο και ότι δεν υπήρχε περίπτωση να φθάσει στον προορισμό της.
- 4) Στη συνέχεια εστάλη επικυρωμένη φωτοτυπία της επιταγής στο εξωτερικό, σε μια ύστατη προσπάθεια για την είσπραξή της, χωρίς όμως αποτέλεσμα.

Μετά την ανωτέρω εξέλιξη, το Γραφείο μας συνέστησε στην τράπεζα να αποδεσμεύσει το ποσό των 2.766,76 ευρώ από το λογαριασμό της παραπονούμενης, αφού αδυνατεί να επιστρέψει την επιταγή, χρεώνοντας εκκρεμή ή αποτελεσματικό λογαριασμό της τράπεζας και συνεχίζοντας παράλληλα τις προσπάθειες για την είσπραξη της επιταγής.

Η παραπάνω πρόταση του Γραφείου μας έγινε αποδεκτή από την τράπεζα, η οποία στις 16.6.2004 αποδέσμευσε το λογαριασμό προς πλήρη ικανοποίηση της παραπονούμενης.

e Ανάλυση από λογαριασμό ταμειυτηρίου με τηλεφωνική εντολή

Η παραπονούμενη διατηρούσε λογαριασμό ταμειυτηρίου κοινό-διαζευκτικό με τον πατέρα της.

Στις 26.1.2004 μεταφέρθηκε από τον παραπάνω λογαριασμό ποσό 10.000 ευρώ σε άλλο λογαριασμό ταμειυτηρίου με εντολή του συνδικαιούχου πατέρα της. Η παραπονούμενη ζήτησε αντίγραφο του εντάλματος μεταφοράς που υπέγραψε ο πατέρας της, ο οποίος απεβίωσε στις 5.4.2004.

Επειδή από το παραστατικό προέκυψε ότι δεν υπήρχε η υπογραφή του πατέρα της, η παραπονούμενη ζήτησε από την τράπεζα:

- 1) Να διευκρινιστούν οι λόγοι απουσίας της υπογραφής του πατέρα της από το ένταλμα πληρωμής, άλλως να επιστραφεί το ποσό των 10.000 ευρώ στο λογαριασμό.
- 2) Να της αποκαλύψει η τράπεζα τον αριθμό λογαριασμού, στον οποίο μεταφέρθηκε το ποσό των 10.000 ευρώ.

Η τράπεζα με επιστολή της προς την παραπονούμενη δήλωσε ότι:

- "Στις 26.1.2004 έγινε - κατόπιν τηλεφωνικής εντολής του πατρός και συνδικαιούχου του κοινού λογαριασμού σας... - μεταφορά του ποσού των 10.000 ευρώ, σε άλλο λογαριασμό του ιδίου, κοινό... με άλλα πρόσωπα."
- "Στοιχεία για το λογαριασμό, στον οποίο έγινε η μεταφορά πέραν του αριθμού του, ο οποίος αναγράφεται στο σχετικό παραστατικό μεταφοράς, και του ότι ήταν κοινός... του πατρός σας με άλλα (πλην υμών) πρόσωπα, δεν μπορούμε να σας παράσχουμε λόγω απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων..."
- "Η απουσία υπογραφής στο παραστατικό... αιτιολογείται από το ότι η σχετική εντολή εδόθη τηλεφωνικά και αφορούσε μεταφορά από τον ένα στον άλλο λογαριασμό του ιδίου εντολέα (του πατέρα της)."
- "Ο παραπάνω τρόπος μεταφοράς ποσών από λογαριασμό σε λογαριασμό του ιδίου προσώπου αποτελεί συνήθη τραπεζική πρακτική και υπηρεσία που παρέχεται σε πελάτες γνωστούς στο κατάστημα εξυπηρετήσεώς τους από συναλλαγές, λαμβάνει δε χώρα με την τήρηση διαδικασίας αναγνώρισεως και καταγραφής της εντολής από το εκάστοτε αρμόδιο κατάστημα."

Το Γραφείο, αξιολογώντας τις απόψεις και των δύο μερών, τράπεζας και παραπονούμενης, κατέληξε στα εξής συμπεράσματα:

1. Η παραπονούμενη ως συνδικαιούχος κοινού διαζευκτικού λογαριασμού, είχε δικαίωμα να ζητήσει το αντίγραφο του εντάλματος πληρωμής, το οποίο και παρέλαβε (μετά από την παρέμβαση του Γραφείου).
2. Η τράπεζα δεν είναι υποχρεωμένη να γνωρίσει στην παραπονούμενη τον αριθμό λογαριασμού που μεταφέρθηκε το επίμαχο ποσό των 10.000 ευρώ λόγω του τραπεζικού απορρήτου, δεδομένου ότι δεν ήταν συνδικαιούχος του λογαριασμού.
3. Ο ισχυρισμός της τράπεζας ότι η τηλεφωνική μεταφορά ποσών, έστω και σε λογαριασμό του ίδιου που ζητά τη μεταφορά, δεν ευσταθεί, δεδομένου ότι οποιαδήποτε ανάληψη είναι ισχυρή μόνο όταν υπάρχει η υπογραφή του δικαιούχου στο παραστατικό ή του νομίμου εκπροσώπου ή των κληρονόμων αυτού.
4. Ο έγγραφος ισχυρισμός της τράπεζας ότι η τηλεφωνική εντολή εδόθη στις 26.1.2004 και ώρα 14:04 από το συγκεκριμένο αριθμό τηλεφώνου, δεν είναι ισχυρός, δεδομένου ότι από έγγραφο του ΟΤΕ αποδεικνύεται ότι την επίμαχη ημερομηνία από τη συγκεκριμένη συσκευή δεν πραγματοποιήθηκε τηλεφωνική κλήση προς το κατάστημα της τράπεζας.

Με τα δεδομένα αυτά ο Τραπεζικός Μεσολαβητής θεώρησε ότι η τράπεζα πρέπει να αποκαταστήσει το λογαριασμό της παραπονούμενης, πιστώνοντας τον με το ποσό των 10.000 ευρώ, πλέον τόκων από 26.1.2004 και εξέδωσε σύσταση υπέρ της παραπονούμενης.

Μη τήρηση συμφωνηθέντων e

Ο παραπονούμενος ζήτησε στεγαστικό δάνειο και συμφώνησε επιτόκιο 3,90% + 0,12% (N. 128/75) = 4,02%, το οποίο είναι συνδεδεμένο με εκείνο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Η υπάλληλος της τράπεζας επιβεβαίωσε ότι το ανωτέρω επιτόκιο θα ισχύει και μάλιστα επέδειξε στον παραπονούμενο την επιστολή της έγκρισης από τη Διοίκηση.

Τελικά, η υπογραφείσα σύμβαση είχε διαφορετικό επιτόκιο (4,90%), ο παραπονούμενος το αντέληφθη εκ των υστέρων και διαμαρτυρήθηκε για τη μη τήρηση της συμφωνίας.

Σημειώνεται ότι, με παρέμβαση του Περιφερειακού Διευθυντή της τράπεζας, το επιτόκιο μειώθηκε κατά 0,10% και περιορίστηκε στο 4,80% από το αρχικά συμφωνηθέν, το οποίο εξακολουθεί να διαφέρει.

Επειδή ο παραπονούμενος δεν είχε απευθυνθεί στην Υπηρεσία Πελατών της τράπεζας, το Γραφείο του Τραπεζικού Μεσολαβητή διαβίβασε στην ως άνω Υπηρεσία το παράπονο και ζήτησε τη διερεύνηση της υπόθεσης, διευκρινίζοντας ότι το παράπονο πρέπει να έχει λογική βάση, δεδομένου ότι ο Περιφερειακός Διευθυντής μείωσε το επιτόκιο της σύμβασης κατά 0,10%.

Η Υπηρεσία Πελατών της τράπεζας, αφού ερεύνησε την υπόθεση, έδωσε εντολή στο κατάστημα να περιορίσει το επιτόκιο στο αρχικά συμφωνηθέν 4,02% αναδρομικά και να αναμορφώσει το αντίστοιχο δοσολόγιο.

Εκπαίδευση τραπεζικών στελεχών στο on-line σύστημα της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Σκοπός:

- Η εκπαίδευση στελεχών στο χειρισμό του on-line συστήματος της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, ώστε να είναι σε θέση να υποστηρίζουν και να εκπαιδεύουν υπαλλήλους στις τράπεζές τους (εκπαίδευση εκπαιδευτών).
- Η παρουσίαση αποδοτικών μεθόδων χρήσης του συστήματος από έμπειρα τραπεζικά στελέχη.

Απευθύνεται σε:

Χρήστες του on-line συστήματος της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Διάρκεια: 4 ώρες

Μήνες διεξαγωγής:

Μάιος - Ιούνιος (Αθήνα, 4 διοργανώσεις)

Μάιος (Λάρισα, 1 διοργάνωση)

Η εκπαίδευση προσφέρεται δωρεάν.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Σίνα 11, 106 80 Αθήνα

Τηλ: 210 3386404

e-mail: eti@hba.gr

URL: <http://www.hba.gr>

Η Τειρεσίας ΑΕ είναι διατραπεζική εταιρεία, η οποία εξειδικεύεται στη συγκέντρωση και διάθεση πληροφοριών οικονομικής συμπεριφοράς, για επιχειρήσεις και ιδιώτες, μέσω αξιόπιστων πληροφορικών συστημάτων. Παράλληλα αναπτύσσει νέα διατραπεζικά πληροφορικά συστήματα, ενώ ταυτόχρονα παρέχει υπηρεσίες ενημέρωσης και επαφής με τους άμεσα ενδιαφερομένους.

Βασικοί σκοποί της είναι:

1. Η ανάπτυξη και λειτουργία πληροφοριακών συστημάτων, με αποστολή:
  - Την προαγωγή και προστασία του θεσμού της τραπεζικής πίστης
  - Την εξυγίανση των οικονομικών συναλλαγών και συνεπώς, την ομαλή λειτουργία της αγοράς
  - Τη συμβολή της στη μείωση των επισφαλειών προς όφελος του τραπεζικού συστήματος και των συναλλασσομένων
2. Η διαχείριση και διάθεση των προϊόντων και υπηρεσιών που παράγονται από τα πληροφοριακά της συστήματα.

Με συνέπεια στη φιλοσοφία της, η Τειρεσίας ΑΕ εστιάζει στην εξασφάλιση της ορθότητας και αξιοπιστίας των δεδομένων των συστημάτων της, έτσι ώστε, αφενός να υπηρετεί την αποστολή της, δηλαδή να συμβάλλει στην προστασία της τραπεζικής πίστης και στην εξυγίανση των οικονομικών συναλλαγών και αφετέρου να εξασφαλίζεται η προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη.

Ηλεκτρονική Βάση με στοιχεία φυσικών προσώπων, εταιρειών και οργανισμών για τους οποίους εφαρμόζονται περιοριστικά μέτρα (Electronic Financial Sanctions List)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με τη συνδρομή της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας και των αντίστοιχων Ομοσπονδιών των Συνεταιριστικών και των Αποταμιευτικών Τραπεζών, συγκρότησε την πιο πάνω αναφερόμενη ηλεκτρονική βάση, που περιέχει αναλυτικά ατομικά στοιχεία προσώπων, οργανισμών και εταιρειών, για τα οποία εφαρμόζονται περιοριστικά μέτρα (financial sanctions). Το περιεχόμενο της βάσης είναι πανομοιότυπο με αυτό των καταστάσεων που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω της επίσημης εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Η εταιρεία ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ εκδήλωσε ενδιαφέρον να σχεδιάσει και να προσφέρει στις συνεργαζόμενες με αυτήν τράπεζες, μέσω του on line συστήματός της, αντίγραφο της πιο πάνω βάσης σε πραγματικό χρόνο, προσαρμοζόμενο στις μηχανογραφικές τους εφαρμογές. Με την υπηρεσία αυτή, οι χρήστες των τραπεζών θα έχουν τη δυνατότητα άμεσης πρόσβασης στο σύνολο των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στη βάση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, χωρίς να έχουν κατ' ανάγκην πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Το θέμα αυτό τέθηκε υπόψη της αρμόδιας διατραπεζικής επιτροπής ΕΕΤ, η οποία και αποφάσισε ομόφωνα τα εξής:

- Οι τράπεζες-μέλη της ΕΕΤ κατ' αρχήν ενδιαφέρονται για την ανάπτυξη και παροχή από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ της σχετικής υπηρεσίας. Το κόστος της παρεχόμενης υπηρεσίας και ο σύντομος χρόνος υλοποίησής της καταγράφηκαν ως δύο σημαντικοί παράγοντες για τη χρησιμοποίηση της βάσης.
- Τη σύσταση διατραπεζικής ομάδας εργασίας, με ευθύνη της ΕΕΤ σε συνεργασία με την εταιρεία ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, για την ανάλυση και τη δημιουργία προδιαγραφών για την υλοποίηση της υπηρεσίας.
- Την εξέταση του θεσμικού πλαισίου, από την Τειρεσίας ΑΕ, για τη σύσταση και λειτουργία της ανωτέρω βάσης.

Σε συνέχεια της απόφασης αυτής συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας, με συμμετοχή και εκπροσώπου της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία κατά την πρώτη συνάντησή της οριοθέτησε το αντικείμενο, τις εργασίες και το χρονοδιάγραμμα εργασιών της για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη της εν λόγω βάσης.

Τα τελευταία 15 χρόνια, τα προγράμματα του Ελληνικού Τραπεζικού Ινστιτούτου έχουν προσθέσει στην εκπαιδευτική δραστηριότητα των τραπεζών την αξία της υψηλής εξειδίκευσης που παράγεται στην Ένωση Ελληνικών Τραπεζών. Σήμερα ο εκπαιδευτικός φορέας της ΕΕΤ είναι έτοιμος να απευθυνθεί σε όλους τους τομείς της οικονομίας, έτσι ώστε να προσφέρει αξιόπιστες ευκαιρίες κατάρτισης και επιμόρφωσης στους εργαζομένους κάθε μορφής επιχείρησης και οργανισμού, σε επιχειρηματίες και διοικητικά στελέχη, σε ελεύθερους επαγγελματίες και φοιτητές.

Για την εξυπηρέτηση των ενδιαφερομένων από την περιφέρεια, το ΕΤΙ έχει τη δυνατότητα διοργάνωσης σεμιναρίων στη Θεσσαλονίκη, την Πάτρα, το Ηράκλειο και τη Λάρισα.

Πιστοποιημένη Εκπαίδευση

- Πιστοποίηση Πωλητών Αμοιβαίων Κεφαλαίων
- Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Βασικών Τραπεζικών Σπουδών
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στην Τραπεζική (MBA in Banking)
- Πιστοποίηση Υπευθύνων σε Θέματα Κανονιστικής Συμμόρφωσης (compliance)

Εξειδικευμένα Σεμινάρια

- Σεμινάρια νέων γνώσεων και βελτίωσης τεχνικών
- Σεμινάρια προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης
- Κατάρτιση με ευέλικτες μεθόδους μάθησης

Για ολοκληρωμένη ενημέρωση επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας
<http://www.hba.gr>

A. Θέματα Προληπτικής Εποπτείας Τραπεζών και Διαχείρισης Κινδύνων

1. Το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων (Basel II) [Φεβρουάριος]
2. Η νέα αρχιτεκτονική του διεθνούς και ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος (οι επιπτώσεις στη λειτουργία του ελληνικού τραπεζικού συστήματος) [Φεβρουάριος]
3. Διαχείριση πιστωτικών κινδύνων και προβληματικών δανείων [Ιούνιος]
4. Συστήματα έγκαιρης διάγνωσης και διασφάλιση πιστωτικού κινδύνου [Μάρτιος]
5. Πρακτικές αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου [Απρίλιος]
6. Τεχνικές μέτρησης πιστωτικού κινδύνου και επιχειρηματικές χορηγήσεις [Απρίλιος]
7. Επιχειρηματικές χορηγήσεις: Μια συνολική προσέγγιση στην αξιολόγηση και το χειρισμό των πιστωτικών τους κινδύνων [Φεβρουάριος]
8. Αξιολόγηση αντισυμβαλλομένου και πιστωτικής σχέσης (πιστωτικός κίνδυνος ιδιωτών - τραπεζών - δημοσίου) [Φεβρουάριος]
9. Διαχείριση "απαιτήσεων σε καθυστέρηση" και "προβλέψεων επισφαλών απαιτήσεων" [Μάρτιος]
10. Παράγωγα πιστωτικού κινδύνου [Ιούνιος]
11. Εξασφαλίσεις πιστοδοτήσεων και κίνδυνοι (τεχνικές εκτίμησης και ασφάλισης) [Μάιος]
12. Διαχείριση συγκεντρώσεων κινδύνων και αντιστάθμισης/μεταφοράς τους [Ιούνιος]
13. Μέτρηση και αντιστάθμιση κινδύνων χαρτοφυλακίου τίτλων [Μάρτιος]
14. Συναλλαγματικός κίνδυνος [Απρίλιος]
15. Λειτουργικός κίνδυνος - Πλαίσιο κανόνων και διαχείριση [Ιούνιος]
16. Διαχείριση της κεφαλαιακής βάσης των τραπεζών (πρόσφατες εξελίξεις) [Φεβρουάριος]
17. Τιτλοποίηση και διαχείριση ενεργητικού-παθητικού (χρηματοοικονομική και νομική προσέγγιση) [Απρίλιος]
18. Διαχείριση ενεργητικού-παθητικού [Απρίλιος]
19. Εσωτερικός έλεγχος για επιθεωρητές [Ιούνιος]
20. Εισαγωγή στον έλεγχο συστημάτων πληροφορικής (IS audit) [Απρίλιος]

B. Χρηματοδοτήσεις - Πιστωτικός Κίνδυνος - Λογιστικά Θέματα Επιχειρήσεων

1. Λογιστική - οικονομικές καταστάσεις και πιστωτικός κίνδυνος επιχειρήσεων με βιβλία Α, Β, Γ κατηγορίας [Φεβρουάριος]
2. Φορολογία ΜΜΕ - Επίπτωση στο οικονομικό αποτέλεσμα και στον πιστωτικό κίνδυνο [Μάιος]
3. Διαφορές ΕΓΛΣ και ΔΛΠ [Μάρτιος: Αθήνα, Απρίλιος: Θεσσαλονίκη]
4. Έλεγχος τραπεζών και ΔΠΧΠ [Μάιος]
5. Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις κατά τα ΔΠΧΠ [Απρίλιος]
6. Τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ) και η εφαρμογή τους στην Ελλάδα [Μάρτιος]
7. Εισαγωγή στην τραπεζική λογιστική - Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Τραπεζών [Φεβρουάριος]
8. Χρηματοδότηση διεθνούς εμπορίου [Μάιος]

9. Αξιολόγηση ναυτιλιακών δανείων [Μάρτιος]
10. Αντιμετώπιση χρηματοδοτικών αιτημάτων και επίλυση προβλημάτων ρευστότητας [Απρίλιος]
11. Τραπεζικές χρηματοδοτήσεις στο νέο χρηματοοικονομικό περιβάλλον [Μάρτιος]
12. Η χρηματοδότηση του κεφαλαίου κίνησης [Μάρτιος]
13. Η συμβολή των τραπεζών στην προληπτική αντιμετώπιση των επιχειρηματικών κρίσεων και στην εξυγίανση των επιχειρήσεων [Μάιος]

Γ. Θέματα Καταναλωτή

1. Τα βασικά προϊόντα της λιανικής τραπεζικής: Εφαρμογή στην πράξη και τεχνικές πωλήσεων [Φεβρουάριος: Αθήνα, Απρίλιος: Θεσσαλονίκη]
2. Προστασία καταναλωτή και εξυπηρέτηση πελατείας: Εφαρμογή στην τραπεζική πρακτική του θεσμικού πλαισίου για την προστασία του καταναλωτή [Φεβρουάριος: Αθήνα, Μάιος: Θεσσαλονίκη]
3. Αποτελεσματική διαχείριση του ληξιπρόθεσμου χαρτοφυλακίου [Μάρτιος]

Δ. Κεφαλαιαγορά - Επενδυτική Τραπεζική

1. Το Treasury και η λειτουργία του [Μάιος]
2. Τα παράγωγα στη διαχείριση του κινδύνου [Μάιος]
3. Σύγχρονα επενδυτικά χρηματοοικονομικά προϊόντα και υπηρεσίες [Απρίλιος]
4. Διαχείριση κεφαλαίων ασφαλιστικών οργανισμών [Φεβρουάριος]
5. Τραπεζικές υπηρεσίες και μάρκετινγκ για τη διαχείριση κεφαλαίων ασφαλιστικών οργανισμών [Μάιος]
6. Χρηματοοικονομική διαχείριση ακίνητης περιουσίας (real estate finance): δομή αγοράς - μεθοδολογία - εκτίμηση - αξιολόγηση - θεσμικό πλαίσιο [Φεβρουάριος]
7. Επενδύσεις και δάνεια σε ακίνητη περιουσία [Φεβρουάριος]
8. Εξελίξεις στο χώρο των αμοιβαίων κεφαλαίων [Μάρτιος]

Ε. Συστήματα Πληρωμών

1. Ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών και παρεχόμενες υπηρεσίες ηλεκτρονικής τραπεζικής [Μάιος]
2. Διεθνές και κοινοτικό δίκαιο διενέργειας πληρωμών [Απρίλιος]
3. Εκπαίδευση τραπεζικών στελεχών στο on-line σύστημα της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ [Μάιος-Ιούνιος: Αθήνα, Μάιος: Λάρισα]

ΣΤ. Εξειδικευμένα Θέματα και Τεχνικές

1. Η διαχείριση της ποιότητας στον τραπεζικό χώρο (ISO 9001) [Φεβρουάριος]
2. Η σημασία της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (Corporate Social Responsibility) και η εφαρμογή της στον τραπεζικό τομέα [Ιούνιος]
3. Εμπορικοί Όροι του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (Incoterms 2000) [Φεβρουάριος]

4. Η διεθνής τραπεζική πρακτική για τον έλεγχο εγγράφων βάσει ενέγγυων πιστώσεων [Φεβρουάριος]
5. Καταθετικά προϊόντα: Λειτουργικές και οικονομοτεχνικές παράμετροι - Τραπεζική τεχνική και πωλήσεις [Μάιος]
6. Τραπεζικό μάρκετινγκ - Business planning [Φεβρουάριος]
7. Αρχές μάρκετινγκ [Απρίλιος]
8. Πωλήσεις επενδυτικών προϊόντων [Φεβρουάριος]
9. Πωλήσεις και αξιολόγηση πελατών [Μάιος]
10. Τεχνικές πωλήσεων [Μάιος]
11. Γενικοί Όροι Συναλλαγών [Ιούνιος]
12. Νομικές πτυχές της καταναλωτικής πίστης [Μάρτιος]
13. Νομικά θέματα παραγώγων με βάση το ευρωπαϊκό και το διεθνές κανονιστικό πλαίσιο [Απρίλιος]
14. Internet banking: Νομικές πτυχές [Μάρτιος]

Ζ. Ασφάλεια Τραπεζών και Τραπεζικών Συναλλαγών

1. Αντιμετώπιση κρίσεων όπου απειλούνται ζωές: Χειρισμός τρομοκρατικών, εγκληματικών και άλλων ένοπλων επιθέσεων [Φεβρουάριος]
2. Έλεγχος γνησιότητας αξιών και εγγράφων (Βασικό - Ανώτερο πρόγραμμα) [Φεβρουάριος]
3. Ελαχιστοποίηση κινδύνου σε ένοπλες επιθέσεις κατά καταστημάτων [Φεβρουάριος]
4. Φυλάξεις στο χώρο της τράπεζας [Μάρτιος]
5. Διαχείριση κρίσεων [Μάρτιος]
6. Σύγχρονες μέθοδοι επιλογής και εκπαίδευσης προσωπικού φύλαξης και ασφάλειας [Μάρτιος]
7. Ασφάλεια πληροφοριακών και τηλεπικοινωνιακών συστημάτων [Μάρτιος]
8. Ηλεκτρονικό έγκλημα και διακυβέρνηση πληροφορικής [Φεβρουάριος]
9. Σχέδιο επαναλειτουργίας μετά από καταστροφικό γεγονός [Μάιος]
10. Τραπεζικό απόρρητο - Ζητήματα και χειρισμοί τραπεζικής πρακτικής [Μάιος]
11. Ξέπλυμα βρόμικου χρήματος - Διαδικαστικές και ουσιαστικές υποχρεώσεις και χειρισμοί [Μάιος]

Εξειδικευμένα σεμινάρια - Σεμινάρια προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης

A. Τεχνικές Αποτελεσματικής Διοίκησης

- A. Ανθρώπινες σχέσεις [Μάιος]
- B. Διαχείριση [Μάιος - Ιούνιος]
- Γ. Άσκηση διοίκησης [Μάιος]
- Δ. Διαχείριση κρίσεων [Ιούνιος]

B. Σεμινάρια Βασικών Γνώσεων

Σεμινάριο για τις Γενικές Λειτουργικές Προδιαγραφές του νέου συστήματος TARGET2

Το Μάιο του 2004, η Τράπεζα της Ελλάδος πραγματοποίησε σειρά παρουσιάσεων προς όλες τις τράπεζες, σχετικά με τις Γενικές Λειτουργικές Προδιαγραφές του νέου συστήματος TARGET2.

Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών είχε δεσμευτεί τότε έναντι των τραπεζών (που είναι χρήστες του συστήματος) για τη διενέργεια σχετικού σεμιναρίου. Κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου του 2004 πραγματοποιήθηκαν τέσσερις κύκλοι σεμιναρίων, ενώ η προσέλευση εκπροσώπων τραπεζών από τις αρμόδιες διευθύνσεις ξεπέρασε τα 100 άτομα.

Λόγω της εξαιρετικής σημασίας του θέματος, το σεμινάριο ήταν προσανατολισμένο στο να βοηθήσει τις τράπεζες στην καλύτερη προετοιμασία τους για τη μετάβασή τους στο νέο σύστημα, δεδομένου ότι σε κάθε τράπεζα θα έπρεπε μέχρι το τέλος του 2004 να δημιουργηθεί ομάδα συντονισμού από υψηλόβαθμα στελέχη, η οποία θα εισηγηθεί στη Διοίκησή της θέματα διαχειριστικά, επιχειρηματικά, μηχανογραφικά, οικονομικά, οργάνωσης και υλοποίησης του έργου. Το σεμινάριο κάλυψε αναλυτικά την ύλη του εγχειριδίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις Γενικές Λειτουργικές Προδιαγραφές του νέου συστήματος TARGET2.

Μετά την ολοκλήρωση των σεμιναρίων η ΕΕΤ προχώρησε στη συγκρότηση της διατραπεζικής επιτροπής για την υιοθέτηση του συστήματος TARGET2 από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Οι εργασίες της επιτροπής αναμένονται εξαιρετικά έντονες από το νέο έτος, με πρωταρχικό στόχο να καταγραφούν οι απόψεις των ελληνικών τραπεζών αναφορικά με το νέο σύστημα TARGET2 και να διαμορφωθεί επιστολή προς την ΤτΕ, με την οποία:

- θα ζητούνται διευκρινίσεις επί σειράς θεμάτων, και
- θα καταγράφονται συγκεκριμένα αιτήματα πολιτικής των ελληνικών τραπεζών.

Υπενθυμίζεται πως το 2005 θα είναι ένα εξαιρετικά κρίσιμο έτος, αφού, σύμφωνα με το χρονοπρόγραμμα μετάβασης στο νέο σύστημα, θα έχουμε τη Φάση Προετοιμασίας (2005), για να ακολουθήσει η υλοποίηση τεστ και δοκιμών χρήσης (2006) και η σταδιακή εφαρμογή του νέου συστήματος από το 2007 (Country Windows).

Hellenic CFA Society

μέλος του

CFA Institute

Η ανάπτυξη της ελληνικής κεφαλαιαγοράς δημιούργησε μία άνευ προηγουμένου ζήτηση για εξειδικευμένα, ικανά στελέχη επενδυτικών υπηρεσιών. Σήμερα, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, τόσο οι επενδυτές όσο και οι επενδυτικές εταιρείες χρειάζονται ένα καταξιωμένο πρότυπο, βάσει του οποίου να μπορούν να αξιολογούν τις γνώσεις, την ακεραιότητα και τον επαγγελματισμό των ατόμων, στα οποία εμπιστεύονται τη διαχείριση των κεφαλαίων τους.

Ανταποκρινόμενη σε αυτή την ανάγκη, η Hellenic CFA Society ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 2001 και εντάχθηκε στο διεθνές δίκτυο του CFA Institute, ως το 107ο μέλος της, το Φεβρουάριο του 2002.

Η αποστολή της Ένωσης είναι:

- Να συμβάλλει στην ανάπτυξη των γνώσεων και ικανοτήτων των επαγγελματιών της ελληνικής κεφαλαιαγοράς
- Να προάγει ένα υψηλό επίπεδο επαγγελματισμού και ηθικής πολιτείας
- Να ενθαρρύνει τη διακίνηση ιδεών μεταξύ των μελών της, ενώ παράλληλα να εντείνει την αναγνώριση, εκτίμηση και αποτίμηση του τίτλου Chartered Financial Analyst (CFA®).

Η Hellenic CFA Society δέχεται ως μέλη επαγγελματίες που έχουν ήδη αποκτήσει τον τίτλο CFA, καθώς και υποψήφιους που προσπαθούν να ικανοποιήσουν τα αυστηρά κριτήρια του προγράμματος CFA. Τα μέλη της Ένωσης είναι ενεργοί επαγγελματίες που εργάζονται ως σύμβουλοι επενδύσεων, στο χώρο ανάλυσης και διαχείρισης χαρτοφυλακίου, σε εταιρείες του τραπεζικού, ασφαλιστικού, συμβουλευτικού και χρηματιστηριακού τομέα.

Η Hellenic CFA Society είναι το επίσημα αναγνωρισμένο ελληνικό παράρτημα του CFA Institute. Το CFA Institute, το οποίο διαχειρίζεται το πρόγραμμα CFA παγκοσμίως, είναι ένας διεθνής μη κερδοσκοπικός οργανισμός με περισσότερα από 71.000 μέλη σε κεφαλαιαγορές άνω των 100 χωρών. Η έδρα του είναι η Βιρτζίνια των Ηνωμένων Πολιτειών.

Η αποστολή του CFA Institute είναι να υπηρετεί το επενδυτικό κοινό, κατέχοντας έναν ηγετικό ρόλο στη θέσπιση και διατήρηση υψηλότατων επιπέδων επαγγελματισμού και ηθικής ακεραιότητας για διαχειριστές χαρτοφυλακίων, αναλυτές επενδύσεων και άλλους επαγγελματίες της διεθνούς κεφαλαιαγοράς.

Το CFA Institute διενεργεί εξετάσεις και απονέμει τον παγκοσμίως καταξιωμένο τίτλο CFA, μέσω του οποίου αξιολογείται η γνώση της ηθικής και επαγγελματικής δεοντολογίας αυτών που ασχολούνται με την επενδυτική έρευνα. Πέραν αυτού, προσφέρει υπηρεσίες στην εκπαίδευση μέσω διοργάνωσης σεμιναρίων και δημοσιεύσεων, καθώς και στη διάδοση του κώδικα δεοντολογίας και επαγγελματικής συμπεριφοράς.

Οι κάτοχοι του τίτλου CFA και μέλη της Hellenic CFA Society εργάζονται σε διάφορες θέσεις και οργανισμούς του χρηματοοικονομικού τομέα, αλλά ο κοινός παράγοντας στη δουλειά τους είναι η διαχείριση, ανάλυση και αξιολόγηση επενδύσεων. Τόσο οι πελάτες, όσο και οι εργοδότες και συνάδελφοί τους αναγνωρίζουν πως η δοκιμασία της απόκτησης και της διατήρησης του τίτλου CFA βοηθούν τον κάτοχό του να παίρνει πιο ορθές και υπεύθυνες επενδυτικές αποφάσεις και τελικά να προσφέρει καλύτερες υπηρεσίες στον πελάτη του.

Εταιρείες με το μεγαλύτερο αριθμό κατόχων του τίτλου CFA στην Ελλάδα:

- Alpha Asset Management
- Εθνική Τράπεζα
- Global Finance SA
- Γενική Τράπεζα
- EFG Eurobank Ergasias
- KPMG Kyriakou Consultants

Στο εξωτερικό:

- Bear, Stearns & Co
- JP Morgan Investment
- Lehman Brothers
- Merrill Lynch & Co
- Morgan Stanley Dean Witter
- UBS Asset Management

Η εμπιστοσύνη των εργοδοτών και επενδυτών έναντι των διαχειριστών και αναλυτών επενδύσεων πρέπει να είναι ανεπιφύλακτη. Η Hellenic CFA Society δεσμεύεται να προάγει τα υψηλότερα κριτήρια ηθικής και επαγγελματικής δεοντολογίας του CFA Institute στον ελληνικό χρηματοοικονομικό κλάδο και πιστεύει ακράδαντα ότι η επαγγελματική ακεραιότητα και η άμεμπτη ηθική συμπεριφορά είναι εξίσου σημαντικά στοιχεία με την εξειδικευμένη και σύνθετη γνώση που είναι σήμερα απαραίτητες για μία επιτυχή σταδιοδρομία στο χώρο της κεφαλαιαγοράς.

Η κατοχή του τίτλου CFA και η διατήρηση της ιδιότητας του μέλους της Hellenic CFA Society προϋποθέτουν την αποδοχή και εφαρμογή του κώδικα δεοντολογίας του CFA Institute, μία δέσμευση έναντι αυστηρότατων κανονισμών. Σε χώρες όπου οι κώδικες συμπεριφοράς που επιβάλλονται από εθνικούς ή επαγγελματικούς κανονισμούς και νόμους είναι λιγότερο απαιτητικοί, τα μέλη μας παραμένουν υποχρεωμένα να εφαρμόζουν τον αυστηρό κώδικα του CFA Institute, ανεξάρτητα από τη συμπεριφορά των υπολοίπων.

Τα τακτικά και συνδεδεμένα μέλη της Hellenic CFA Society θα έχουν τη δυνατότητα να διευρύνουν το δίκτυο των επαγγελματικών τους γνωριμιών, να αποκτήσουν πρόσβαση σε ένα φάσμα εκπαιδευτικών ευκαιριών, οι οποίες παρέχονται από την Ένωση στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, και να έχουν υποστήριξη στην προσπάθειά τους για την κατάκτηση του τίτλου CFA. Η συμμετοχή σε σεμινάρια και συνέδρια θα δώσει στα μέλη την ευκαιρία να επεκτείνουν τις εξειδικευμένες γνώσεις τους, ενώ η παρουσία τους σε άλλες εκδηλώσεις θα τους προσφέρει τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με σημαντικούς παράγοντες του ελληνικού χρηματοοικονομικού χώρου.

Πέραν αυτών, η Ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, αναγνωρίζοντας το υψηλό επίπεδο του προγράμματος και τις αυστηρές δεσμεύσεις του κώδικα δεοντολογίας που επιβάλλονται μέσω του CFA, αποφάσισε να εξαιρέσει όσους έχουν αποκτήσει τον τίτλο CFA από την απαιτούμενη εξέταση πιστοποίησης των αναλυτών που διοργανώνεται από την ίδια την Επιτροπή.

Ο τίτλος CFA είναι η πιο εγνωσμένου κύρους διάκριση στο χρηματοοικονομικό-επενδυτικό τομέα και απονέμεται σε έναν επιλεγμένο αριθμό επαγγελματιών που έχουν τις απαιτούμενες γνώσεις, τον επαγγελματισμό και την ακεραιότητα που τους κάνουν να ξεχωρίζουν.

Για να αποκτήσει κανείς τον τίτλο CFA απαιτείται να καλύψει ένα εκτενές γνωστικό αντικείμενο με προσωπική μελέτη. Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει θέματα, όπως η αποτίμηση επενδύσεων, η διαχείριση χαρτοφυλακίου και η στρατηγική κατανομής επενδύσεων. Σημαντικό μέρος του περιεχομένου του προγράμματος αποτελεί επιπλέον ο κώδικας επαγγελματισμού και δεοντολογίας. Οι υποψήφιοι καλούνται να αποδείξουν την ικανότητά τους στην πρακτική εφαρμογή των γνώσεων αυτών, περνώντας τρία επίπεδα εξετάσεων. Προϋπόθεση για την απόκτηση του τίτλου CFA είναι η τριετής επαγγελματική εμπειρία στο χρηματοοικονομικό κλάδο.

Κατά μέσο όρο, οι υποψήφιοι αφιερώνουν 240 ώρες προετοιμασίας για κάθε μία από τις τρεις βαθμίδες εξετάσεων, είτε μελετώντας μόνοι τους είτε, εάν το επιλέξουν, με τη βοήθεια προπαρασκευαστικών μαθημάτων. Παρόλα αυτά, το ετήσιο ποσοστό επιτυχίας δεν ξεπερνά το πενήντα τοις εκατό. Η επιτυχής ολοκλήρωση του προγράμματος CFA είναι μία δύσκολη πρόκληση και η κατάκτηση του τίτλου δικαίως φέρει μεγάλο κύρος τόσο στα κριτήρια αξιολόγησης των εργοδοτών, επενδυτών όσο και του συνόλου της επενδυτικής κοινότητας.

Για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα CFA χρειάζεται η υποβολή ξεχωριστής αίτησης για κάθε βαθμίδα εξέτασης. Το εκπαιδευτικό υλικό διατίθεται απευθείας από το CFA Institute, παρότι μερικοί υποψήφιοι επιλέγουν να συμπληρώσουν τη μελέτη τους, παρακολουθώντας κάποιο από τα πολλά προπαρασκευαστικά σεμινάρια που διοργανώνονται. Ενώ ορισμένοι υποψήφιοι βρίσκουν αυτή την τακτική χρήσιμη, κάτι τέτοιο δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση απαίτηση του προγράμματος. Για περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα CFA προτείνουμε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του CFA Institute στη διεύθυνση www.cfainstitute.org

Μέλη της Hellenic CFA Society μπορούν να γίνουν οι κάτοχοι του τίτλου CFA, οι εγγεγραμμένοι υποψήφιοι στο πρόγραμμα CFA, καθώς και μέλη της επενδυτικής κοινότητας με αποδεδειγμένη εμπειρία και δεοντολογική δέσμευση. Για περισσότερες πληροφορίες για την Hellenic CFA Society και τις δραστηριότητές μας, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας στη διεύθυνση www.eedae.gr

Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Εφαρμογή, δυσχέρειες και χρησιμότητα

Απαραίτητα χαρακτηριστικά των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων

Η εμπιστοσύνη της κεφαλαιαγοράς στην ποιότητα της λογιστικής πληροφόρησης και τη διοίκηση των επιχειρήσεων είναι υψίστης σημασίας για την πρόοδο της οικονομίας. Η δημιουργία και εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ) είναι ένα σημαντικό βήμα προς την παροχή αξιόπιστης και διεθνώς συγκρίσιμης λογιστικής πληροφόρησης. Τα ΔΛΠ οφείλουν: α) να δημιουργούν ένα ουσιαστικό και ασφαλές πλαίσιο για την παροχή έγκυρης και υψηλής ποιότητας λογιστικής πληροφόρησης, β) να προωθούν τη διαφάνεια και την αξιοπιστία στην αποτύπωση στις λογιστικές καταστάσεις της χρηματοοικονομικής κατάστασης και απόδοσης μιας επιχείρησης, της έκθεσής της στους διάφορους χρηματοοικονομικούς κινδύνους και των πολιτικών που ακολουθεί για τη διαχείρισή τους, γ) να διευκολύνουν και να μην περιορίζουν την αποτελεσματική επίβλεψη και τον έλεγχο των λογιστικών πρακτικών

των επιχειρήσεων, δ) να είναι επίκαιρα, εύχρηστα και λειτουργικά, ε) να προσεγγίζουν με συνέπεια και επήγνωση τα διάφορα λογιστικά γεγονότα και ζητήματα που ανακύπτουν, στ) να παρέχουν ακριβείς και συγκεκριμένες οδηγίες ως προς την εφαρμογή τους ώστε να μην υπάρχει περιθώριο για ηθελημένα ή αθέλητα λάθη ή παρανοήσεις, ζ) όπου επιτρέπεται η χρησιμοποίηση περισσότερων της μιας εναλλακτικών πολιτικών για συγκεκριμένα λογιστικά γεγονότα, να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να αποφεύγονται περιπτώσεις παραπληροφόρησης ή αποπροσανατολισμού των επενδυτών, και η) να είναι κατάλληλα για εφαρμογή όχι μόνο για τις αναπτυγμένες, αλλά και για τις αναπτυσσόμενες αγορές κεφαλαίου και οικονομίες.

Τα ΔΛΠ επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο τα λογιστικά μεγέθη και οι διάφοροι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι αποτιμώνται και λογίζονται, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο γίνονται αντικείμενο διαχείρισης και ελέγχου. Συνεπώς, η χρήση λογιστικών προτύπων και συστημάτων, που προάγουν την παροχή αξιόπιστης πληροφόρησης, διευκολύνει τη δημιουργία χρηματοοικονομικής πειθαρχίας, περιορίζει το ενδεχόμενο παραποίησης της χρηματοοικονομικής εικόνας των επιχειρήσεων και ενισχύει την εμπιστοσύνη της αγοράς στο χρηματοοικονομικό και εποπτικό σύστημα. Αντιθέτως, ανεπαρκής και ελλιπής πληροφόρηση μπορεί να καταλήξει σε αστάθεια και αβεβαιότητα στην αγορά κεφαλαίων. Η αποτελεσματικότητα της κεφαλαιαγοράς, καθώς και η ουσιαστική επικοινωνία μεταξύ επιχειρήσεων και μετόχων, δανειστών και επενδυτικού κοινού βασίζονται κατά πολύ στην ποιότητα και το περιεχόμενο των λογιστικών προτύπων.

Σε χώρες όπου τα εγχώρια λογιστικά πρότυπα αδυνατούν να οδηγήσουν στη δημιουργία αξιόπιστων και συγκρίσιμων λογιστικών καταστάσεων, και το συνολικό κόστος ελέγχου και εποπτείας της λειτουργίας των επιχειρήσεων και της κεφαλαιαγοράς είναι ως εκ τούτου υψηλό, η χρησιμοποίηση των ΔΛΠ μπορεί να λειτουργήσει καταλυτικά και να ενισχύσει σημαντικά το έργο των εποπτικών αρχών. Είναι λοιπόν απαραίτητο τα ΔΛΠ να εξελίσσονται έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται στις διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες των επιχειρήσεων και της κεφαλαιαγοράς. Επομένως, τα ΔΛΠ οφείλουν να αναφέρονται, όχι μόνο στην προετοιμασία και την παρουσίαση των λογιστικών καταστάσεων, αλλά και στην ευρύτερη παρακολούθηση και ρύθμιση της λειτουργίας της αγοράς κεφαλαίων και της συμπεριφοράς των λογιστικών μονάδων.

Η εφαρμογή των ΔΛΠ επηρεάζει την ανάλυση της χρηματοοικονομικής πορείας και απόδοσης των επιχειρήσεων, την ποιότητα και σύνθεση της λογιστικής πληροφόρησης, όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τις λογιστικές καταστάσεις και την επικοινωνία μεταξύ επιχειρήσεων, αναλυτών και επενδυτών. Τα ΔΛΠ επηρεάζουν συνολικά κάθε πλευρά της επιχειρηματικής δραστηριότητας, την παραγωγική διαδικασία, την κοστολογική και τιμολογιακή πολιτική, τη διαμόρφωση της επενδυτικής στρατηγικής, την αντιστάθμιση των χρηματοοικονομικών κινδύνων, το δανεισμό, την κερδοφορία και φορολόγηση των επιχειρήσεων, το λογιστικό έλεγχο αυτών, τις συγχωνεύσεις και εξαγορές επιχειρήσεων, καθώς και το χαρακτήρα της διοίκησης των επιχειρήσεων γενικότερα. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένα ζητήματα, που ανακύπτουν από την υιοθέτηση και εφαρμογή των ΔΛΠ και τα οποία απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή, προκειμένου να γίνει ομαλά και χωρίς προβλήματα η μετάβαση στο διεθνές λογιστικό σύστημα.

Το κόστος εκμάθησης και κατανόησης των διατάξεων των ΔΛΠ, αλλά και της εκ βάθρων αλλαγής του εγχώριου λογιστικού συστήματος από την απλή παρουσίαση των λογιστικών καταστάσεων έως τον υπολογισμό και την καταγραφή των διαφόρων λογιστικών μεγεθών και γεγονότων είναι τεράστιο τόσο σε χρόνο όσο και σε πόρους. Η εκπαίδευση του υπαλληλικού προσωπικού, η σε βάθος κατανόηση των διαφορών των ΔΛΠ με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα και των σχετικών επιπτώσεων στη χρηματοοικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και κυρίως η αλλαγή των λογιστικών καταστάσεων με βάση τα ΔΛΠ θα επιβαρύνουν σημαντικά την καθαρή θέση των επιχειρήσεων. Η σύγκριση όμως του κόστους με το όφελος που προκύπτει δείχνει ότι το τελευταίο υπερβαίνει κατά πολύ το πρώτο ιδιαίτερα σε μακροπρόθεσμη βάση. Η κύρια δύναμη πίσω από τη δημιουργία των ΔΛΠ είναι η παγκοσμιοποίηση των αγορών κεφαλαίου. Καθώς οι επενδυτές επιδιώκουν όλο και περισσότερο τη διεθνή διαφοροποίηση του επενδυτικού χαρτοφυλακίου τους και οι επιχειρήσεις προσβλέπουν στην άντληση κεφαλαίου από εγχώριες και διεθνείς κεφαλαιαγορές, γίνεται φανερό πόσο σημαντική και αναγκαία είναι η εφαρμογή ενός διεθνούς λογιστικού συστήματος που θα περιορίζει τα κόστη και θα φέρνει επενδυτές και επιχειρήσεις κοντά.

Η επιδίωξη από τους επενδυτές να προβλέψουν τις επιπτώσεις από την εφαρμογή των ΔΛΠ στη χρηματοοικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων τείνει να δημιουργεί ένα κλίμα αβεβαιότητας και αστάθειας στην κεφαλαιαγορά.¹ Σύμφωνα με την εταιρεία Συμβούλων Ασφαλίσεων Barnett Waddingham, η υιοθέτηση των ΔΛΠ οφείλει να γίνει με την απαραίτητη υπευθυνότητα και συνέπεια, διότι διαφορετικά οι λογιστικές καταστάσεις δεν θα εκφράζουν την πραγματική χρηματοοικονομική εικόνα των επιχειρήσεων. Το κρίσιμο ερώτημα αναφέρεται στα πλαίσια στα οποία θα κυμανθεί και στον τρόπο με τον οποίο θα εκδηλωθεί η συμπεριφορά και η αντίδραση των επιχειρήσεων αμέσως μετά την εναρμόνιση των λογιστικών πρακτικών τους με τα ΔΛΠ. Το παραπάνω ερώτημα αφορά κυρίως το βαθμό: α) αξιοπιστίας της λογιστικής πληροφόρησης που παρέχεται μέσα από τις δημοσιευόμενες λογιστικές καταστάσεις, β) συγκρισιμότητας των τελευταίων μεταξύ διαφορετικών επιχειρήσεων αλλά και μεταξύ εταιρειών του ίδιου ομίλου, και γ) συμμόρφωσης (compliance/adoption rate) με τις επιμέρους διατάξεις των ΔΛΠ.

Η έλλειψη συγκρισιμότητας μεταξύ των λογιστικών καταστάσεων σε συνδυασμό με το συνεπακόλουθο ενδεχόμενο παραποίησης των λογιστικών αποτελεσμάτων ή τουλάχιστον αδυναμίας ανάλυσης των τελευταίων με ακρίβεια και πιστότητα, θα μπορούσε να προκαλέσει χάος στις αγορές κεφαλαίου. Για την κοινότητα των επενδυτών, το παραπάνω ενδεχόμενο μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα και αβεβαιότητα όσον αφορά τη διαμόρφωση του επενδυτικού προγράμματος και χαρτοφυλακίου τους. Για τον κόσμο των επιχειρήσεων όμως το παραπάνω ενδεχόμενο μπορεί να είναι καταστροφικό, καθώς η έλλειψη συγκρισιμότητας και η εφαρμογή διαφορετικών λογιστικών μεθόδων μπορεί να οδηγήσουν τους επενδυτές να αναθεωρήσουν τις επενδυτικές επιλογές και κατευθύνσεις τους. Άλλη εστία ανησυχίας για τους επενδυτές και προβληματισμού για τις επιχειρήσεις είναι η ενδεχόμενη αλλαγή των όρων και συνθηκών του επιχειρηματικού σκηνικού, δηλαδή το πώς θα επηρεαστούν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα των επιχειρήσεων, το μερίδιο αγοράς που κατέχουν, η βιωσιμότητά τους, καθώς και η αντίδραση και συμπεριφορά των ανταγωνιστών (βλ. Granlund, 1998).

¹ Σε έρευνα που πραγματοποίησε το Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW), αναφέρει ότι το 60% των εισηγμένων εταιρειών στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου πιστεύουν ότι οι κύριοι δείκτες αξιολόγησης της χρηματοοικονομικής κατάστασής τους θα επηρεαστούν σημαντικά από την εφαρμογή των ΔΛΠ. Το ICAEW διαπιστώνει επίσης ότι η ενδεχόμενη αναζήτηση της κεφαλαιαγοράς σχετικά με το ποιες επιχειρήσεις θα επηρεαστούν από την εισαγωγή των ΔΛΠ και προς ποια κατεύθυνση θα τείνει να δημιουργεί αστάθεια στα λογιστικά μεγέθη και στις τιμές των μετοχών.

Η συμπεριφορά των επιχειρήσεων και οι λογιστικές πολιτικές που εφαρμόζουν σε συνδυασμό με τις σχετικές επιπτώσεις στα λογιστικά μεγέθη θα πρέπει να εξεταστούν σε βάθος και να ληφθούν σοβαρά υπόψη. Η μετάβαση στο διεθνές λογιστικό σύστημα και το μεσοδιάστημα που θα παρεμβληθεί έως την πλήρη προσαρμογή και υιοθέτηση των ΔΛΠ μπορεί να αποτελέσει πρόσφορο έδαφος για 'επίδειξη' διαχείριση των λογιστικών μεγεθών και εξομάλυνση των εισροών και εκροών από την πλευρά των επιχειρήσεων, προκειμένου να βελτιωθεί η επιχειρηματική εικόνα τους στην αγορά. Η υιοθέτηση των ΔΛΠ μπορεί να οδηγήσει σε 'δημιουργική' αναπροσαρμογή των λογιστικών μεθόδων και της επιχειρηματικής στρατηγικής των επιχειρήσεων, προκειμένου οι σχετικές επιπτώσεις στα χρηματοοικονομικά και λογιστικά μεγέθη να είναι οι μικρότερες δυνατές. Το παραπάνω είναι πολύ πιθανό να προκαλέσει περαιτέρω αβεβαιότητα στο επενδυτικό κοινό αναφορικά με την πορεία των επιχειρήσεων, τις προτεραιότητες που θέτουν, τη στάση που διατηρούν απέναντι σε συγκεκριμένα λογιστικά ζητήματα, (όπως π.χ. η λογιστική αντιμετώπιση των άυλων παγίων στοιχείων), τις επιλογές τους και την αποτίμηση των αποτελεσμάτων των επιλογών τους.

Σε αυτή την περίπτωση ανακύπτουν ερωτήματα, όπως ποιοι είναι οι πραγματικοί στόχοι των επιχειρήσεων, κατά πόσο επιδιώκονται τα συμφέροντα των μετόχων των επιχειρήσεων σε αντιδιαστολή με αυτά των managers, σε ποιο βαθμό η αγορά κεφαλαίων αντιλαμβάνεται τέτοιες καταστάσεις και πώς αντιδρά, και τέλος ποιο είναι το περιθώριο ελιγμών από τις εποπτικές αρχές ώστε να αποφεύγονται τέτοια φαινόμενα. Στη διεθνή βιβλιογραφία έχουν αναπτυχθεί διάφορες θεωρίες (agency theory, positive accounting theory, contracting theory), οι οποίες περιγράφουν και αναλύουν διεξοδικά τη σχέση κυρίως μεταξύ managers, μετόχων, δανειστών και κεφαλαιαγοράς, αλλά και άλλων ενδιαφερόμενων ομάδων, όπως πελατών, ανταγωνιστών, προμηθευτών, φορολογικών και ελεγκτικών αρχών κ.λπ. (βλ. Jensen και Meckling, 1976, Watts και Zimmerman, 1978, 1986, Fields et al, 2001, Chung et al, 2002).

Επιπλέον ζητήματα μπορεί να προκύψουν από τη σκόπιμη ή απρόκλητη καθυστέρηση εφαρμογής των ΔΛΠ ή από τη μερική εφαρμογή των ΔΛΠ σε συνδυασμό με τους απώτερους σκοπούς και τα ίδια οφέλη των επιχειρήσεων. Η αναβάθμιση των λογιστικών συστημάτων και των εσωτερικών διαδικασιών ελέγχου των επιχειρήσεων αποτελεί σημαντική εργασία, ωστόσο ίσως να περιορίζεται από την έλλειψη προηγούμενης ικανής εμπειρίας και της αντίστοιχης τεχνογνωσίας

και μεθοδολογίας. Επίσης, η πολυπλοκότητα και οι ενδεχόμενες ασυνέπειες που μπορεί να υπάρχουν ανάμεσα στα ΔΛΠ και τις αντίστοιχες λογιστικές αρχές ή οι αντιφάσεις και συγκρούσεις μεταξύ αυτών, θα αποτελούσαν σημαντική πηγή προβλημάτων εφαρμογής των ΔΛΠ και ασάφειας στην κεφαλαιαγορά (βλ. Choi et al, 1999).² Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που υπάρχει αβεβαιότητα και ασάφεια ως προς τις θεωρίες, τις υποθέσεις και τους περιορισμούς του νέου λογιστικού συστήματος. Επομένως, είναι επιτακτική ανάγκη να εντοπιστούν και να αντιμετωπιστούν όλα εκείνα τα ζητήματα που μπορεί να αποτελέσουν απειλή για την ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία του διεθνούς λογιστικού συστήματος.

Τα ΔΛΠ επηρεάζουν όλες τις επιχειρήσεις και ιδιαίτερα εκείνες που είναι μεγάλου μεγέθους συγκριτικά με τις μικρότερες σε μέγεθος επιχειρήσεις, καθώς οι επιλογές τους γίνονται σε μεγαλύτερο βαθμό αντικείμενο κριτικής από επενδυτές και ελεγκτές και ευκολότερα έλκουν την προσοχή των εποπτικών αρχών. Το ερώτημα που προβάλλει είναι κατά πόσο οι επιχειρήσεις έχουν συνειδητοποιήσει τη σημαντικότητα και τη βαρύτητα των ΔΛΠ, καθώς τα τελευταία θα οδηγήσουν σε επαναπροσδιορισμό τα διάφορα λογιστικά μεγέθη, συμπεριλαμβανομένων και των δεικτών αποδοτικότητας.³ Έρευνα του Association of Chartered Certified Accountants (ACCA)

δείχνει ότι οι επιχειρήσεις δεν έχουν διαπιστώσει πλήρως ή έχουν υποτιμήσει τις συνέπειες στις λογιστικές καταστάσεις τους από την εφαρμογή των ΔΛΠ (βλ. επίσης Wilson, 2001). Επομένως, ενδεχόμενη καθυστέρηση από τις επιχειρήσεις να προετοιμαστούν για την εφαρμογή των ΔΛΠ μπορεί να δημιουργήσει ακόμη και προβλήματα ανεπάρκειας πόρων στις ελεγκτικές εταιρείες, εξαιτίας της υψηλής ζήτησης που θα υπάρξει για παροχή συμβουλευτικών και καθοδηγητικών υπηρεσιών σχετικά με τη λογιστική των ΔΛΠ. Θα ήταν αρκετά χρήσιμο να ερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο τα κύρια χρηματοοικονομικά χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων, όπως κερδοφορία, χρηματοοικονομική μόχλευση κ.λπ., συμμετέχουν στο μηχανισμό λήψης αποφάσεων των επιχειρήσεων και προς ποια κατεύθυνση θα επηρέαζαν τις τελευταίες ως προς την εφαρμογή των ΔΛΠ.

Από την εφαρμογή των ΔΛΠ μπορεί να προκύψουν ορισμένα ζητήματα, τα οποία προέρχονται από τις διαφορές των ΔΛΠ με την απερχόμενη λογιστική πρακτική. Για παράδειγμα, διαφορετικές μέθοδοι και συνθήκες απόσβεσης των παγίων περιουσιακών στοιχείων, που μπορεί να χρησιμοποιούνται από τα δύο λογιστικά συστήματα, μπορεί να οδηγήσουν σε μια κατάσταση όπου ενώ ένα πάγιο στοιχείο έχει αποσβεσθεί υπό το ένα σύστημα συνεχίζει να αποσβένεται υπό το άλλο. Τέτοιου είδους ζητήματα μπορούν να προκύψουν

² Το ΔΛΠ 39, το οποίο αναφέρεται στη λογιστική μεταχείριση των χρηματοοικονομικών εργαλείων, παρουσιάζεται ως ένα από τα πιο πολύπλοκα λογιστικά πρότυπα του διεθνούς λογιστικού συστήματος και απαιτεί σημαντική προσοχή κατά την εφαρμογή του από τις επιχειρήσεις. Το ίδιο ισχύει και για τα ΔΛΠ 12 και 19, τα οποία αναφέρονται στη λογιστική της φορολογίας επόμενων χρήσεων και των συντάξεων αντίστοιχα.

³ Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση της γερμανικής εταιρείας Daimler Benz AG (πριν από τη συγχώνευση με την Chrysler), η οποία εισάγοντας τη μετοχή της στην αμερικανική κεφαλαιαγορά το 1993 και συμμορφώνοντας τις λογιστικές καταστάσεις της ως προς το αμερικανικό λογιστικό σχέδιο παρουσίασε ζημία ύψους \$1 δις., σε αντίθεση με τα κέρδη ύψους \$370 εκ. που είχε παρουσιάσει χρησιμοποιώντας το εθνικό (γερμανικό) λογιστικό σχέδιο.

επίσης όταν συγκεκριμένα λογιστικά μεγέθη θεωρούνται έξοδα από το ένα σύστημα, ενώ κεφαλαιοποιούνται και στη συνέχεια αποσβένονται από το άλλο. Επιπλέον, ο χρόνος αναγνώρισης μιας υποχρέωσης ή των ταμειακών εισροών/εκροών μιας επιχείρησης μπορεί να διαφέρει από το ένα σύστημα στο άλλο. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ενημέρωση των λογαριασμών διαθεσίμων πρέπει να συνοδεύεται από πραγματική εισροή/εκροή μετρητών ή μεταβολή του αντίστοιχου τραπεζικού λογαριασμού, ενώ σε άλλες περιπτώσεις μπορεί να αρκεί μόνο η έκδοση ή παραλαβή της εντολής πληρωμής. Ανάλογα ζητήματα μπορεί να προκύψουν και στην περίπτωση της αποτίμησης των αποθεμάτων. Τα ζητήματα αυτά προέρχονται από τους διαφορετικούς ορισμούς και ερμηνείες που δίνονται στα διάφορα λογιστικά μεγέθη και γεγονότα, και από τη διαφορετική λογιστική αντιμετώπιση και πολιτική που επικρατεί στο κάθε λογιστικό σύστημα.

Εξαιτίας του ότι σε μια αγορά κεφαλαίου υπάρχουν διάφορες ομάδες χρηστών λογιστικής πληροφόρησης με διαφορετικά συμφέροντα και επιδιώξεις, είναι σημαντικό οι ομάδες αυτές να ενημερωθούν πλήρως αναφορικά με τη χρησιμότητα και τις επιπτώσεις των ΔΛΠ, ώστε να αποφευχθούν προβλήματα και συγκρούσεις που θα διακινδύνευαν την επιτυχία του εγχειρήματός της από πολλά κράτη αποδοχής του ίδιου λογιστικού συστήματος (βλ. Hofste, 2002). Το ίδιο ισχύει και για την κατηγορία των μετόχων και των επενδυτών, ώστε να μη διαμορφώνονται, ελλείψει γνώσης και ενημέρωσης, διαφορετικές και εσφαλμένες προσδοκίες. Σε μια τέτοια περίπτωση, η

κεφαλαιαγορά θα κατέληγε σε λανθασμένες εκτιμήσεις, με αποτέλεσμα την ανακριβή αποτίμηση των μετοχών και συνεπώς την προβολή της αποτελεσματικότητας της αγοράς.

Εν όψει των ΔΛΠ, οι αναλυτές θα πρέπει να προβούν σε σημαντικές αλλαγές και αναπροσαρμογές στις μεθόδους και τεχνικές που εφαρμόζουν, προκειμένου να καταλήγουν σε αξιόπιστες και ακριβέστερες επιχειρηματικές και χρηματοοικονομικές προβλέψεις και μελέτες. Απαραίτητη προϋπόθεση για το παραπάνω αποτελεί η πλήρης και συνολική κατανόηση των διατάξεων και των στόχων των ΔΛΠ, καθώς και των αλλαγών στη λογιστική πρακτική που θα ακολουθήσουν από την εφαρμογή των ΔΛΠ.

Κατά τη διενέργεια των συναλλαγών, η συλλογή και η ποιότητα των σχετικών πληροφοριών θα πρέπει να πληρούν τα απαραίτητα κριτήρια, ώστε η καταγραφή των λογιστικών γεγονότων και ο υπολογισμός των αντίστοιχων λογιστικών μεγεθών να είναι σύμφωνα με τα ΔΛΠ. Επιπλέον, η διάρθρωση των λογαριασμών, η παρουσίαση των λογιστικών καταστάσεων, αλλά και τα λογιστικά συστήματα και πρακτικές θα πρέπει να προσαρμοστούν βάσει του τυπικού των ΔΛΠ, αλλά και να δείχνουν πώς η χρηματοοικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων έχει επηρεαστεί από την εφαρμογή του διεθνούς λογιστικού συστήματος.

Στην περίπτωση που κάποια επιχείρηση έχει θυγατρικές εταιρείες σε χώρες που δεν εφαρμόζουν το διεθνές λογιστικό σύστημα και συνεπώς χρησιμοποιούν τα εγχώρια λογιστικά πρότυπα, οι με βάση διαφορετικό λογιστικό σύστημα διαμορφωμένες λογιστικές καταστάσεις θα πρέπει να μετατραπούν και να εκφραστούν με βάση τα ΔΛΠ, ώστε να είναι συγκρίσιμες με αυτές του υπόλοιπου ομίλου. Ακόμη και σε αυτή την περίπτωση όμως, η χρησιμότητα των ΔΛΠ είναι σπουδαία, καθώς προσφέρουν στις κεφαλαιαγορές των χωρών που δεν συμμετέχουν ένα κοινό μέτρο ευρύτερης αξιολόγησης και σύγκρισης με άλλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στα όριά τους και οι οποίες είτε είναι θυγατρικές ξένων ομίλων που χρησιμοποιούν τα ΔΛΠ, είτε είναι εγχώριες αλλά χρησιμοποιούν εθελοντικά (voluntary adoption) τα ΔΛΠ (βλ. Choi και Mueller, 1992).

Δεν θα πρέπει να παραληφθεί το γεγονός ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα για δεκαετίες και συνεπώς έχουν ταυτίσει τις πολιτικές και τις πρακτικές τους με τους κανόνες που απορρέουν από αυτά. Τα πρότυπα αυτά έχουν γίνει ευρέως αποδεκτά από την ελληνική κεφαλαιαγορά και ανταποκρίνονται στις υπάρχουσες ελληνικές επιχειρηματικές και οικονομικές δομές, κουλτούρα και πρακτικές. Επομένως, ο τρόπος εισαγωγής και εγκαθίδρυσης των ΔΛΠ στην ελληνική αγορά και πραγματικότητα είναι ζωτικής σημασίας, προκειμένου να κατανοήσουν οι χρήστες τη συμβολή των ΔΛΠ στην πρόοδο της ελληνικής κεφαλαιαγοράς και οικονομίας, και συνεπώς να

υπάρξει κατά αυτό τον τρόπο ευρεία αποδοχή και αναγνώριση από όλα τα αντισυμβαλλόμενα μέρη.

Τα ΔΛΠ απευθύνονται σε οικονομίες με διαφορετικά χαρακτηριστικά ως προς τις συνθήκες, τη δομή, τη δυναμικότητα, τις ανάγκες και το νομικό σύστημα. Επομένως, το περιθώριο ευελιξίας και αποτελεσματικότητας των ΔΛΠ μπορεί να είναι σε ένα βαθμό περιορισμένο, καθώς είναι εκ των πραγμάτων δύσκολο να ανταποκριθούν στις διαφορετικές ανάγκες της κάθε οικονομίας (βλ. Rivera, 1989, Blake και Hossain, 1996). Είναι συνεπώς απαραίτητο οι εποπτικές αρχές να μπορούν να εντοπίζουν τις ανάγκες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της οικονομίας και να συμβάλλουν στην ομαλή προσαρμογή στο διεθνές λογιστικό σύστημα, χωρίς αρνητικές συνέπειες για τη δυναμική και τις προοπτικές της οικονομίας και της κεφαλαιαγοράς.

Είναι απαραίτητο πριν και κατά την εφαρμογή των ΔΛΠ να διασαφηνιστούν διάφορα θέματα, όπως ποιες ανάγκες πρέπει να καλύπτει το νέο λογιστικό σύστημα, πώς πρέπει να διαμορφώνονται τα ΔΛΠ ώστε να αποκτούν ευρεία αποδοχή και πώς μπορούν να επιλύονται τα διάφορα λογιστικά ζητήματα που μπορεί να προκύπτουν ώστε να αποφεύγονται δυσχέρειες και στρεβλώσεις. Είναι επίσης σημαντικό θέματα που αφορούν τη νομιμότητα, το κύρος και την επιβολή των ΔΛΠ, καθώς και τους απαραίτητους πόρους και τη συμμόρφωση με τα ΔΛΠ, να εξεταστούν και να διευκρινιστούν, προκειμένου να διασφαλιστεί η επιτυχία και η αποτελεσματικότητα από την εφαρμογή των ΔΛΠ.

Η επιτυχία της υιοθέτησης και εφαρμογής των ΔΛΠ εξαρτάται από την απήχηση και την υποστήριξη που θα έχει το νέο λογιστικό σύστημα από την αγορά κεφαλαίων, αλλά και από τις αρμόδιες κρατικές και εποπτικές αρχές. Χωρίς την απαραίτητη προώθηση και ενίσχυση από εκείνους τους φορείς που έχουν τη δυνατότητα να προαγάγουν και να εγκαθιδρύσουν τα ΔΛΠ ανάμεσα στις επιχειρήσεις, θα είναι αρκετά δύσκολο οι συντελεστές της κεφαλαιαγοράς να αποδεχθούν, αλλά και να κατανοήσουν το πνεύμα του νέου λογιστικού συστήματος και τη σημασία της μετάβασης από το ελληνικό στο διεθνές λογιστικό σχέδιο. Επιπλέον, με τη συνδρομή των αρμόδιων κρατικών φορέων είναι δυνατή η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου λειτουργίας του διεθνούς λογιστικού συστήματος και τυποποίησης των κανόνων που θα πρέπει να διέπουν την εφαρμογή των ΔΛΠ, ώστε να εξασφαλίζεται στο μέτρο του δυνατού η συγκρισιμότητα και να αποφεύγονται περιστατικά καιροσκοπισμού και αποπροσανατολισμού του επενδυτικού κοινού.⁴ Αξίζει να αναφερθεί για παράδειγμα η περίπτωση της Επιτροπής Λογιστικών Προτύπων (Accounting Standards Committee) του Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία μη διαθέτοντας επαρκή στήριξη από τις αρμόδιες κρατικές αρχές οδηγήθηκε σε μια κατάσταση όπου οι επιχειρήσεις ακολουθούσαν κατά περίπτωση και χωρίς συνέπεια τα βρετανικά λογιστικά πρότυπα και η βρετανική κεφαλαιαγορά διακρινόταν από έντονη και

παρατεταμένη αβεβαιότητα. Την παραπάνω Επιτροπή αντικατέστησε το 1990 το Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων (Accounting Standards Board), αφού επιφορτίστηκε με ενισχυμένες αρμοδιότητες και δέχθηκε την απαραίτητη συνδρομή από τις βρετανικές εποπτικές και άλλες κρατικές αρχές.

Φάσεις προετοιμασίας για την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων

Σύμφωνα με την ελεγκτική εταιρεία KPMG, η προετοιμασία για την εφαρμογή των ΔΛΠ μπορεί να διακριθεί σε πέντε φάσεις. Κατά την πρώτη φάση της προετοιμασίας είναι απαραίτητο οι επιχειρήσεις να έλθουν σε επαφή και να ενημερώσουν για τη χρησιμότητα και την εφαρμογή των ΔΛΠ όλες εκείνες τις ομάδες χρηστών λογιστικής πληροφόρησης, με τις οποίες σχετίζονται και οι οποίες θα επηρεαστούν από τη χρήση των ΔΛΠ.

Στη δεύτερη φάση της προετοιμασίας οι επιχειρήσεις πρέπει να διεξάγουν μια πρώτη ανάλυση των απαιτήσεων και των επιπτώσεων του διεθνούς λογιστικού συστήματος, καθώς και να προσδιορίσουν τις λογιστικές πολιτικές που θα επηρεαστούν και την πρόσθετη λογιστική πληροφόρηση που θα απαιτηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις των ΔΛΠ. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις οφείλουν να εκτιμήσουν τις επιπτώσεις στην κερδοφορία και

⁴ Είναι αξιοσημείωτο ότι με γνώμονα την αποτελεσματικότητα της κεφαλαιαγοράς και την προώθηση των συμφερόντων των επενδυτών, το αμερικανικό Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων (Financial Accounting Standards Board, FASB) καθυστέρησε σκοπίμως κατά ένα έτος την εφαρμογή του αμερικανικού λογιστικού προτύπου SFAS 133 "Accounting for Derivatives and Hedging Activities", καθώς οι αμερικανικές επιχειρήσεις δεν είχαν εγκαίρως προσαρμόσει κατάλληλα τα λογιστικά συστήματά τους και εκπαιδέσει τα στελέχη τους σχετικά με τις διατάξεις και επιπτώσεις του συγκεκριμένου προτύπου (βλ. Greco, 1999).

το κεφάλαιο τους, καθώς και να ορίσουν το χρονοδιάγραμμα κατά το οποίο θα δημοσιεύσουν τις πρώτες λογιστικές καταστάσεις βασισμένες στα ΔΛΠ.

Η τρίτη φάση της προετοιμασίας αναφέρεται στη λεπτομερή αξιολόγηση των διαφορών που υπάρχουν μεταξύ του υπάρχοντος και του διεθνούς λογιστικού συστήματος. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να είναι χρήσιμο να συσταθούν συγκεκριμένες ομάδες εργασίας, με σκοπό τον εντοπισμό διαφορών ανάμεσα στις υπάρχουσες λογιστικές πολιτικές και διαδικασίες και εκείνες που υπαγορεύονται από τα ΔΛΠ. Στο πλαίσιο της τρίτης φάσης, οι επιχειρήσεις πρέπει επίσης να διευκρινίσουν το πώς θα επηρεαστούν ο μηχανισμός λήψης αποφάσεων και ο αντίστοιχος χρονικός ορίζοντάς τους.

Στην τέταρτη φάση της προετοιμασίας πρέπει να αναπτυχθούν εκείνοι οι τρόποι που θα καλύψουν τις διαφορές μεταξύ του υπάρχοντος και του διεθνούς λογιστικού συστήματος. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις πρέπει να προσδιορίσουν τα διάφορα τεχνικά ζητήματα που προκύπτουν σχετικά με την εφαρμογή των ΔΛΠ, όπως και τις αλλαγές που πρέπει να πραγματοποιηθούν στις επιμέρους διαδικασίες και

συστήματα. Είναι απαραίτητο στη φάση αυτή οι επιχειρήσεις να διευκρινίσουν στους χρήστες της λογιστικής πληροφόρησης την επίδραση των ΔΛΠ στη χρηματοοικονομική κατάστασή τους και στον εν γένει προσανατολισμό και συμπεριφορά τους στην αγορά.

Στην πέμπτη φάση της προετοιμασίας οι επιχειρήσεις αναλαμβάνουν να υλοποιήσουν τις απαιτούμενες αλλαγές. Είναι σημαντικό να δημιουργηθούν προγράμματα κατάρτισης των στελεχών των επιχειρήσεων, ώστε να γίνουν πλήρως κατανοητά το νέο λογιστικό σύστημα και η σχετική μεθοδολογία και προσέγγιση των διαφόρων λογιστικών γεγονότων, καθώς και να μην υπάρχουν αποκλίσεις και λάθη στην πρακτική εφαρμογή των ΔΛΠ. Στην πέμπτη φάση, τέλος, οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι σε θέση να καταρτίσουν τις λογιστικές καταστάσεις τους σύμφωνα με το μέτρο που θέτουν τα ΔΛΠ. Παράλληλα, οι επιχειρήσεις οφείλουν να ελέγχουν την ποιότητα και την ακρίβεια της παρεχόμενης λογιστικής πληροφόρησης και να διορθώνουν τις αδυναμίες και ατέλειες της διαδικασίας προσαρμογής τους στο διεθνές λογιστικό σύστημα.

Χρησιμότητα των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων

Υπάρχει διεθνώς αυξανόμενη ζήτηση για τα ΔΛΠ. Είναι γεγονός ότι η ύπαρξη πολλών διαφορετικών λογιστικών προτύπων δημιουργεί υψηλό κόστος στις αγορές κεφαλαίου.⁵ Ένα μέρος από αυτό το κόστος είναι άμεσο και επιβαρύνει τις επιχειρήσεις που οφείλουν να συμμορφωθούν απέναντι σε διαφορετικά είδη λογιστικών προτύπων, αν επιδιώκουν την άντληση κεφαλαίων σε διαφορετικές κεφαλαιαγορές. Ένα άλλο μέρος αυτού του κόστους είναι έμμεσο και αναφέρεται στη συστηματική αύξηση του κόστους του κεφαλαίου. Οι αγορές κεφαλαίου εκτιμούν και κοστολογούν την ύπαρξη αβεβαιότητας, συμπεριλαμβανομένης και της αβεβαιότητας που μπορεί να υπάρχει αναφορικά με τα λογιστικά πρότυπα, τα οποία υπαγορεύουν την ποιότητα της λογιστικής πληροφόρησης και συνεπώς επηρεάζουν το επίπεδο αποτελεσματικότητας της κεφαλαιαγοράς. Η ύπαρξη πολλών διαφορετικών λογιστικών προτύπων τείνει να δημιουργεί ή και να αυξάνει την υπάρχουσα αβεβαιότητα, καθώς επίσης και το κόστος του κεφαλαίου. Η έλλειψη εμπιστοσύνης στην ποιότητα των λογιστικών καταστάσεων, που αποτελούν την κύρια πηγή λογιστικής πληροφόρησης, μπορεί να αποθαρρύνει τους επενδυτές και να επηρεάσει αρνητικά τις επενδυτικές ροές σε μια οικονομία. Ακόμη και εάν δεν αυξανόταν το κόστος του κεφα-

λαίου, η δημιουργούμενη από την ύπαρξη διαφορετικών ειδών λογιστικών προτύπων αβεβαιότητα θα μπορούσε να οδηγήσει σε αναποτελεσματική διαχείριση και διάθεση του κεφαλαίου ανάμεσα στους συντελεστές της κεφαλαιαγοράς.

Πρέπει να τονιστεί ότι είναι δύσκολο μια μεμονωμένη αρχή έκδοσης λογιστικών προτύπων (accounting standards setter) να έχει ένα πακέτο λύσεων για όλα τα λογιστικά ζητήματα και προβλήματα. Αντίθετα, η αρμόδια αρχή έκδοσης των ΔΛΠ (International Accounting Standards Board, IASB) συνεργάζεται με τις αντίστοιχες αρχές έκδοσης λογιστικών προτύπων των ΗΠΑ (FASB) και Ηνωμένου Βασιλείου (ASB), καθώς και με το Διεθνή Οργανισμό Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς (International Organisation of Securities Commissions, IOSCO), και έχει ως στόχο τη δημιουργία ενός σώματος λογιστικών προτύπων, που θα είναι ευρέως αποδεκτά, θα καλύπτουν στο μέτρο του δυνατού τις ανάγκες των χρηστών και θα αποτελούν τον πιο ουσιαστικό 'κοινό παρονομαστή' στη χρηματοοικονομική λογιστική. Τα ΔΛΠ, έχοντας αποκτήσει διεθνή αναγνώριση και αποδοχή, απευθύνονται σε όλες τις λογιστικές μονάδες και επιδιώκουν να περιορίσουν και να εξαλείψουν την έλλειψη επαρκούς και συγκρίσιμης

⁵ Ο Cecchini (1988) αναφέρει ότι σε έρευνα που διεξήχθη με αντικείμενο ευρωπαϊκές πολυεθνικές εταιρείες, το κόστος που δημιουργεί η ύπαρξη διαφορετικών λογιστικών συστημάτων και προτύπων ανέρχεται στο 10%-30% του συνολικού λογιστικού κόστους. Σύμφωνα με μελέτη των Erstein και Mirza (2002) σχετικά με τα εθνικά λογιστικά πρότυπα του Ηνωμένου Βασιλείου, των ΗΠΑ, της Γαλλίας και της Ιαπωνίας, οι κύριες διαφορές που εντοπίστηκαν αφορούν στα παρακάτω λογιστικά ζητήματα: α) λογιστική μεταχείριση των παγίων περιουσιακών στοιχείων, β) χρόνος αναγνώρισης/καταγραφής των λογιστικών γεγονότων στις λογιστικές καταστάσεις, γ) λογιστική μεταχείριση της φήμης και πελατείας, δ) λογιστική μεταχείριση των μακροπρόθεσμων συμβολαίων, ε) λογιστική μεταχείριση της χρηματοοικονομικής μίσθωσης, και στ) ποιότητα λογιστικής πληροφόρησης.

λογιστικής πληροφόρησης που μπορεί να υπάρχει, όχι μόνο στο πλαίσιο της εγχώριας, αλλά και της παγκόσμιας αγοράς κεφαλαίου. Η εφαρμογή των ΔΛΠ είναι απαίτηση της αγοράς, η οποία διατηρεί υψηλές προσδοκίες σχετικά με την ανταπόκριση των επιχειρήσεων και την πιστή και ορθή συμμόρφωσή τους προς αυτά. Η υιοθέτηση των ΔΛΠ αλλά

και η συνεχής εξέλιξή τους αποτελούν σημαντική πρόκληση, καθώς στοχεύουν στην απρόσκοπτη πρόσβαση των επενδυτών στη λογιστική πληροφόρηση, στη διαμόρφωση αξιόπιστων αναλύσεων της χρηματοοικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων και στην επίτευξη υψηλού επιπέδου αποτελεσματικότητας στην κεφαλαιαγορά.

Βιβλιογραφία

- Blake, J. and M. Hossain (1996), "Readings in International Accounting", International Thomson Business Press.
- Cecchini, P. (1988), "The European Challenge 1992", Aldershot: Gower.
- Choi, F. and G. Mueller (1992), "International Accounting", Prentice Hall Inc.
- Choi, F., C. Frost and G. Meek (1999), "International Accounting", Prentice Hall Inc.
- Chung, R., M. Firth and J. Kim (2002), "Institutional Monitoring and Opportunistic Earnings Management", *Journal of Corporate Finance*, 8 (1): 29-48.
- Epstein, B. and A. Mirza (2002), "IAS 2002: Interpretation and Application of International Accounting Standards", John Wiley and Sons Inc.
- Financial Accounting Standards Board (FASB) (1998), "Accounting for Derivatives and Hedging Activities", *Statement of Financial Accounting Standards (SFAS) No. 133*, Financial Accounting Standards Board.
- Granlund, M. (1998), "The Challenge of Management Accounting Change: A Case Study of the Interplay between Management Accounting, Change and Stability", *Turku: Kirjapaino Grafia Oy*.
- Greco, M. (1999), "News Briefs", *Investor Relations Business*, New York, (July 19): 1. Hofste, P. (2002), "The Revolution will be Itemised", *Financial World*, (February): 54-57.
- International Accounting Standards Board (IASB) (1996), "Accounting for Taxes on Income", *International Accounting Standard (IAS) No. 12*, International Accounting Standards Board.
- International Accounting Standards Board (IASB) (1998), "Retirement Benefit Costs", *International Accounting Standard (IAS) No. 19*, International Accounting Standards Board.
- International Accounting Standards Board (IASB) (1998), "Financial Instruments: Recognition and Measurement", *International Accounting Standard (IAS) No. 39*, International Accounting Standards Board.
- Jensen, M. C. and W. H. Meckling (1976), "Theory of the Firm: Managerial Behaviour, Agency Costs and Ownership Structure", *Journal of Financial Economics*, 3: 305-360.
- Fields, T., T. Lys and L. Vincent (2001), "Empirical Research on Accounting Choice", *Journal of Accounting and Economics*, 31 (1-3): 255-307.
- Rivera, J. (1989), "The Internationalization of Accounting Standards: Past Problems and Current Prospects", *The International Journal of Accounting*, 24: 320-341.
- Watts, R. and J. Zimmerman (1978), "Towards a Positive Theory of the Determination of Accounting Standards", *Accounting Review*, 53: 112-134.
- Watts, R. and J. Zimmerman (1986), "Positive Accounting Theory", Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ.
- Wilson, A. (2001), "IAS: The Challenge for Management", *Accountancy*, (December): 90.

Τα βασικά προϊόντα της λιανικής τραπεζικής: Εφαρμογή στην πράξη και τεχνικές πωλήσεων

Σκοπός:

Η συνοπτική, αλλά σφαιρική, ενημέρωση των εκπαιδευομένων για τον τομέα της λιανικής τραπεζικής, με γνώμονα την αποδοτικότερη συμβολή τους στην προώθηση των σχετικών προϊόντων και υπηρεσιών πελατείας των τραπεζών.

Απευθύνεται σε:

Υπαλλήλους και στελέχη τραπεζών που ασχολούνται με την προώθηση προϊόντων λιανικής τραπεζικής, αλλά και σε όσους εμπλέκονται γενικότερα με την εξυπηρέτηση της πελατείας.

Διάρκεια:

24 ώρες

Μήνες διεξαγωγής:

Φεβρουάριος (Αθήνα)

Απρίλιος (Θεσσαλονίκη)

Ο τομέας της λιανικής τραπεζικής έχει αναπτυχθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, είναι ιδιαίτερα αποδοτικός και εξελίσσεται συνεχώς. Για το λόγο αυτό, εκτός από τις τράπεζες και άλλοι οργανισμοί (κυρίως ασφαλιστικοί) ή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δραστηριοποιούνται στους τομείς στεγαστικής και καταναλωτικής πίστης, καθώς και στην προσφορά επενδυτικών προϊόντων.

Δημιουργείται λοιπόν η ανάγκη σε όσους πρόκειται να εμπλακούν με αυτό το αντικείμενο να αποκτήσουν τις απαραίτητες εξειδικευμένες γνώσεις για την ασφαλέστερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των εν λόγω εργασιών.

Η ύλη μπορεί να τροποποιηθεί ανάλογα, με εστίαση στα θέματα που θα ενδιαφέρουν περισσότερο το εκάστοτε ακροατήριο ώστε να απευθύνεται και σε στελέχη ασφαλιστικών εταιρειών και λοιπών χρηματοπιστωτικών οργανισμών (π.χ. FIAT CREDIT, FORD CREDIT, ΧΡΟΦΙΝ κ.λπ.), που ασχολούνται με την προώθηση προϊόντων λιανικής τραπεζικής.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Σίνα 11, 106 80 Αθήνα

Τηλ: 210 3386404

e-mail: eti@hba.gr

URL: <http://www.hba.gr>

Δημοσίευση άρθρων

Το Δελτίο της ΕΕΤ δέχεται πρωτότυπα άρθρα που πραγματεύονται επίκαιρα ζητήματα του τραπεζικού τομέα και δεν έχουν δημοσιευτεί (ούτε τελούν υπό δημοσίευση) σε άλλα περιοδικά. Τα κείμενα πρέπει να αποστέλλονται με e-mail, σε μορφή Word. Η βιβλιογραφία, αν υπάρχει, παρατίθεται μόνο με τη μορφή υποσημειώσεων. Τα άρθρα δεν επιτρέπεται κατά κανόνα να υπερβαίνουν τις 2.000 λέξεις.

Για να δημοσιευτεί ένα κείμενο, πρέπει να εγκριθεί από τη Επιστημονική Επιτροπή. Οι αρνητικές αποφάσεις δεν αιτιολογούνται. Η μερική ή ολική αναπαραγωγή κειμένων του περιοδικού επιτρέπεται μόνο με την άδεια του Εκδότη.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν με την κα Α. Μανιάτη, τηλ. 210-3386532, fax 210-3615324, e-mail: amaniati@hba.gr

